

د افغانانو تاریخ

د افغانانو تاریخ په نړۍ کې له نورو قومونو سره توپیر لري دا ځکه چې افغانستان د جغرافیه په داسې علاقه دی چې له پخوا زمانې څه بیا تر اوسنۍ زمانې پورې د ډېر زورور ملکونو او قومونو د خپلو گټو او مفاداتو لپاره ده ته سترگې خړې کړې دي، او تر اوسه ورته محتاجه دي، خو پښتنو تل د خپل ناموس او د خاورې تحفظ ډېر په مېړانه کړی دی. د دې صورت حال په نتیجه کې پښتون بحیثیت قوم له علمه او ترقۍ لېرې پاتې شو. کمال خان شېرانی په دې اړه په یو مضمون کې خپل تاثرات داسې کارې "ځکه پښتنو د قلم څښتن کم او د توري خاوندان، سالاران زیات پیدا کړي دي".

په دې قسمه ټولنه کې زموږ تاریخ د دوو طبقو ذکر هر وخت کړی دی، څوک هغه اتلان دي چا چې د قام رهنمائي کړې ده او په دغه طبقه کې ډېرو خپل سرونه شیندلي دي چې نن هم هر پښتون افغان په هغو فخر کوي، خو څه داسې وگړي هم په دې دوران کې موجود وو چې هغو د قام په ناموس او د وطن په آزادي سترگې پټې کړې وې او هغه وخت یې د حکمرانانو خطابات او مراعات و طائف و غیره د ځاني گټو لپاره بهتر گڼلو، په تاریخ کې دا طبقه ډېره په سپکه نامه یادېږي، دا ځکه چې تاریخ د چا کردار نه پټوي. افسوس دا چې دا صورت حال نن هم روان دی. له تېرو څلوېښتو کلو راهیسې په لراو بر پښتون افغان وطن کې اور بل دی. اختلافات د نورو قومونو تر منځ دي د هغو په خپلو مفاداتو سره جنګ دی خود جنګ میدان د پښتنو وطن دی. هغه دلته کې سره وژني، گټه او سود د هغو ده، تان بر پښتانه قام ده. هم پښتانه په دې جنګ

کي له یوه بل سره لاس او ګرېوان دي. کټفیت دې ته راوړسېدو چي قاتل د مقتول په غاړه چاړه ایښې ده او د تکيیر رغونه کوي او مقتول د شهادت کلیمه وایي، نتیجه دې ته ورسېده چي نن د زوی او پلار، د بنځي او خاوند او د ورور له ورور سره فکرونه اولاري بېلي بېلي دي، چا چي دا اور بل کړی دی هغه ته ټول بد وایي، او څوک چي دا اور وژني هغه ته هم خلگ بد وایي، د بنه او بد تمیز سمه لاندې جوړه کړې ده. نړۍ پکي مداخلت شروع کړی دی، د انارکي دا منظریو تاریخي پس منظر لري. نن د ویاړ خبره داده چي د پښتو ادب لمن دومره پراخه شوه چي د تاریخي پېښو منظر یاد خیالي تصوراتو اظهار په ښکلي انداز د ناول په شکل کي بیانوي.

دبرکلي؛ په نامه دې ناول کي د ورومې انګرېز افغان جنگ په اخري مرحلې کي دیوه کلي او دهغه د وګړو کردار په خیالي انداز او په دې دوران په کلي کي د پېښي عکاسي په ادبي انداز فرضي نومونو سره کوي چي پکي د دې ځای واقعه کېدلې ده، او د ځینو افرادو خصوصاً د "ملازمري" په نامه کردار ښودلی دی. ریښتیا هم داده چي په دې قسمه په درجنو کسان د لندن په خصوصي اداره کي تربیت کېدو او ییا به زموږ وطن ته د ملایانو، روحانیانو او د مشائخو په جامو کي رالېږل کېدو او هغو به په دې اړه جاسوسي کوله، په اولس کي به یې رشوتونه وپېښل، د پښتنو په منځ کي د نفاق او انتشار پیدا کولو کار کړو. په دې لړ کي "الرنس اف عربیه" ډېر شهرت لري چي د ډېره اسماعیل خان په سیمه کي د پانده پښتنو سره په پنیاله نومي یو کلي کي مېشته شو. ښه لمونځونه به یې کول، تل به یې د قرآن مجید تلاوت کاوه، ناروغانو ته به یې تعویذونه ورلیکل، دم او درود به یې په چوکلو

او خان يې د پير کرم شاه په نامه معرفي کړې و. بيا هغه و چې دې جعلی انگرېز پير د افغانستان وطن دوست قام پرسته باچا امان الله خان باندې د کفر تور ولگاوه او په افغانستان کې يې داسې اور بل کړو چې په نتيجه کې امان الله خان له تخته لاس واخست. کله چې لارنس ډېره اسماعيل خان ته راتلو په دې دوران کې د نوشهره په سيمه کې د عيسی خېلو کلي ته د "ولهن" په نامه يو بل انگرېز د جاسوسي لپاره راغلو. هغه څلور کاله دلته په مسجد کې امام و، "اسلام اور ميډيکل سائنس" نامي کتاب چې له لاهور څخه "مکتبه معراج انسانيت" ادارې له خوا چاپ شوی دی د ولهن په اړه ډېر د خوند مضمون شائع کړی دی. ليکي چې ولهن وايي "ما دلته يو کس پير جوړ کړو په علاقه کې د دې پير شهرت وپرولو لپاره حکومت د کلي وگړو ته د کلي خالي کولو لپاره مېتم ورکړو. خلگ د دې پير خواله راغلو، پير صاحب خلگ له کلي خالي کولو منع کړو او ورته يې وويل که جهازونه بمباري وهم کړي د خدای په فضل به د ايمان خای په خای خاوري شي، چاته به نقصان نه رسېږي. هم دا وشو په مقرره ورځ حکومت په دې کلي د کاغذونو بمباري وکړه چاته نقصان نه ورسېدو، د پير صاحب مقبوليت او احترام زيات شو". هغه په مخ کاري چې "ولهن وايي د افغانستان د باچا امان الله خان خلاف موږ ډېر د اشان کسان تيار کړل په هغو کې يو "ملاشور بازار" هم شامل و".

دې کې شک نشته چې د دې جنگ په دوران کې هم گڼ شمېر انگرېزانو د پښتنو قبائلو، مشائخو او درو حانينو په جامو کې په فرضي نومونو جاسوسي کوله چې په هغو کې "ليکزنډر برنس" د سکندر خان او د هغه هندو النسل سپکرتري "موهن لال" د اغا حسن

په نامه په پښتون افغان وطن کې ډېر په چالاکي سره بې خطر د جاسوسي سفر هر تاریخ دان بیان کړی دی. هو موهن لال د دې اقرار په خپل کتاب کې کړي. همداشان "میجر پوتنر" درو حانینو په جامو کې د خلیفه پایښده خان په نامه او "کپتان انهر میسن" د مشائخو په جامو کې. د جاسوسي سفر تذکره دوی په خپلو لیکنو کې په ډېر فخر او ښکلي انداز سره کړې ده. هم د دې جاسو سانو پاشلی تخم پښتنو ته تریرغلگر انگرېزانو لښکر دو مره زیات سیاسي نقصان ورساوو چې تر اوسه هغه کنډو نه ډکېږي.

افسوس دا چې دا عمل اوس هم دغه شان روان دی. د اسلام په سپېڅلي نامه په زرگونو کسان پښتون افغان وطن ته راغلي دي، ۱۹۷۸ کال کې په افغانستان کې د سیاسي بدلون سره په زرگونه امریکایي او یورپي عیسایان او یهودیان د مسلمان مجاهدینو په جامو کې راغلو هم دوی سره عرب راغلو او په مختلفو سیمو کې دا خلک مېشته شو. بیایي ځایي وگړي له خپلو مېنو بې دخله کړل، د بل ځای کسان دلته کې اباد شول او لراو بر پښتانه یې په داسې مصیبت اخته کړو چې د پښتنو ځله تر اوسه ترخه ده.

د "برکلي" په نامه د ناول لیکونکی ځوان لیکوال زرگي علیخېل په دې کړنو کې د دې منظر عکاسي چې په کوم انداز کې کړې ده د سیاست او د تاریخ د طالب علمانو لپاره ښه با اثر زیار او د ستایني وړ کار دی. د کامیابی په هیله.

عبدالعلي غورغشتی
۶ جون ۲۰۱۵ کراچي

د زنگی "پر کلی"

ناول پښتو ژبې سره سل کاله اگهاو پېژندگلو وکړه او د اردو ژبې ورومبې ناول پښتو ته هم په هغه زمانه کې ترجمه شو. ولي ناول چي څومره په یورپي نړۍ کې وده وکړه او په اولس کښي مقبول شو، دومره دلته په پښتنو کې مقبول نه شو. بيا په اردو ژبه کې ناول ډېره په تندی سره ترقي وکړه او په اولس کې يې ځانته مقام پيدا کړو. په یورپ او اردو دانه طبقه کې د ناول وده او دهغې ترقي د ناول په تکنیکي ساخت کې ده. ناول په اسانه او امروزه ژبه کې ليکلی شي. د ناول مثال د سټیج دی چي مکالمه هم لري، شعرونه لري او سندري پکښي راځايولی شي. ددې نه علاوه د ناول په اولس کې ځانته مقام پيدا کولو کې يوه لويه وجه داده چي ناول د حقيقي خلگو حقيقي واقعات په افسانوي ډول وړاندي کوي. د روس په انقلاب او د یورپي قامونو په فکري انقلاب کې ناول لوی کردار ادا کړی دی. ناول د بنځو د فکري ودي مخکښ هم دی. په یورپ کښي بنځو په ورومبې ځل ناولونه وليکل او د ليکوالو په قطار کې او درېدلې.

د ناول په قسمونو کې يو مهم او غوره قسم تاريخي ناولونه دي. تاريخي ناول تاريخ خونه وي، ولي د تاريخ حقيقي واقعات د کيسې په ډول لوستونکو ته وړاندي کوي. هسي خو پوهان وايي چي هر ناول تاريخي وي. ځکه چي د ناول دپاره

د کيسې او پلاټ سره سره زمان او مکان هم ضروري وي او په هر ناول کې چې کوم واقعات بيان شوي وي، هغه دخپل وخت کلتور، کره وړه، ژبه، فکر، ادب او دولسي ژوند ژواک هنداره وي. ځکه چې دغه حالات دومره په تفصيل سره د تاريخ په کتابونو کې نه شي موندلی.

تاريخي ناولونه د يو خاص مقصد لپاره ليکلي شي او په تېره زمانه کې پېښ شوي ريښتوني پېښې په افسانوي ډول وړاندي کوي. په پښتو ژبه کې هسي خو ناولونه ډېر کم ليکلي شوي دي او بيا تاريخي ناولونه خو د نښت برابر دي، په وړو کې د مالگي برابر هم نه دي. لکه د بناغلي رحيم شاه رحيم ناولونه "بي بي مبارکه، غازي پير خوشحال، سکندر اعظم" د بناغلي غوث خېبري ناولونه "داور لمبې" او "د ابدالي توره" او اوس د دې لړۍ يوه بله کړۍ د زرگي عليخېل ناول "برکلی" زموږ په لاسونو کېږي دی.

زرگي عليخېل د ورومې افغان جنگ د زمانې يوه کيسه وړاندي کړې ده. په دې ناول کې د دوو کليود او سپدونکو پښتنو خانانو، زميندارو او ملايانو واقعات بيان شوي دي چې څنگه ځيني خلگ د انگرېزانو مرستيال وو او د انگرېزنه د مراعاتو او روپو پيسو دپاره يې خپل اولس په انگرېزانو وځپلو او تباه برباد کړو. موږ وينو چې دغه مراعات يافته طبقه نن هم د قام سره ټکي برکي کوي او د تور

سپین مالکان دي. بل اړخ ته د انگرېزانو هغه چالونه يې هم برسېره کړي دي چې خپل جاسوسان يې د ملایانو او عالمانو په جامه کې رالېږلي وو. نن هم که چېرې موږ د انگرېزانو خپلي روزنامې ولولو نو هم دغه څه رابنکاره کېږي چې د پیر او ملا په جامه کې يې د پښتون قام سره کومې کومې لوبې او کړې. د زړگی علیخېل په "برکلي" کې موږ ته دغه عکس بنکاره کېږي. داسې ډېر واقعيات دي چې د انگرېزانو جاسوسان دې سیمې ته د ملا او عالم په جامه کې راغلي وو. لکه د سوات په "علي گرامه" کې کې یو فرنگي یوولس (۱۱) کاله د جومات امامتي کړې وه او کله چې بېرته انگلستان ته لاړ نو هلته یوه ورځ د یو سواتي (قمرگل) سره اتفاقي ملاؤ شو او ورته یې ویلي وو چې د علي گرامې خلکو ته او وایه چې خپل لمونځونه را وگرځوي. دغه انگرېز به انگرېزانو ته د دې سیمې په هکله معلومات رسول. نو په دې ناول کې د ملا زمري کردار هم د داسې یو انگرېز دی. هم دغه رنگ د انگرېزانو ملگري خانان ئې هم بنودلي دي.

چونکې د ناول تقاضه وي چې حالات که ریښتوني هم وي په افسانوي ډول به وړاندي کېږي. نو زړگی هم ریښتوني واقعيات په افسانوي انداز کې وړاندي کړي دي. د زمان او مکان خیالی يې هم ساتلی دی اولوستونکی د تېري زمانې حالات ویني. په دې ناول کې ښاغلي زړگی د ډېر تفصیل نه ډډه کړې ده او په واقعياتو يې زور راوړی دی. په دې ناول کې که د خان جهان غوندي د مال دولت لالچي شته نو هم د هغه په کور کې یو وطن

پال او قام پرست هم شته چي د وطن لپاره د هر رنگ قرباني ورکولو ته تيار وي. گواکې داسي کردارونه موږ ته ډېر کم په نظر راځي او موږ وينو چي کومو خلگو د فرنگي سره مرسته کړې وه هغه قام پلوره خلگ نن هم د بنيرازي ژوند تېروي او چاچي د فرنگي سره ډغره وهلې وه هغه د فرنگي او د هغه د بادارانو د لاسه نن هم خوار دي.

د بناغلي زرگي چي په کومه موضوع قلم پورته کړی دی دا نن هم هغه هومره اهميت لري. د پښتون قام او زلمي فکر توجه هم دې اړخ ته راگرځول د وخت مهمه تقاضه ده چي هغه د حالاتو او د وخت د غوښتنو ادراک وکړي. د وخت او زمانې سره ځان هم اهنک کړي او خپل اولس د دې ناورين نه د ويستلو هڅي وکړي. د بناغلي زرگي دا هڅه اوس ستاسو په لاسو کي ده. هيله ده چي زموږ نور ليکوال به هم دې اړخ ته پام وکړي او په دې لړۍ کي به خپلي کړي او پييلي شي.

رشيد احمد

پروگرام منبجر

ريډيو پاکستان مظفرآباد، آزاد کشمير

خپلي خبري

پېل کوم د لوی متعال څښتن په سپېڅلي نامه چې د ارض و سماء مالک او خالق دی.

د ملگرو پښتنو په مرسته د ادی ناول ستاسو تر لاسو ورسېدی. زه د دې ناول په هکله هیڅ هم ویل نه غواړم، تاسو خپله دا ناول مطالعه کړئ او دخپل علمي شعور په رڼا کې د دې ناول د بڼه او بد پرېکړه وکړئ. هو، دا ضرور ویل غواړم چې په دې ناول کې چې کومه واقعه بیان شوې ده هغه د افغان وطن او د پښتنو سره په تاریخ کې په بېلو بېلو ځایونو کې داسې پېښې شوي دي، اولادوام لري. خو هغو حقائقو او ځایونو ته ما د ناول (اور دې کیسې) څېره ورکړې ده چې زموږ نوی ځوان ادبي کهول له خپل تاریخ نه د کیسې په انداز خبر شي.

هر کیسه لیکونکی لیکوال دا هڅه کوي چې هغه یو خاص مقصد و خپلو لوستونکو ته د لیک په بڼه کې وړاندي کړي. په هره کیسه کې ځای نا ځای نیمگړتیاوي وي. هو دا منم چې په دې ناول کې به هم خامخاڅه ناڅه نیمگړتیاوي وي، خو هغه نیمگړتیاوي باید چې نظراندازه کړل شي او د ناول و کیسې ته پام وکړل شي چې څه مقصد لري. او زه د خپلو لوستونکو نه په لوی زړه دا هیله کوم چې د ناول په نیمگړتیا و پسې نه شي ولاړ، بلکې د ناول و مقصد ته څیر شي.

زه ارواښاد څېړونکي، لیکوال عبدالعلي غورغشتي صاحب ته لاس په دعایم چې پر دې ناول یې د مینې ډک او تاریخي لیک ولیکلو

چي دا وخت لاژوندي ؤ او د دې ناول د چاپ په انتظار ؤ. (روح يې
بنا ده، پرگوريې نُور شه)

د دغو ملگرو د زړه له تله کوروداني وایم چي په دې کتاب کي
راسره ستړي شو لکه محترم دروند لیکوال محترم رشید احمد
صاحب، محترم سلیم بنگښ صاحب، گران خلیل الله تصمیم،
محمود رشي صاحب او د سبا وون پښتو ادبي ټولني کوتي ټول
ملگري چي د دې کتاب په خپرولو کي يې ډېر په مینه او خلوص
کومک راکړ، يو وار بيا د زړه له تله مننه کوم.

نور تاسو کتاب لوستلو ته پرېږدم. په مینه او درنښت

زرگی علیخېل

سهېلي پښتونخوا کوټه اولس والي

۰۲،۰۳،۲۰۱۸

پېل

مازديگر، لمر پټېدو ته نيم ساعت پاته ؤ. د کوز کلي د خان جهان زوی بازید خان د پټي په پوله گرځېدی، يوه نری لښته يې په لاس کي کله يو بوټی په ووهي او کل بل، د ځانه سره کله کله يوه سندره هم زمزمه کړي. هم په دغه پوله د لږ لږي نه دوې زناني په ټکړيو کي پټي دده په خوا را رواني وې. دده چي څنگه په زنانو نظر ولگېدی نو د پولي نه شپوه شو او لاره يې بدله کړه، زناني راغلي دده په څنگ کي تېري شوي، د يوې زناني مخ لږ ښکاره ؤ، د بازید خان سترگي ناڅاپه پرې ولگېدې، څه گوري چي د بنائست يوه ملکه ده، توري غټي سترگي، تکه سپينه لکه سپوږمۍ، د حيانه يې سترگي کښته گوري د خپلي ملگري سره روانه ده. بازید د يوې لحظې د پاره ورته هک پک شو. دده کله هم داسي حسن و جمال په خپل ژوند نه ؤ ليدلی. دی لږ په شک کي شو چي دا خوتايو ځای ليدلې ده خو چيري دي ليدلې ده. خو بېرته زريې سترگي کښته کړې، زناني تېري شوې خود بازید خان زړه د هغي بنائستي نازيني سره ولاړی. زناني مخ په وړاندي رواني وې او بازید د شانته ورته کتل، په زړه کي يې راغلل چي پسې روان شي او وگوري چي د چاد کور دي. هم د زړه يې ومنل او پسې روان شو.

زناني نه ؤ وې خبري چي يو څوک را پسې دی. زناني له مخه او بازید په ښه فاصله په پسې ؤ. زناني د کوز کلي نه وو تلې او

مخ په برکلي رواني وي. بازید هم پسي روان و، مینتوب
 سترگي ورړندې کړي وي، دايې هم په سوچ کي نه و چي د کوز
 کلي او برکلي ترمنځ اړيکي ښې نه دي، خو بيا هم پسي روان و.
 دلته نو وخت هم د ماښام د لمانځه شو. د بازید بخت کار
 وکړو، خلگ لمانځه ته تللي وو. زناڼه په برکلي کي يو کور چي
 د کلا (قلعه) غوندي و ننوتلې. بازید ته څرگنده شو چي دا
 زناڼي د بهادر خان د کور دي. بېرته د خپل کلي په خوا راستون
 شو. زړه يې ولگېدو چي کور خومي يې معلوم کړي اوس نو
 درځه بېرته د خپل کلي په خوا. څنگه چي د خپل کلي په خوا روان
 شونو ورياد شو چي دا خو برکلي دی او د دې کلي سره زمور د
 کلي اړيکي ښې نه دي نو يې زرد وږي نه څادر پر خپل مخ را تاو
 کړو، مخ يې پټ کړو چي داسي نه څوک مي ونه پېژني. زرزي يې
 گامونه لوی کړل او د خپل کلي په خوا روان شو.

داد کال ۱۸۴۱ء خبره ده چې انګرېز سامراج د لوی پښتون
افغان ټاټوبي په هکله یې د راتلونکي سبا وون پالیسي ترتیب
کړي وې. په کال ۱۸۳۹ء کې یې د لوی او تاریخي وطن د
ننګیالیو پښتنو څخه زخم خوړلی و. د ده زخم ورو ورو په
جوړېدو او ځان یې د غچ اخستلو د پاره چمتو کړی و. وسلې
او نفري ته یې زور ورکړی و چې څومره زیاتېدی شي زیاته یې
کړي. د هندوستان د بېلا بېلو سیمو څخه یې نفري یعنی پنجابي
سکھان، هندوان، زر خرید مسلمانان او خپل انګرېزي فوځیان
پېښور ته راوغوښتل او جنګي تیاري ته یې دوام ورکړ. ده
خپله جنګي پالیسي په دوو برخو وېشلې وه، یوه ښکاره او
مخامخ جنګي پالیسي او بله پټه جنګي پالیسي چې د ملا، پیر،
خان، نواب، سردار، ملک په شکل کې وه. ده دې ځل په پښتنو
کې خپل زر خرید ملایان، خانان او نام نهاده پیران پرېښي وو چې
هغوی د دوی د راتګ او د پښتنو د زړونو نه د وطن او دین
اسلام جذبه وباسي او انګرېز سرکار ته لاره هواره کړي.

بر کلی (کلی بهادر خان) د جلال اباد د ښار څخه مخ په
لوېدیځ تقریباً اتلس میله لېري په سرخرو د اولسوالی کې د غره
په دامان کې اباد و. د دې کلي ابادي تقریباً نر او ښځه، ماشوم
او زوړ ۳۰۰ ته رسېدله. بهادر خان د دې کلي خان و. د دې کلي
خلګ د بهادر خان په ځاني ډېر خوشحال وو. ولي چې د
بهادر خان دسترخوان، سخا، مېرانه او انصاف تر لېري لېري
رسېدلی و. د ده په دسترخوان به و هر غریب مسکین ته دوه وخته

مړی، د دده په دربه و هر مظلوم ته انصاف که څه به هغه هندو و تر لاسه کېدو.

دې خان زوی نه درلود. جائیداد یې تر حسابه تېرو. بې شمېره بزگران، په کور کې یې نوکران هر هغه نعمت الله پاک ورکړی و چې یو انسان یې تصور کولای شي، خوده به دا هیڅکله هم نه څرگندوله چې زه زوی نه لرم، بلکه دده به خپله لور زوی گڼله. د دده د لور چې نوم یې پښتنه وه په دده ډېره زیاته گرانه وه. پښتنه چې نوم یې پښتنه وه هم دغسی په عمل هم پښتنه وه. دې پښتنې د کلي د ملا څخه ډېره زدکړه کړې وه. کله چې دا د پنځو یا شپږو کلو وه نو دا به جومات ته د درس د پاره تلل. بیا چې کله دا د لسو یا دوولسو کلونو شوه نو د کلي ملا دا د جوماته څخه بنده کړه او ملا به پخپله د خان و کور ته ورتلو او پښتنې ته به یې درس ورکولو.

هم په دغه شپو کې یوه ورځ علي گل اکا د بهادر خان مېلمستون (حجرې) ته راغی. خان د نورو مېلمنو سره په حجره کې ناست و، چې پر علي گل اکا یې سترگي ولگېدې نو ورولاړ شو او پر غږ یې کړو.

راځه راځه علي گل اکا خدای دي راوله. خان ورمخ ته شو او روغې یې ورسره او کړو.

علي گل اکا د روغې نه پس وټولو ناستو مېلمنو ته سلام وویل، په ځواب کې ټولو وعلیکم ورته وویل.

علي گل اکا خپله لکړه یوې خواته کښېښوده او د خان په څنگ کې کښېښتی.

پر کلی

زږگی علیخېل

وايه علي گل اکا چپري وې، خو هيڅ درک دي نه و؟ خان پوښتنه ځني وکړه.

بهادر خان هڅه درته ووايم. تللی وم د لور کورته. علي گل اکا په سره اسو پلي ورته وويل. دا خو ډېره ښه خبره ده، نو کله له خبره راغلي؟ پرون ماخوستن راغلم.

ښه نو څنگه وه لواړگه¹؟ خپر خپریت وپکي؟ لور او زوم دي څنگه وو؟

ښه و... علي گل اکا د مایوسۍ په انداز کي ورته وويل. علي گل اکا يا خو ډېر سترې يې او يا خويوه کيسه ضرور شته چي داسي ځواب دي راکړو. خان په تجسس کي پوښتنه ځني وکړه.

بهادر خان هڅه درته ووايم، هلته مي عجيبه خبري واورېدې..... علي گل اکا ورته وويل.

څنگه عجيبه خبري؟ خپر خودی، هغه لور خودي خوشحاله ده؟ خان بيا پوښتنه ځني وکړه. هو شکر هغه ډېره خوشحاله وه، خبره بله ده. هڅه خبره؟

ما هلته د خلگو د ځلې واورېدل چي انگرېزان بيا راروان دي او د دې واره هغوی ډېره ښه تياري هم نيولې ده، هغوی د کرنل ونه، د سکھانو (پنجابيانو) او انگرېزانو مړو د بدل پسې راروان دي.... علي گل اکا ورته وويل.

¹ : لواړگه په خېبر اېجنسی، خېبر پښتونخوا کي د تورخم سره تړلې علاقه ده.

علي گل اکا که داسي وي نو مورهم شه بنگري نه دي په لاس کړي. هم هغسي به يې ذليل کړو لکه اوس اوس په دې کال کي مو ذليله کړل، اوبله دا چي که دا خبره رښتيا وي نو انگرېز به دې واره بڼه په طاقت سره ميدان ته را دانگي. خان په حواب کي ورته وويل.

د کوټې په کونج کي ناست د کلي يو سپين ږيري پر خان غږ کړو چي؛

بهادر خانه! دا خبره تېره مياشت هم علي گل کړې وه خو انگرېز خو پر پرېده د انگرېز سپي مي هم لانه وليدو.

جانو اکا! ته نه يې خبر که دي خان اچولي دي. کله چي زموږ د ازادۍ تحريک پيل شو نو دې علي گل اکا به د دې تحريک تبليغات کولو. بيا چي کله مور په کابل کي د شجاع الملک او انگرېزانو غاښونه ورمات کړل نو هم دې علي گل اکا زموږ د غازيانو پر زخمونو مرهم ايښودو. د علي گل اکا خبره زه هيشکله هم نه شم غورخولي.

زما په ياد دي چي کله د انگرېزانو فوغ په دې لاره تېښته کوله نو زموږ مجاهدينو هغه ټول مړه کړل. په شمېر او ولس (۱۷) زره کسان وو، جانو اکا! اورې او ولس زره کسان. خان، جانو اکا ته په ډاډا خبره وکړه.

نو په هغو کي مويو شو کسان ولي پرېښودو؟ جانو اکا سوال خني وکړ.

هو په هغو کي مويو وو که دو ولس ژوندي پرېښودل. په هغو کي يو ډاکټر برايېدن و او يو خو نور کسان، دا مور ته د

اکبرخان (وزیر اکبرخان) له خوا امر و. خان په ځواب کې ورته وویل.

د دې وجه څه وه؟ یو چا د بلې خوا سوال وکړ.
د دې وجه دا وه چې انگرېزانو ته دا څرگنده شي چې موږ د دې خاوري د پاره څه څه نه شو کولای او دوی ته زموږ د طاقت عیني شاهد هم ضروري و چې افغانان څومره غېرت مند دي او بله دا چې افغان هېڅوک نه شي غلامولای، هان زموږ بدقسمتي داده چې زموږ واکداران صحیح خلک نه دي راغلي.

تانه وکتل کله چې موږ کابل فتح کړ نو شجاع الملک ورک شو. موږ د هغه زوی فتح جنگ د وطن پر تخت کښېناؤ خو هغه هم د انگرېز غلام وختو او په شپه شپه کې د شپنوپه جامه کې له کابله وتښتېدو او دلته جلال اباد ته راغلو. دا زموږ بدبختي ده چې موږ یو صحیح مسلمان باچانه کړو پيدا چې د دې انگرېز سامراج غاښونه یې ورمات کړي وای. هان اکبرخان د دې وطن په صحیح معنا بچي دی. هغه د وطن د ازادۍ پېرغ جگ ساتلی دی. باید چې موږ د اکبرخان ملاتړي شو او د دې وطن په ننگ کې وږه په وږه د اکبرخان سره روان شو. علي گل اکا چې کومه خبره راوړې ده هغه کېدای شي چې سل په سله صحیح وي. باید چې موږ له ننه څخه تیاري ورته ونیسو. خان و ټولو ته د نصیحت په توګه وویل.

بهادر خانه! ته یو کار وکړه. علي گل اکا ورته وویل
هغه لکه څنګه؟

هغه لکه داسې ته یو څوک جلال اباد ښار ته ولېږه هغه دي هلته ټول حال معلوم کړي. بیا ته داسې وکړه چې اکبر خان ته یو

خط ولېږه. په هغه کي ټول تفصیل بیان کړه او د هغه ځواب طلب کړه چي څه کول پکار دي. علي گل اکا ورته مشوره ورکړه.

دا خو دي ډېر بڼه راته وويل. علي گل اکا زه به انشا، الله هم دا اوس يو څوک ولېږم. څنگه دي خوښه ده؟ خان ورته وويل.

زما خود خوښه ده. او بايد چي د دې خلگو هم پوښتنه وشي. علي گل اکا د ناستو خلگو خواته اشاره وکړه.

زموږ خو خود خوښه ده. بايد دا کار يو داسي زمه وارته وسپارل شي چي هغه موږ ته صحيح معلومات را ورسوي. په ناستو خلگو کي يو سپين ږيري دا خبره وکړه.

نوسمه ده، زه به د حاجي غلام و زوی ته دا کار ورسپارم که د حاجي غلام دا خوښه وي. څنگه حاجي صاحب خوښه دي ده که نه؟ خان د حاجي غلام اکا و خواته په کتو کي دا خبره وکړه. کوم چي د کوټې د دروازي سره ناست و.

د خير کار او پوښتنه؟ زه څه مجال لرم چي خپله خوښه نا خوښه ووايم. زه به خپل زوی انشا، الله خامخا د رالېږم، ته به ي غمه اوسه، هغه ډېر بېداره عسکر دی، که پوهه شوې. حاجي غلام اکا د خپل ځای څخه راجست شو، په دوو کښېنستی او په ډېر ډاډي و خان ته دا خبره وکړه.

خوشحاله اوسې ستاغم دي خدای نه راباندي ويني. هو دا منم چي زوی دي ډېر هوشياره او باتوره ځوان دی، په دې خومي د هغه خبره وکړه، ته ورشه او زوی دي زرتزره راولېږه، وخت نه لرو بايد چي د وخت له مخه موږ تيارې ونيسو. خان حاجي غلام اکا ته ځواب ورکړ او نورو خلگو يې هم تائيد وکړ.

د غرمې وخت و، گرمي هم دومره زیاته نه وه، ولي چي تېر ماخوستن باران شوی و، هو الږ غوندي خونکه وه، په کوز کلي کي د کلا په څېر د یوه غټ کور په یوه کوټه کي بازید خان پر بستره ستوني ستخ پروت پورته چت ته یې ځیر ځیر کتل او د خیالونو پر نیلي سپور یوه دنیا یې جوړه کړي وه. په دې دنیا کي دی او دده سره یوه نازینه وه چي دده په خپل ژوند کي صرف دوه واره لیدلې وه. دده ته ورپه یاد شو چي دا خو هغه پېغله ده چي دده دوه کاله مخ کي د انگرېز سامراج خلاف په جنگ کي لیدلې وه. اول واری یې په جنگ کي هغه وخت لیدلې وه کله چي دې نازیني و تپیانو ته پټی ور لگولې. دا ځوان هم لږ غوندي زخمی شوی و، دې نازیني دده ته پټی لگولې وه، دده چي کله دا نازینه ولیدله نو خپل معمولي زخم یې هېر شو. دې نازیني دده په زړه کي ځای جوړ کړو او دی دا وخت دهغي نازیني په خیالونو کي ورک و چا چي دده پر زخم مرهم لگولی و. دوې ورځي مخ کي یې بیا په خپل کلي کي اولیدله او ځان ته یې معلومه کړه چي د چاد کور ده. دا مینه دیوې خوا مینه وه. د آبلې خوا خو هیڅ اشاره هم نه وه. بازید د ځان سره سوچ کاوه چي څنگه به خپل د مینې اظهار ورته کوم؟ څنگه به یې خپلوم؟ دا سوچونه وو چي شپه او ورځ یې وهل.

بازید خان د کوز کلي د خان، خان جهان زوی و. پلار دده د پاره هر نعمت راوړی و، هر نازی یې اخستی و، صرف دومره به یې ځني غوښتو چي له جنگه لېري شي. خودا ځوان چېرې له جنگه

پر کلی

زړگی علیخېل

لېري کېدای شو. د ده په زړه کې د وطن او سپېڅلي دین جذبې
وه. دا جذبې چېرې سپړېدې شوه.

بازید په خپلو سوچونو کې غرق و چې پلار خان جهان
کوټې ته راننوتی. پر بازید یې غږ کړو چې؛
بازیده، او بازیده

جج، جی بابا. بازید یو دم د خپلو سوچو څه و اصلي دنیا ته
راغی.

څه سوچونه وهي. خان جهان لږ په تنده لهجه کې ځني
وپوښتل.

هیڅ نه بابا. دغسي پروت وم.

نن ما خوستن څه مېلمانې دي. یو پسه حلال کړه او صا دین
اشپز ته حال ورکړه چې راشي او ښه کېابونه پاڅه کړي.
سمه ده، بازید خان جهان ته ځواب ورکړو.

خان جهان هم د دې خبرې سره سم ولاړی. بازید بیا سوچونو
ته دام ورواچوی خو سوچونه یې په دام کې نه شوراگیر، دی هم
ولاړ شو او د کور و هغه ځنډې ته ولاړی چېرې چې پسونه ولاړ
وو.

مازديگری و.....

پښتنې د کورد کاره ځان خلاص کړې و، هغه په خپله کوټه کې ناسته په رخت يې گل دوزي کوله، په کوټه کې د ډيوې رڼا د پښتنې په مرسته کې ځان داسې روښانه ساتلی و لکه د څوارلسمې سپوږمۍ چې ويوه مسافرت ته د خپل منزل لار وربښي.

دا خپل په کار کې دومره مصروفه وه چې د کوټې و دروازي ته يې هم پام نه و. پلار بهادر خان په دروازه کې ولاړ په ډېر ناز يې خپلې لور پښتنې ته کتل. ده ته د پښتنې د ماشوم توب هغه وخت ور پياد شو کله چې به دا د مور په غېږ کې وه او هغه به هم دغسې د پښتنې په ناز کې مصروفه وه. خپل په چاپېريال به هيڅ نه وه خبره. هم دغسې به بهادر خان خپلې گراني مېرمنې ته ولاړ په مينه کتل. د ده مېرمن تېر کال د يوې ناروغۍ له ستمه د دې دنيا څخه کوچ کړې و. د هغې بېلتون بهادر خان او پښتنې ته ډېر زيان رسولی و. بهادر خان چې به کله يوازې شو نو د خپلې گراني مېرمنې په يادونو به يې ځان غولولو. خو چې کله به يې پر پښتنې سترگې ولگېدې نو به يې زړه بېرته خوشحاله شو. د مېرمنې غمجن يادونه به ترېنه لاړو او د لور پښتنې خوږه خدا به ورته په مخ کې خوره شوه.

بهادر خان له ډېره وخته په دروازه کې ولاړ لور ته کتل، اخر يې خپلې غاړې تازه کړې.

پښتنې چې کله د خان غږ واورېدو نو جسته راپورته شوه خان لاله ته؟ راعه. پښتنې زر قالين ورته سم کړو.

پر کلی

زږگی علیخېل

نۀ نۀ بچیۀ خپل کار کوه، ناحقۀ مې له کاره وباسلې. خان په هغه حای ولاړ حواب ورکړو.

کارونه خو هر وخت کېږي خود خان لاله سره مجلس کله کله. ولي خان لاله مود ته دومره نۀ دی خلاص لکه چي دې کلي ته خلاص دی. پښتنې په مسکا کي ورته وویل.

نۀ بچیۀ داسي نۀ ده، تۀ زما د وجود برخه یې، زما روح یې، روح او وجود هیڅکله هم نۀ شي جلا کېدای، چپ له مرگه. خان په حواب کي ورته وویل.

خان لاله زۀ منم چي زۀ او تۀ یو حان او دوه وجوده یو، هسي مې ټو کي درسره کولې، تۀ راشه دلته کښېنه، لږ مجلس راسره وکړه. پښتنې بیا په مسکا ورته وویل.

خان راغی او د دې په څنگ کي په قالین کښېنتی. بچیۀ تۀ ډېره له کوره مۀ وزه، حالات ټهیک نۀ دي، خان د نصیحت په توگه ورته وویل.

ولي خان لاله! خیر خودی، تۀ ماته پرېشان غوندي بنکارې.

هیڅ خبره نۀ ده، هسي مې تاته ویل چي ډېره مۀ وزه. ټهیک دی تۀ چي څنگه وایې هغسي به کېږي، خوزه گودر او د گل میني کره ضرور خم، زما هلته ښه سات تېرېږي. سمه ده هلته د تلو اجازه تاته شته. خان په مسکا کي ورته وویل.

پښتنه هم خوشحاله شوه او له حایه ولاړه شوه. زۀ خم تاله مړی را اخلم، ټوله ورغ دي د خلگو په خدمت کي تېره کړې ده. پښتنې د ولاړېدو سره سره ورته وویل.

پر کلی

زږگی علیخېل

نا بچیه! زه موریم، زما خواته هیڅ نه کېږي..... ته
داسې وکړه چې یوه پیاله ترخې چای را جوړي کړه، لږ به مې
ستړیا پرې وساشي. خان په مینه پښتنې ته وویل او د کوټې و
د پوال ته یې ډډه ایله کړه.

سمه ده خان لاله اوس به یې زغرد درته پخې کړم. پښتنې دا
خبره وکړه او د اشپز خانې خواته روانه شوه. خان هم خدای خبر
چې د کومو سوچونو و سمندر ته لاهو شو.

د خان جهان په حجره کې یو ملا ناست و او گېرچا پیره د کلي
علاقې خلگ راغلي ناست وو. دې ملا ته نزدې مخامخ یو سپین زېری
ناست و او ملا ته گویان و چې؛

ملا صاحب! زما غړي خو بېرې، خه په و کرم خود لمانځه یې لا
ایستلی یم. ته یو دم یا تعویذ را کره چې دا خپل لمونځ خوپه کراره ځني
و کرم له دې میرات مری درده.

کا کا! خود به دي غړي خو بېرې. جنگ د باجهانو تر منځ دی او په
کي غورځې ته، کرار پر کور کښېنه، تسبې راو اخله او الله الله کوه، دا
دنيا به دي هم سمه شي او هغه دنيا هم، پوه شوي.

ته بیا هم یو دم را باندي و کره. سپین زېری ورته وویل.

سمه ده و به یې کرم خوز ما پر خبره به هم عمل کېي.

خود به یې کوم. ملا خود خدای دلاري تر مور بڼه خبروي.

ملا صاحب په سپین زېری دم و کړی. سپین زېری ولاړ شو او

ولاړی. یو ځوان ورا نزدې شو او ملا ته یې وویل چې؛

ملا صاحب او لادنۀ لرم، ته یو تعویذ را کره چې خدای اولاد

راکړي.

اولاد به دي څنگه کېرې چې نفس دي د باچا د غنمو په خوړلو سوړ

دی. د باچا غنم ساړه دي ساړه، او د خپلي باچهي د پاره یې ستاسو پر

وجودونو خپله مانې. جگه درولي ده. دی لگیا دی د انگرېز سره جگړه

کيې هغه هم ستاسو د بازو په زور. کله یې دا پوښتلي دي چې اولس مي

خه مجبوری، ناروغی او ستونزي لري. بس خپله باچهي درباندي

پر کلی

زڼگی علیخېل

گوري او ته لاگيايي دهغه د باچهي د ساتلو د پاره بچي غواړي هان.
 ملا ډېر پېژندل هغه دا خبري وکړي. ځوان حيران شو چي په ملا څه وشو.
 ملا صاحب د باچا او دانگرېزد جنگه مي توبه ده، ته ماته تعويد
 راکړه چي خدای اولاد راکړي. د واده مي ۵ کاله شوي دي. ستانوم مي
 واورېدی چي ستا په ځله او دم کي شفاده نو درته راغلم. بس ته به يي
 کيې خدای به يي کيې. ځوان ورته په زاری شو.
 تعويد درکوم خود جنگه به ډډه کيې، کنې تعويد کار نه کيې.
 درته ومي ويل چي د آپلار مي لا توبه ده چي د باچا د پاره به جنگ
 کوم.

سمه ده، آن دا واخله، دې ته به درې سپين او دوه تور پوښونه
 ورکړي، بيا به د څرمن يو پوښ ورکړي او په غاړه به يي کړي. خدای به
 اولاد درکړي.
 ملا صاحب ستايي کورودان، خو شکرانه دي شوه؟ ځوان ورته
 وويل.

زما شکرانه داده چي جنگ به نه کيې بس.
 ته پېغمه شه ملا صاحب. چي يو وار مي وويل بيانو د چا پلار هم په
 ما جنگ نه شي کولای.

څه ورځه په مخه دي ښه. ملا صاحب ځوان رخصت کړو. ملا
 صاحب څنگ ته ناست خان جهان ته سترگه ووهله هغه پوه شو چي ملا
 صاحب څه ويل غواړي نو يې پر خلگون غ کړو چي؛
 وروڼو! ملا صاحب ډېر ستړی دی تاسو داسي وکړي چي سباله
 خپره راشي. نن به ملا صاحب لږ آرام وکړي. خلگ هم ولاړ شول او
 ولاړل. په کوټه کي يو ملا صاحب او بل خان جهان پاته شول دواړو يو بل
 ته وکتل او ويې خندل.

انگرېز دې ځلي په ډېر لوی طاقت او جنگي سازو سامان سره په کابل د برید کولو تياري کړې وه. د ازادۍ د تحریک مشر وزیر اکبر خان هم هري خوا ته قاصدان استول. هغه دې ځلي انگرېزانو ته ډېر بڼه دام جوړ کړې و. د انگرېزانو بې شمېره فوځیان د هغه په تېر جنگ کې بنديان کړي وو. د کابل د شاوخوا سیمو خلک په گڼ شمېر تعداد کې د تحریک ازادۍ په لښکر کې شاملېدو. کله چې انگرېزانو دا ولیدو نو یې په تېښته کې د ځان خیر وگڼلو.

د جنرل پالک په مشرۍ کې انگرېز له کابله وتښتېدو. دلته په جلال اباد کې انگرېزانو خپل ظلم ته دوام ورکړو. په ښار او شاوخوا سیمو کې د تحریک ازادۍ د مجاهدینو او د انگرېزانو تر منځ په وار وار جنگونه روان وو.

د د کال ۱۸۴۲ء د مئی میاشت وه. په کلي بهادر خان باندي د انگرېزانو (بشمول پنجابي سکھ) یو ډېر لوی ریجمنټ (د فوځ دستې) حمله وکړه. د کلي خلکو په مېړانه د کلي دفاع وکړه. بهادر خان د کلي د لښکر سالار و، د کلي ملا چې په اخوندزاده مشهور و ورته په ورته یې د بهادر خان سره د جنگ سنگر تود ساتلی و. علي گل اکا، جانو اکا، غلام اکا ټول په دې ننگ کې شامل وو. ځوانان یو تر بله د مېړاني او د غېرت تاج پر سر د ایښولو هڅه کوله.

پښتنه د گل مینې او نورو پښتني مېړمنو په مرسته د سنگر د ټپیانو په ټپونو یې ملهم لگاؤ، کله به یې مجاهدینو ته اوبه ور

برکلی

زږگی علیخېل

ورلې، کله به یې له خپله کوره د توپک کارتوس که د کوم چاسره به توپک و ورسوو. د پلار سره سمه وږه په وږه د وطن د ازادۍ په تنگ کې ولاړوه.

بازید په نقاب کې پټه د برکلي د مجاهدینو سره په دې ستر کار کې شریک و، دی د پلار د نظریې مخالف و، ده د پلار توپک راپټ کړې و، کارتوس د خان د کوره ور رارسېدل، خو په دې ټول واقعې کې ده د سترگي پر هغه چا برابري وې د کوم چا د پاره چې ده د پلار توپک راپټ کړې و. حالانکې ده د پلار خان جهان د انگرېزانو سره صلح کړې وه. هغه خپل کلی انگرېزانو ته سپارلی و. انگرېزانو ده د کلي د هر کور څخه خپلي ارام گاوي جوړې کړې وې. د کلي په شاوخوا کې یې پوستې (مورچي) جوړې کړې وې.

د جنگ څخه دوې اوونۍ مخ کې بهادر خان و خان جهان ته حال لېږلې و او ورته یې ویلي و چې جهاد ته ځان تیار کړه. اول خو خان جهان هو ورته وکړه خوبیا وروسته ده کره څه مېلمانه ولیدل شول. په هغو کې یو ملاحم و. دا ملا، ملا زمري نومېدو. دې ملا د کلي په جومات کې لمونځ ورکول پېل کړو. زور ملا خدای خبر چې چېرې ورک شو. دې ملا به د غازي وزیر اکبر خان خلاف خبرې کولې. انگرېزان به یې انسان دوسته، امن پسنده، انصاف داره او د دې وطن دوستان گڼل.

دغه دوران روان و چې یوه ورځ بهادر خان علي گل اکا او اخوندزاده صاحب و خان جهان ته ولېږل. دوی خان جهان د جنگ له پاره نه کړو قائل. د خان جهان په مېلمستون کې دا بحث

شروع و چې ملا زمري راغی. خدای خبر چې چا خبر کړی و چې د خان جهان په مېلمستون کې داسې کیسه شروع ده.

د سلام و د عا نه پس خان جهان د علي گل اکا او اخوندزاده صاحب تعارف ورته وکړو او هغه خبره یې هم ورته وکړه د کومې خبرې د پاره چې دوی دواړه راغلي وو.

ملا زمري چې دا واورېدل نویې په ډېر ادب او احترام خپلې هغه خبرې پېل کړې د کومو خبرو چې دی دې کلي ته راغلی و.

علي گل اکا او محترم اخوندزاده صاحب! تاسو به خبر یاست یانۀ یاست خبر چې دا خلک زما مطلب انگرېزان د خۀ د پاره دلته راغلي دي. انگرېزان خۀ و حشيان نۀ دي چې خلک خوري، هغوی د انسانانو تر منځ دوستي جوړوي، دلته به پاخه پاخه سپکونه جوړشي، خلکو ته به روزگار تر لاسه شي، تۀ ورشه په هندوستان کې وگوره خومره امن، خوشحالي، ورورگلوې او ترقي روانه ده، باید چې موږ و انگرېزانو ته خه ضررونۀ رسوو، دا جنگ د باجهانو دی، هغوی د خپل تخت د پاره ما و تا جنگوي، خپله د کلا په څیر په غټه ماڼۍ کې ناست وي، مرو موږ، ټپیان کېږو موږ، زموږ بچیان یتیمان کېږي، لاکن گټه و دوی ته رسي، د دوی بچیانو ته رسي، باید چې موږ په دې خبرو سر سره خلاص کړو، باید چې موږ اولس په دې غوبل کې ځان نۀ کړو شریک.

د دې خبرو اورېدلو سره اخوندزاده صاحب ولاړ شو او علي گل اکا ته یې وویل؛ راعه علي گل اکا، خان جهان موږ ته اجازه راکړه، موږ به ستا او د زمري ملا په خبرو غورو کړو.

پر کلی

زېږگی علیخېل

هو ولي نه خود، که شه ضرورت وي موربه پخپله ستاسو
کلي ته درشو، که څنگه خان جهاننه. ملازمري د خوشحالی په
اندازکي وويل او بيا يې خان جهان ته مخ راوړوی.
هو هو بالکل دا خود خیر کار دی، خلگ له مرگه ساتل خو
ډپر لوی کار دی. خان جهان ورته وويل.
مورته را کړئ اجازه مور ولاړو، تاسو خپل مجلس وکړئ،
دخدای په امان. اخوندزاده صاحب دا خبره پوره کړه او روان
شو.
سمه ده په مخه موبنه، بيا مورته حال را کړئ. ملازمري ورته
وويل.

یعني انگرېز خپل زار په دې علاقه کي پاشلي دي. خان و
اخوندزاده صاحب ته د سوچ و هلو پس دا وويل.

هو خانه! داسې ډېر زيات مشکوک دي، يوه مياشت مخ
کي زه د خان جهان د مور فاتحه ته تللي وم نو د خان په
مېلمستون کي زارۀ قالينان هوارول، اوس چي مو وکتل نويې
قالينان، د درېچو پر دې هغه هم هندوستانی، د خان جامې،
خادر، لونگي هر څه نوي وو. اخوندزاده صاحب ورته وويل.

اخوندزاده صاحب دا د انگرېز زرخريد دي، له دوی څخه به
خان او د کلي علاقې هر سرې هر ځوان حتی چي ماشومان به لاهم
ځني ساتو، د دغسي خلگوله لاسه د اسلام او د دې لوی تاريخي
قام نوم بدنام دی، يو مورديو چي د وطن او دين دفاع کوو او بل د
دوی رنگه خلگ دي چي د دين او د وطن د دښمنانو سره د څو
پيسو او اسائشوپه خاطر ټول ايمان ناموس او تنگ خرڅ کړي، خیر
ښه شو چي د خان جهان شهره را معلومه شوه، اوس نو بايد چي مور
خپله تياري ونيسو. خان ورته وويل.

دا د هغه وخت کيسه ده چي انگرېز لا دې کلي ته نه و راغلی.
خو انگرېز خپل زرخريد خلگ په دې علاقه کي د ملا او پير په
جامو کي خپاره کړي وو. انگرېز د ملا او پير سره سره د کلي
علاقو بااثره خلگ هم د ځان ملگري کړي وو. خان، ملک،
سردار، نواب رنگه خلگ يې د ځان غلامان کړي وو. د ډېرو خلگو
خواهشات يې ورپوره کړي وو. نام نهاده نوابان، سرداران،
ملکان او خانان يې د خپلو گټو د پاره جوړ کړي وو. د پښتانه قام

اصل نوابان، سرداران، ملکان او خانان یې د دغسې بې ناموسه مشرانو په لاس ورو ورو ختمول پېل کړي وو. ملا په هغه وخت کې د یو باچا حیثیت درلود. دده خبره بلا تحقیق د قران توری بلل کېدی. ساده پښتون اولس د داسې ملایانو د ضمیر فروشی نه خبر نه وو. خبرېدو به څنگه؟ که چا رښتیا خبره کوله نو هغه به مرتد او کافر گڼل کېدو. ساده پښتون په دې څه خبره چې د ملا په جامه کې ماته د انگرېز روزلی جاسوس یا تنخوادار راغلی دی. هغه په دې څه خبره چې د دې ملا په اوره انگرېز توپک ایښی دی. هغه ملایان او بزركان څوک چې د تحریک ازادی په لار کې دننگ ولاړ وو هغه به یې په څه نا څه پلمه یا طریقه ختمول د دوی مقدس مقصد او دنده وه. هم په دې مقدسه خلگو کې یو ملا زمري هم و چې انگرېز سامراج د وطن د وگړو د غلامولو د پاره د ځان سره په دې مقدسه کار کې شریک کړی و.

مازديگر لمر پټېدو ته نيم ساعت پاته ؤ چي سخي بزگرد
 خان د ځمکونو نه د کور په خوا روان شو. هغه د پټو په پوله بېلچه
 په اوږه روان ؤ چي د شاد خوا غږ په اوښو،
 سخي، آ سخي،
 ده چي شاته وکتل نو د کلي ملا اخوندزاده صاحب يې تر
 سترگو شو نو ورته ودرېدی.

اخواندزاده صاحب هم ورته راغی او د سلام نه وروستو هم
 په هغه خوا ورسره روان شو په کومه خوا چي سخي بزگرد روان ؤ.
 اخوندزاده صاحب څنگه يې او دې خواته څنگه راچکر
 شوي؟ سخي بڼه په مسکا ځني پوښتنه وکړه.
 سخي جاننه ستا پسې راغلی يم، د يوې خبري معلومات مي
 درڅخه کوی؟ اخوندزاده صاحب په ځواب کي ورته وويل.
 خیر څنگه معلومات؟

هغه داسي چي ستا په خيال د کلي څو ځوانان داسي شته
 چي په دې کلي قربان شي؟ اخوندزاده صاحب سوال ځني وکړ.
 اخوندزاده صاحب زه ستا په خبره نه شوم پوه؟

زما د خبري مطلب دا دی چي د انگرېز سترگي بيا سرې
 شوي دي، هغه د غچ اخستلو له پاره تياري نيولې ده او موږ هم د
 تېروار رنگه ده ده سترگي ويستل غواړو. اخوندزاده صاحب په
 ځواب کي ورته وويل.

اخواندزاده صاحب ته هم باچا سرې يې، څوک د دې طوفان
 مخ ته ودرېدای شي. سخي ورته وويل.

پر کلی

زږگی علیخېل

ولي مور د دې باطل طوفان مخ ته مخکي نه یو ودرېدلي؟
ایا دا زموږ اول وار دی؟ اخوندزاده صاحب په ځواب کې ورته
وویل.

هغه خو تهپیک دی، لاکن ما خو اورېدلي دي چې دې ځلي
انگرېزه دېر لوی طاقت او قوت سره پېشقدمي کوي. سخي ورته
وویل.

باطل چې هر څومره طاقتور شي د حق مخ ته هیڅ نه دی، او بله
دا چې د حق کومک الله پخپله کوي، ته دا راته ووايه چې دا ځلي به
څومره ځوانان د تنگ و سنگرته راتیار کړي؟ اخوندزاده صاحب
سوال ځني وکړ.

اخوندزاده صاحب تر اوسه مي هیڅوک لاهم نه دي لیدلي
چې په دې هکله دي سنجیده وي، زما په خیال چې دې ځلي به دا
کلی د انگرېزانو خلاف نه ودرېږي. سخي په ځواب کې ورته
وویل.

سخي ته معلومات وکړه او سهار د خان کوټي ته راشه.
اخوندزاده صاحب ورته وویل.

اخوندزاده صاحب که خفه کېږي نه زه دا کار نه شم کولی.

ولي؟

د ولي خبره نه ده، خبره دا ده چې زه د دې ځمکونه یوه خواته
هم نه شم تلای، زه دومره مصروف يم چې خپل ماشومان په اوونۍ (هفته)
کې یو واریادوه واریوینم، دې ځلي مي معاف کړه، که موقع
په لاس راغله نو ضرور به ستا په بڼه درشم. سخي په ځواب کې
ورته وویل.

زما په بڼه نۀ، د دین او د وطن په بڼه ورشه، زۀ ستا په خبره
پوه شوم ماته اجازه راکړه چي د ما بڼام د لمانځه وخت راقریب
دی، زۀ درنه حُم جومات ته، خو که فرصت دي وموندو نویو وار د
خان کوټې ته راشه. اخوندزاده په تلو کي دا خبره ورته وکړه.

بالکل اخوندزاده صاحب خود به در حُم، د اهم د خان کار
دی، څه وکړم دې حلي زۀ خان په دې کار سخت مامور کړی يم،
خفه نۀ شې. سخي پسې غږ کړو.

سمه ده زۀ درنه لارم، د جومات وخت نزدې دی. اخوندزاده
صاحب یوې خوا ته روان شو او دا یې وویل.

د اخوندزاده صاحب د تلو نه پس سخي په مسکي کي د
خان سره وویل چي، اخوندزاده صاحب ته څۀ خبر یې چي څۀ
کېږي.....

د دې ویلو سره سم سخي د پټو په پولو د کور په خواروان شو.

بازید د کلي په پټو کي د یوې ونې وډو ته څنگ وهلی
 د کلي نه لږي یوازي ناست د خپلي نازیني په یاد کي شپېلی.
 یې غږوله. ده په شپېلی یو داسي غمگین سُر چپړلی و چې انسان
 یې بې خوده کوو. ده هم دغه سُر اخستی و چې د شاله خواد ده
 ملگری فضل چي د دوی د بزگزوی هم وراغی او د ده شاته پټه
 ځله ودرېدی. ده هم د بازید د شپېلی په په خوږ غږ غوږ نیولی و.
 فکريې وکړو چې بازید خود دې له مخه داسي خوږه شپېلی نه
 وهله نن ولي داسي بدلون په کي راغلی دی نویې پر بازید غږ
 وکړو.

واه واه ماشاالله، ډېره بڼکلي شپېلی. واه خان واه.

بازید زر شاته وکتو او پر فضل یې سترگي وښتې.

فضليه! ته کله راغلي؟

زما په خیال شل کاله مخ کي.

مطلب دلته کله راغلي؟

لږ وخت مخ کي. د دې خبري سره ورسره په څنگ کي

کښنستی.

خانه! څومره بڼکلي شپېلی دي غږوله. تا خو مخ کي په

دې شپېلی گوتي هم سمي نه شوې اینهودی، دا انقلاب څنگه

راغی؟

دا د ميني برکت دی فضليه د ميني. بازید د اسمان خوا

ته وکتل او دا خبره یې ورته وکړه.

د ميني برکت؟ په څه گډو وډو سريې خانه، ته او مينه؟

د بر کلي

زږگی علیخېل

ولي زه مينه نه شم کولای؟
 ناکولای شې خود ا راته ووايه چي دکله راهيسې،
 څنگه او څوک ده هغه خوش نصيبه چي زما خان زړه پرې بائيللی
 دی.

فضليه! د بر کلي ده.

د بر کلي؟

هو د بر کلي.

واخاننه! دا په کوز کلي کي ولي دنجونو کاختي
 راغلې ده چي ته په بر کلي کي مئين شوې؟
 ياره بس زړه دی چي پرې راغی. نوري خبري پرې پرېده.
 بنه څوک ده او چېري دي ليدلې ده؟
 بازید يوه سپره اسوېلي وکره او د اسمان خواته يې بيا
 وکتل.

ياره درته وایم چي نوري پوښتني مه کوه. پرې مي ږده
 چي خپل زړه لږ په قرار کړم. ډېر ورپسې ناقرار دی.
 سمه ده مه يې راته وایه زه درنه لارم، دې ته راغلی وم
 چي خان جي غوښتې، ويل چي ده ته وایه چي راشي کار ورسره
 لرم. فضل ولاړ شو او دا خبره يې ورته وکره.
 فضليه! دا خبره چي چاته ونه کړې بنه. بازید پسې غږ
 کړو.

بېغمه شه خانه.

ته درغه زه درپسې درغم.

د دې خبرې سره فضل دهغه خای نه روان شو او بازید
بیا په خپلو سوچونو کې ډوب شو. یو وار بیا یې شپېلی پر خپلو
شونډو کېښوده او هغه غمگین سړیې وچېرلو.

د خان جهان په مېلمستون کي د کلي ساده خلگ راټول
ول، ملا زمري د دوی و مخ ته و غږ کوی او دا بې ويل
زما مسلمانانو وروڼو! لکه تاسو ته چي پته ده چي
انگريزان بيا يو ځل په دې خوا مخه را کوي، دې ځلي انگريزان د
جنگ په نيت نه بلکې د دوستۍ په نيت را روان دي. انگريزان څه
وا حشيان نه دي چي خلگ حلالوي، هغه خو انسان دوسته، امن
پسندنه او د ترقي خواهان دي، په تاسو کي به ډېرو خلگو
هندوستان ليدلی وي، هلته پومره ترقي شوې ده، پاڅه سرکونه،
برق، اورگاډۍ، خداي خبر نوريې څه څه کړي دي، هغوی
غواړي چي په دې هېواد کي هم هغسي کارونه وشي کوم چي په
هندوستان کي شوي دي. ستاسو د روزگار مسئلې به ټولي حل
شي. کوم جنگ چي اوس روان دی داد باچاهانو او د انگريزانو
تر منځ پر تخت باندي دی. اول خو به زه له تاسو دا پوښتنه وکړم
چي موږ ته زموږ باچاهانو څه را کړي دي؟ ټول عمر جنگونه.
مرو موږ، ټپيان کېږو موږ، خو گټه، گټه د دوی وي. د دوی د
بچو وي، زموږ په برخه صرف مړي او ټپيان وي. دا جنگ زموږ
نه دی، داد دوو باچاهانو دی. زموږ جنگ له غربت سره دی چي
بريا يې د انگريز سره ده. انگريز موږ له دې بلاؤ خلاصول
غواړي او يو موږ يو چي د بلا ملگرتيا مو خوښه کړې ده. تاسو
مهرباني وکړئ او د انگريز خلاف جنگېدل پرېږدئ. که څوک
تاسو د دين ياد وطن په نامه غولوي نورادي شي ماته چي زه يې
پر دين او وطن بڼه سرور خلاص کړم. داد نن سبا ملايان تاسو

خطاباسي، د دین په نامه، د وطن په نامه، تاسو د خپلو مقاصدو د پاره استعمالوي، خو تاسو به ډېر خیال کوی چې د دوی په خبرو کي رانشی. خپل د کار سره کار لری او که انگرېز دلته دې علاقې ته راغی هم نوموړ به ورسره خبره وکړو او دا سیمه به د تباهي څه وساتو. که بیا هم تاسو ته د څه شي ضرورت وي نوزۀ حاضریم، دادی خان جهان ناست دی، دی حاضر دی. تاسو په نیمه شپه مور ته غږ کولای شی.

د دې خبرو سره ملا زمری کښنستی او خلگو گډي وډي پوښتني ځني شروع کړې، ده هم په ډېره مینه او نرمي هریوه ته ځواب ورکولو. لږ سات پس خلگ ولاړ شول او ولاړل. په کوټه کي خان جهان ملا زمری پاته شول. خان جهان و ملا زمري ته په مسکا کي وویل چې؛

واه ملا ځواب دي نشته. خلگ کانې کول دي څوک له تاڅه ایزده کړي. ملا هم په ږیره لاس را تېر کړو او و خان جهان ته یې په ځواب کي وویل چې؛

خان جهان! مخته گوره چې زۀ څۀ کوم. دوی دا خبري کولې چې سخي حاضر شو، د سلام دعانه پس یو خواته په کوټه کي کښنستی، خان جهان چې ورته وکتل نویي پوښتنه ځني وکړه چې؛

سخي جانه څه کیسه ده چې د مخ بڼه دي بدله ده؟

سخي په ځواب کي ورته وویل چې؛

نن ماله اخوندزاده راغلی و؟

ښه نویا، څۀ یې درته ویل؟ خان جهان پوښتنه ځني

وکړه.

هغه له ما د جنگ د پاره مجاهدین غوښتو.
نو تاڅه ځواب ورکړو. ملا زمري دا وار پوښتنه ځني
وکړه.

ماڅه ورته ویل، ما ځواب ورکړو چې زه نه يم خلاص.
ته بهي غمه شه سخي جانه فکر مه کوه. خان جهان ورته
ووویل.

زه رښتیا وایم، اخوندزاده خان په کلاره نه پرېږدي، هغه به
اوس کوڅه په کوڅه کور په کور گرځي او ملگري به جوړوي.
ته څه پکي وایې ملا صاحب؟ د دې مخ نیوی څنگه کېدای
شي، وخت هم نشته. خان جهان و ملا زمري ته ووویل.
خانه ته بهي غمه شه، زموږ اچولی دام دوی نه ویني، دوی به پخپله
په دې دام کي راگیر شي، بیا ته تماشه گوره.

سخي د خانه نه غږېږي، دی تر ما او تر تاد خان په کور بڼه خبر
دی، لږ دې خبرو ته غوږ شه، داسي نه چي موږ یوڅه کوو او هغه
خان بهادر بل څه وکړي. خان جهان و ملا زمري ته په فکر مند انداز
کي ووویل.

ملا زمري خپل په ریره لاس را تېر کړ او په مسکايې ووویل،
خانه د شنبې په ورځ به ته تماشه وویني.
څنگه تماشه؟ تر شنبې خو ډېري ورځي شته. سخي د
ملا زمري څخه سوال وکړ.

سخي ته نه پوهېږي، ته صرف گوره، ځله مه سپره. ملا
زمري په ځواب کي ورته ووویل.
لږ خو موږ هم په خبر کړه چي څه تماشه کېدونکي ده. خان
جهان هم پوښتنه ځني وکړه.

خانه تر شنبی پوری انتظار و کړی، تاسو ته به خپل ځلاند
سبا وون خپله بنکاره شي.

ستا خوبنه ده ملا صاحب، چي نه یې راته وایې نو مه یې
راته وایه. سخي په خفه لهجه کي ورته وویل.

سخي جانه مه خفه کېږه، دا د راز خبري دي، د پوالونه هم
غورونه لري. ملا په مسکا کي ورته وویل او په سوچ کي شو.

ملا صاحب د مړی به ورته ووايم، ناوخته شو، سخي وږی
دی. خان جهان ملا ته وویل.

هو هو خود، زه هم نن سترې شوی يم، د مړی پس به ارام
و کړم، ته ورشه د مړی ورته ووايه.

ملا چي د مړی واورېدو نو د مخ بڼه یې بدله شوه، سم
دستي یې د مړی د راوړلو اظهار وکړو.

سهار وختي د لمانځه په وخت پښتنې منگۍ په څنگ کړو او د گودر خواته روانه شوه. گودر د خان کورته نژدې ؤ. د کلي نوري بنځي هم دې گودرته راتلې، او هلته به يې بانډار تازه کوو. چا به د بلي بنځي غيبت کولو، چا به بيا د يو چا د کورد خيزونو صفت کولو، چا به د خپلو خپلو خاوندانو په هکله خبري کولې، چا به د خوابني بد ويل، چا به څه چا به څه.

پښتنې به د دوی خبري اورېدې، د هري بنځي سره به يې په ښه نیاز خبري کولې، د بنځو په مسئلو کي به سمه ورسره ولاړه وه، د بنځو هم عجيبه فطرت وي، که دې ښه ورسره کول نو به دې ښه يادوي، او که لږ هم درنه غلطې وشوه نو به دې په ټول کلي کي رسوا کړي.

نن پر گودر د بنځو د مجلس عنوان د سخي کورودانه وه، يوې بنځي و بلي بنځي ته ويل چي؛

خوره! ما د نازکو سره هر وخت ښه کړي ؤ، د دې ما ډېر احترام کولو، پرون زه کورته ورغلم نو دې تريو تندي نيولی ؤ، د چای ست يې هم نه دی راته کړی، د مخه چي به ورغلم نو به يې ډېر عزت را کوو، خدای خبر چي په څه يې داسي رویه راسره وکړه.

ابلي بنځي پر غږ کړو چي؛

آخوري، له ماسره يې هم دغسي وکړو، پرون غرمه زه کورته د شلومبو (شوملو) د پاره ورغلم نو يې د دروازې څخه راخواب کړم.

پر کلی

زږگی علیخېل

دغه خبرې شروع وې چې پښتنه هم گودرته را ورسېده. ټولو ناستو ښځو ته یې ستړې مشی وویل. ټولو خیر یوسې ورته وویل.

یوې ښځې په غږ کړو چې؛

پښتنې د نازکو ستاسره څنگه رویه ده؟

له ماسره یې ښه رویه ده، ولي څه پېښه ده؟ پښتنې منگی په ځمکه کښېښودو او دا هم کښېښسته.

یوې سپین سړي چې جامې یې وینځلې ورته وویل چې؛

پښتنې بچی! د سورکي لور وایي چې نازکو ډېره بدله

شوې ده، نن سبا خورا د چاسره په سم تندي نه غږېږي.

څنگه زه پوهې نه شوم؟ پښتنې بیا پوښتنه ځني وکړه.

د سورکي لور چې منگی یې له او بو ډکوو ورته وویل چې؛

پښتنې خوري! زه پرون د شلومبو (شوملو) د پاره ورغلې

وم، دې تریو تندي نیولی و او د دروازي څخه یې ځواب کړم،

ویل یې چې یو خو ستاسو د راتگ وخت نه دی معلوم چې گورې

به یوه نه یوه به د څه ناڅه پسې را روانه یې. زه هم پېرته ځني

کورته راغلم، او هان د گوډ اکالور یې هم پرون مازدیگر د کوره

شړلې وه. دې ښځې چې خبره پوره کړه نو د گوډ اکالور دستي د

دې د خبرو تسلسل جاري کړو.

هو زرکه تهپیک وایي، زه گل میني له ورغلم هغه خومي نه

ولیده خو مور یې را ځواب کړم.

دا څنگه کېدای شي، نازکو خاله خو ډېره ښه ښځه ده،

پښتنې په ځواب کې ورته وویل.

پر کلی

زږگی علیخېل

آ لوري، بڼه دي په بلا پسې شي، يوې به غلط ويل دلته خو ټولي د دې په تريو تندي غږېږي. يوې بڼې چي منگي يې پر سر کوو نو يې دا خبره وکړه.

خيرزه به يې معلومات وکړم، کېدای شي چي بله خبره وي. پښتنې دې بڼخو ته وويل.

بڼخو همدا ورسره ومنله او بېرته په خپلو خپلو کارونو بوختي شوې.

پښتنې هم منگي داو بورا ډک کړو او د کور په خوارارونه شوه.

داسي نه و چې دخان په کور کي څه نوکر چا کر نه وو، يا پښتنه او به راوړلو ته احتياجه وه، بلکې داسي و چې پښتنه به له کسته سهار وختي گودرته تلل. هلته به دې د کلي د نورو بڼخو سره ليدل کتل کول. د دوی مرسته او کومک يې د پلار رنگه د ځان افتخار گڼلو.

ټوله ورځ تېره شوه، مازديگر شو، پښتنې ټکري په سر کړو او د گل ميني يعني د سخي بزگرد کور په خواروانه شوه. د سخي بزگرد و کور ته چي رسېدله نو سخي بزگرد کور د دروازې څخه راوتی، څنگه چي يې پر پښتنې سترگي ولگېدې نو يې دمخ بڼه بدله شوه. غږ يې په وکړو چي

پښتنې بچي! ته.... ته څنگه دلته راغلي؟

ولي زه خپلي خاله او خور ته نه شم راتلی؟ پښتنې په مسکا کي ورته وويل.

خود، ولي نه شې راتلای، ته ورځه خاله او خور دي کور کي دي، زه لېر کار لرم، سخي د شرمندگي په انداز کي ورته وويل او يوې خواته روان شو.

پښتنه هم کور ته ننوته او گل مینې ته یې غږ وکړو.
 گل مینې، گل مینې، چېرې یې؟ پښتنه د کور په غولې کې
 ولاړه گل مینې ته یې نارې وهلې.
 دیوې کوټې څخه گل مینه راووته او په خدا خدا یې غږه
 ورکړه.

په خدای چي اوس مي په زړه کي یادولې، عمر دي ډېر شه، په
 ښه وخت راغلې. گل مینې پښتنه د لاسه ونيوله او دکوټې خواته
 روانه شوه.

خاله څنگه ده؟ ته څنگه یې؟ گرسره راگرځې لانه؟ پښتنې
 په تلو تلو کي دا پوښتنې ځني وکړې.

هو، امی ښه ده، زه هم ښه يم، راځه دلته په کوټه کي ده. گل
 مینه او پښتنه کوټې ته ننوتو.

دلته په کوټه کي نازکو خاله پرکت پرته وه. پښتنې ته چي
 یې پام شو نو ورراپورته شوه. پښتنه یې په مینه ښکل کړه او
 خپل څنگ ته یې کښنوله.

څنگه یې بچي؟ خان لاله دي څنگه دی؟ ولي دومره بې وفا یې
 گرسره دي خپله خاله هېره کړې ده. نازکو خاله په یوه ساه پوښتنه ځني
 وکړه.

ښه يم، خان لاله هم شکر ښه دی. پښتنې په ځواب کي ورته
 وویل او د سر ټکری یې د سره لري کړو. بل ټکری یې په غاړه
 کي و هغه یې په سر سم کړو.

خاله خو گرسره دي خپله خورځه هېره کړې ده، نه ته راځي،
 نه گل مینه راځي، له پرون راهیسې مي اراده کړې وه، ما ویل که
 دوی نه راځي نو به زه خپله ورشم. پښتنې په خدا ورته وویل.

پر کلی

زړگی علیخېل

بنه دي وکړو چي راغلي، گل ميني ته ورشه زر چای جوړي
کړه، نازکو خاله پښتنې ته وويل او بيا يې گل ميني ته مخ
راواړوئ.

نا تکليف مه کوئ. پښتنې په انکاري انداز کي ورته
وويل.

د خه تکليف، گل ميني ته داسي وکړه چي ته د پښتنې سره
کښېنه زه به ورشم او چای به جوړي کړم.

نازکوله کته را ولاړه شوه او گل مينه يې د پښتنې سره په
کوټه کي پرېښوله، دا خپله د کوټې خخه ووته.

بنه نو پښتنې بي بي څنگه يې. گل مينه راغله او د پښتنې
سره په څنگ کي په کټ کښېنسته.

زه خو بنه يم، تا ولي شا راگرځولې ده؟ خو ورځي وشوې
چي نه يې راغلي. پښتنې په گيله کي ورته وويل.

څه درته ووايم، د بابا دومره مېلمان نه دي چي يو ساعت هم نه
يم خلاصه، امی هم دا څو ورځي کېږي چي ناروغه ده، نن يې څه
طبيعت برابر دی. گل ميني خپله مجبوري ورته بيان کړه.

نو بيا خو ملامته يې، ما ته به دي حال را کړي وای، ما به څه
دارو درمل ورته کړي وای. پښتنې په گيله کي ورته وويل.

هو هغه خو و، خو بابا د کوز کلي ملا ورته راوستو، دهغه د
دم او څانستو څه امی جوړه شوه. گل ميني په ځواب کي ورته
وويل.

بنه، دا خو بنه خبره ده. خو عجيبه نه ده؟ ما خو اورېدلي و
چي د کوز کلي ملا تا ويزونه او څانستونه نه کوي؟ پښتنې په
څېرانگي کي سوال ځني وکړی.

گل مینه په دې سوال لږ غوندي پرېشانه شوه خو بیا یې زر خبره بدله کړه، نازۀ د جومات ملا نۀ بنسټیم، زۀ هغه ملا بنسټیم کوم چي د خان جهان په کور کي مېلمه دی، ډېر خلگ وروان دي، ډېرو ناروغو ته الله شفاء ځني ورکړې ده. گل ميني زرزر خپله خبره پوره کړه.

د خان جهان په کور کي؟ پښتنې په شکي انداز کي پوښتنه ځني وکړه.

هو د خان جهان په کور کي، ها څه خیر ته دا خبري پرېږده، دا راته ووايه چي د ستنې کار دي څنگه روان دی؟ څه نوی ټکری يا قمیض دي جوړ کړی دی که نا؟ گل ميني زر خپله خبره واپوله.

هو، یو نوی ټکری مي نسلولی دی، بس په ختمېدو دی، تا څه تيار کړي دي که لا په هغه قمیض لگيا يې؟ پښتنې د خپل ځواب پسې پوښتنه ځني وکړه.

هو ماهم یو ټکری نسلولی دی، ته ودرېږه زۀ یې درته را اخلم، په ابله کوټه کي پروت دی. گل ميني په ځواب کي ورته وويل او ابلي کوټې ته ځني ولاړه شوه.

کله چي گل مینه د کوټې څخه ووتله نو پښتنې په کوټه کي څه بدلون ولیدو. دیوې اوونۍ مخ کي چي دا راغلي وه نو دا کوټه ډېره سپېره سپېره وه. اوس په کوټه کي نوي توشکي (نیالیاني) بالبنستان، نیوي پردي، قسم قسم څیزونه او خاص کر نوې قالینه چي د کوټې په غولي کي اواره وه، ډېره بنائسته او گران قیمتة معلومېده. په دې وخت کي گل مینه هم راغله. د هغې په لاس کي ډېر بنکلی سور ټکری و چي د لاس کار پرې شوی و.

پښتنې چې دا ولیدو نو چېرانه پاتې شوه. دا ډېر گران قیمتہ کارؤ. دا تارونه (سپنسي) په کوم چې د ټکري کار شوی و ډېر گران قیمتہ وو. پښتنې په ټول ژوند کې چې د یوه خان لور هم وه دانه و استعمال کړي.

دا خو ډېر ښکلی دی، دا دومره گران قیمتہ کار؟ پښتنې په چېراني کې د گل میني څخه پوښتنه وکړه.

گل مینه هم پریشانه غوندي شوه، په دې حال کې د گل میني مور نازکو خاله چې د چای پسې تللې وه و کوټې ته را نوته. په یوه لاس کې یې چا جوشه (چای دانه) او په بل لاس کې یې د چای پیالې راخستې کښېنسته.

څنگه چې یې وه ټکري ته پام شو نو وار خطا شوه او گل میني ته یې په خشم وکتل.

خاله دا څومره ښائسته کار پرې شوی دی او دا څومره گران قیمتہ تارونه یې په کې استعمال کړي دي؟ پښتنې دا ځل د نازکو خاله څخه پوښتنه وکړه.

دا د گل میني خاله و گل میني ته د کابل څخه راستولی دی او دا تارونه هم هغې ورسره راستولي دي، نازکو خاله خپله خبره په داسې انداز کې وکړه چې د انسان شک په یقین بدلېدلای شو.

ډېر ښائسته دی خاله، الله دي یې په گل میني دا زور کړي، د گل میني سره به دا ډېر خوند وکړي. پښتنې خپل شک نه کړو ظاهر.

پر کلی

زږگی علیخېل

شه ساعت داخوا او دې خوا خبري وشوې. پښتنې د چای پیاله
یو خواته کېښوده او ټکری یې په څنگ کې پروت راواخست پرسر
یې کړو.

زه ځم خاله، ناوخته شو، ماښام کېږي، بیا نه شم تلی. پښتنه
ولاړه شوه او درخصت د پاره و نازکو خاله ته ورنژدې شوه.

ښه نو ځې، آخه په مخه دي ښه. نازکو هم سم د لاسه رخصت
ورکړو لکه چې هم دې خبري ته دا انتظار وه.

گل مینه لاد کور تر دروازي ورسره راغله. پښتنې د گل
مینی څخه په دروازه کې رخصت واخست او د کور په خواروانه
شوه.

په ټوله لار کې یې سوچونه وهل چې د سخي ماما کره دا
څیزونه څنگه راغلل؟ هغه خوز مور بزرگدی او د دې څیزونو د
پاره د خان لاله غوندي خان لاهم وس نه لري..... دا به د کوم
ځایه ده کړي وي؟ هم په دې سوچو کې کورته راوړسېده. د کور
په دروازه چې ننوتله نو یې په خپل پلار باندي سترگي ولگېدې.

هغه چې دا ولیده نو یې غږ په وکړو.

پښتنې بچي چېرې تللې وې؟

پښتنې و خان ته سترې مشې ورکړه او ورته وویل چې، خان
لاله ته راځه کوټې ته زه یوه خبره درته کوم.

بچیه څه خبره ده؟ خان پوښتنه ځني وکړه او ورسره د کوټې
خواته روان شو.

کوټې ته چې ننوتلو نو یې خان ته وویل چې، خان لاله زه چې
سهار گودرته ولاړم نو هلته مي د کلي د ښځو څه دا او اورېدل چې د
سخي ماما کورودانه نن سبا ډېره بدله شوې ده. هر څوک چې

ورشي نو دا تريو تندي ورته ونسي. د دې خبري د معلومولو د پاره زه اوس د سخي ماما كره وورغلم. د كور د دروازي سره مي سخي ماما وليدو چي ډېر پره تازيله كي و صرف سترې مشې يې راكړه، ستا پوښتنه يې هم نه و كړه. كله چي كورته وورغلم نو خه مي ليدل چي په كوټه كي يې رنگارنگ خيزونه، نوې قالينه، پردې، توشكان (نيالياني) بالښتونه قسم قسم خيزونه پراته و او هان گل ميني هم ډېر گران قيمته د لاس كار پيل كړي و. ما چي كله پوښتنه خني و كړه نو يې مور راته ويل چي دا د گل ميني خاله د كابل خخه و رالېږلى دى. د مور د مخ بڼه يې هم بدله وه.

او هان گل ميني ويل چي امي مي د خو وړخو راهيسي ناروغه وه بيا بابا د كوز كلي خان جهان په كور كي مېلمه ملا وراوستو او دهغه د دم او څاښتونو خخه امي جوړه شوه. پښتنې په يوه ساه خان ته ټول حال وويلو.

خان فكر مند شو چي دا خه كيسه كېداى شي؟

لږ ساعت وروسته يې پښتنې ته د نصيحت په توگه وويل چي؛

بچيه دا حال چاته مه وايه. زه د خو وړخو راهيسي دا محسوسوم چي سخي كوز كلي ته ډېر تگ راتگ شروع كړى دى. خان په خواب كي ورته وويل.

خان لاله، ته خه پكي وايې چي سخي دا دومره گران قيمته خيزونه د كومه خوا كړو؟

په دې هكله زه هيڅ نه شم ويلاى، بس ته خيال كوه چي چاته دي د خېلې نه دا خبره ونوزي. خان بيا خپله خبره راغبرگه كړه.

بې غمه شه ستا لورد نورو غوندي نه ده چي د کور حال و
پرديو ته بيان کړي.

شاباس زما گراني بچي، هم په دې خبره خوزه پرتا فخر کوم،
په دې کار کي ته بالکل خپلي اروا بنادي مور ته شوې يې، هغې به
هم د کور خبره په کور کي ساتله د کور د باندي يې نه باسله. خان د
پښتني پرسرلاس کښېښود و او دا خبره يې ورته وکړه.

هم دغه شپه سخي بزگرد خان جهان په مېلمستون کي د ملا زمري سره ناست و. ملا زمري ورته وويل چي؛
 سخي جانه يوه خبره درته وکړم، خفه کېږې خو به نه؟
 ناولي په خفه کېږم، ته زمور سرستري يې، ستا خخه خفه کېده
 داسي دی لکه د خدای خخه چي خفه شې. سخي په ځواب کي ورته
 وويل.

نو که خدای نه خفه کوي نو دا لور دي وماته په حلاله نکاح
 راکړه. زما او ستا دوستي به په رشته سره بدله شي، که خنګه؟
 ملا زمري د خپل زړه خبره وسخي ته وکړه.

هغه خو تهېیک دی، خو زما لورد واده لانه ده، هغه تراوسه
 د څوارلسو (۱۴) کلو ده. سخي په ځواب کي ورته وويل.

تاد پېغمبر عليه السلام دا حديث نه دی اورېدلی چي کله
 هلک او جینی و بلوغ ته ورسېږي نو يې زرتزره نکاح ور
 وتری، ايا ستا لور و بلوغ ته نه ده رسېدلې؟ ملا زمري سخي په
 خپلو خبرو کي راگېر کړی.

بالکل مي دا حديث اورېدلی دی. د حديث منکر خو کافر
 وي، سخي په ځواب کي ورته وويل.

بس که د دې کفره ځان ساتل غواړې نو بسم الله کړه. خان
 جهان دا دی ناست دی زما پر ځای يې دی گواه او ستا دلور پر
 ځای يې ته گواه. که خنګه؟ ملا په مسکي کي ورته وويل.

زه به د خپلي مېرمنې خخه پوښتنه وکړم بيا به تا
 ته.....

سخني چي دا خبره کوله خان جهان په غږ کړو چي؛
 اې سرپه، سرپي شه، د نارينا ووپه فېصلو کي چا بنځي
 پوښتلي دي؟ سرپي شه، د سرپو غوندي فېصلې کوه، دا د بنځو
 خبري پرېږده، بسم الله کړه تر ملا زمري ښه عالم سرپي پيدا کوي
 ؟ که زما لور وای نو ما به دده د ويلو مخ کي دده ته په نکاح کړي
 وای، خان جهان و ملا زمري ته سترگه کښېکارېله او دا خبره يې و
 سخني ته وکړه.

هغه خو تهپیک ده خو زه.....

ملا زمري يې په خبره کي وروختی او ورته يې وويل چي؛
 سخني جانه لور به دي ټول عمر لکه شهزادگی داسي
 اوسي. زه نه وروړم او نه خور، مور او پلار مي په وړو کوالي
 کي لامرې شوي دي. په جلال اباد ښار کي مي يوه غټه مېنه ده.
 زه او ستا لور به هلته خوشحاله خوشحاله ژوند تېروو. په کال
 کي به يې درې څلور واره درته راو لم. د ژوند هر ارمان به يې ور
 پوره کړم لکه ستا چي مو درپوره کړي، که څنگه؟ ملا زمري په
 داسي انداز کي ورته وويل چي سخني انکار نه شو کولای.
 سمه ده څنگه چي ستاسو خوښه وي، په سخني سر څرېدو او
 دا خبره يې ورته وکړه.

نو بس مبارک مو شه، سبا ما خوستن له خيره زه او ملا
 صاحب درځو او خپل امانت يعني ناوې راوړو. څنگه ملا
 صاحب. خان جهان په غږ کړو.

هو څنگه چي د سخني او ستا خوښه وي. ملا زمري په ځواب
 کي ورته وويل.

خان جي پوڻو وڃي راکڙه، زه به هم تيارِي نيسم، د خوراڪ چشاک بند و بست به کوم، خپلو خپلوانو ته به ست کوم، دومره زر خونہ شي کڻدای. سخي عرض ورته وکڙو.

د خوراڪ چشاک، رنگارنگ جامي، خلگ راپتولول داپتول په اصراف کي راڃي. دا بد خرڇي مه کوه. ساده نکاح ده هغه که د مياشت پس وي او که سباڻه فرق پي دي. که څنگه خانه؟ ملا زمري په سخي نور هم زور و اچوو.

هو هو بالکل، که د خوراڪ چشاک مسئله وي هغه به زه د واده پس وکڙم، تاته څه حاجت نشته، او پاته شوه د جيني د رنگارنگ جامو مسئله نو هغه چي دلته راشي نو لکه زما خپله لور زه به پي ورته وکڙم، ته د هغي خوابي غمه اوسه. ته د سبا ماخوستن تيارِي ونيسه بس. خان په فېصله کن انداز کي ورته وويل.

تاسو مهرباني وکړئ ماته يوه اوونۍ وخت راکړئ. سخي ورته وويل.

سخي جانه د خير په کار کي ځنډ گناه ده، دا گناه پر سر مه اخله. خان جهان په خواب کي ورته وويل.

بيا هم لږ وخت غواړم. سخي په عاجزي ورته وويل. سمه ده درې ورځي، څلورمه شپه مور درغلو، که څنگه؟ ملا زمري ورته وويل.

خوبنه مي ده. سخي په خواب کي ورته وويل او راولاړ شو. څه کوي کښېنه. خان په غږ کړو. ناخانه! ځم ناوخته شو او که چا دلته وليدم نو به بل غم جوړ شي. سخي په خواب کي ورته وويل.

پر کلی

زږگی علیخېل

دی صحیح وایي ته دی پرېږده چي ولاړ شي، خه سخي جانه په
مخه دي بڼه. ملا، خان ته د ویلو وروسته سم و سخي بزگر ته درخصت
ورکولو د پاره را ولاړ شو. خان جهان هم را ولاړ شو او د سخي سره تر
دروازې راغی. ملا زمري هلته په کوټه کي پاته شو.

په دروازه کي درخصت ورکولو په وخت خام جهان و سخي بزگر
ته وویل چي، خیال کوه سخي جانه چي په دې هکله د بڼې دي ونه
منې، د ملا زمري غوندي عالم او مور سرې بیا نه شي پیدا کوی.
سمه ده خان جی، اوس ماته را کړه اجازه، د خدای په امان.

په مخه دي بڼه، د دې خبري سره سخي رخصت شو. خان جهان
پرته کوټې ته راغی. څنگه چي کوټې ته راننوت نویي په زوره و خندل
او په خدا خدا کي یې ملا زمري ته وویل!

واه زمريه واه! اوس مونو کار سم برابر شو، اوس دي نو تا څوک
د دې کلي پسې واخلي، یقین نه راځي چي سخي دومره کم عقل دی.
ملا زمري هم په خدا کي ورته وویل.

ستا غوندي یاران چي د دې ځمکي پر سروی نو زمور ږنگه
ملایانو د نس او نفس مسئله به هیڅ کله هم نه شي پیدا.

خه ته به هم څه یاد ساتې زمريه! د نس غم دي انگرېز بابا او د
نفس غم دي خان جهان خان و خورې.

د دې خبري سره سم دواړه کټ کټ په خدا شول.

انگرېز سامراج د لښکر کشۍ د پاره د اپرېل میاشت
منتخبه کړه. ولي چي د اپرېل په میاشت کي به په کابل کي ډېر
ښکلی موسم ؤ. نه به ډېره زیاته گرمي او نه به ډېره زیاته یخني
وه.

د جنرل پالک په مشرۍ کي انگرېز فوځ په کابل کي د
شکست غچ اخستلو د پاره ډېر بې تاب ؤ. جنرل پالک یو ډېر
لوی فوځ تیار کړی ؤ. دا فوځ واقعي د جنگي سازو سامان سره
سره د لوی او اوږد جنگ کولو اهل ؤ.

کله چي جنرل پالک ته په کابل کي د خپل بندي شوو
ملگرو حال معلوم شو نو جنرل پالک ډېر پریشان شو. هغه ته دا
احساس وشو چي که ما په دې ازادي غوښتونکو برید وکړ نو
زما بې شمېره ملگري کوم چي ازادي غوښتونکو پښتنو په تېر
جنگ کي بنديان کړي دي په هغو کي فوځي افسران، دهغو
ښځي، ماشومان او د انگرېزانو زر خرید پښتانه او فارسي
ويونکي ملگري شامل وو او هغو ته د سر خطر ده.

جنرل پالک په هم دې وجه په کابل برید ونه کړ او سیدها د
خپل فوځ سره جلال اباد ته راوتښتېدو. دلته په جلال اباد کي د
دۀ روزل شوي ملايان، او خانان د دۀ په استقبال کي ولاړ وو. د
جلال اباد نه وروستو جنرل پالک د پېښور په خوا مخه وکړه خو د
تلو نه مخ کي دۀ و خپل زر خرید ملايانو او خانانو ته د ساده
پښتنو په منځ کي د انتشار اچولو کار ته دوام ورکولو حکم

و کړو. او ډېر گران قیمت ته تحائف او روپۍ یې ورکړې. چې په وخت د ضرورت به یې نورې هم وراپېرلې.

د خان جهان زوی بازید خان د پلار په دې کارونو خفه و. هره ورځ به یې په کور کې ورسره جگړه وه. هغه به هر وخت پلار ته د بهادر خان غوندي خلگو وطن دوستو صفتونه کول. پلار به یې په دې خبرو نور هم غصه شو. په هغه شپه په کومه چې سخي خپله لور و ملازمې ته ورکړه بازید دا ټولې خبرې واورېدې. هغه غوښتل چې د ملازمې سخي بزگر او خپل د پلار خان جهان مخ و بهادر خان ته ښکاره کړي. خودی نه پوهېدی چې دا کار به څنگه وکړي؟ ولي چې په دغه باندي د کوره څخه د وتلو پابندي وه.

دغه خپل مور ته ټول حال وویلو خو هغې هم دی مایوسه کړو. او ورته یې وویل چې؛
په ځله دي لاس ونیسه، که پلار در خبر شو نو سربه دي له تنه جلا کړي.

د مور څخه د مایوسه کېدو پس هغه د خان سره دا فېصله وکړه چې هر څه وي زه به بهادر خان په دې کیسه خبروم چې ستا بزگر سخي، ملازمې او زما پلار د انگرېزانو ډوډۍ خواره دي. د دوی مخ نیوی زرتزره پکار دی.

نیمه شپه وه، سپوږمۍ هم د خپل جمال د ښائست پوره پوره رڼا خورولې وه. کله نزدې کله لېرې د سپو غیا به وشوه. بازید په کلاره د خپلې بستري څخه راپورته شو او د کوټې څخه راووتی، خپلۍ یې په لاس کې راواخستې او د کوټې د شاد دېوال خوا ته روان شو. کله چې دېوال ته ورسېدی نو یې غټ

لرگی راواخستو او دېوال ته یې کښېښودو. په هغه لرگی په کراره کراره وختو او د دېوال و سرته ورسېدو. د دېوال په خوا خورند شو او سیدها مخ په برکلی روان شو.

د شپې درېیمه برخه وه، سپوږمۍ خپله رڼا په ټول وطن خوره کړې وه. هري خواته چپه چپتیا وه. کله کله به له لېري یو سپي وغپل. بازید د دې غپا پرته صرف خپل د پښو غږ اورېدو. دی د خان د کور و دروازې ته ورسېدو. هلته په دروازه کې یو سپي غلی ناست و. ده هغه نه لیدو. خو چي کله و دروازې ته ورنزدې شو نو سپي دی د پائڅې نه را تینګ کړو. بازید چغې شروع کړې. په دې چغو کې به یې کله د خان نوم واخست او کله به یې په سپي چغه کړه.

پرېږده، چغه، چغه شه، خان جي، خان جي، چغه شه، پرېږده، چغه.....

سپي هم داسي تینګي دارې نیولي وې چي هیڅ ورسره نه کېدو. هم دا کشمکش جاري و چي د خان یو نوکر د باندي راووت. هغه سپي چغه کړو. سپي بازید پرېښودو، یوې خواته ودرېدی او غپا ته یې زور ورکړو. نوکر د سپي پسې تېره (دېره) راواخسته، سپي چي دا ولیدو نو غلی شو. نوکر د بازید څخه پوښتنه وکړه چي، څوک یې چي دا وخت راروان یې؟ غل خوبه نه یې؟

نا! زه غل نه یم، ماستا خان پېژني، ته ورشه خان ته ووايه چي یو څوک راغلی دی او ورته ووايه چي دېر ضروري کار یې درسره دی، هله زرکوه. بازید په یوه ساه ورته وویل او د سترپا څخه یې ساه لنډه لنډه کېده.

تہ راءہ هلته پہ مہلمستون کي کنبہنہ. زہ خان تہ حال ورکوم.
 دواہد مہلمستون پہ خواروان شو. بازید یی پہ مہلمستون
 کي کنبہناؤ. نوکر خان تہ د حال ورکولود پارہ ولازی. بازید ڊپر
 پریشانؤ. خویوې خواتہ یی زپہ ڊامنؤ چي دی د خان وکور
 تہ راورسیدی.

لپ ساعت پس نوکر راغی اوبہ ہم ورسره وې. اوبہ یی د بازید
 پہ مخ کي کنبودې او بازید تہ یی وویل چي لپ صبر وکپہ خان
 راروان دی.

منہ! د اوبو جام یی پہ سرپور تہ کپی، ټول جام یی پہ یوہ
 ساہ خلاص کپو.

لپ ساعت پس خان ہم راغلو. دی ورولا شو اوروغری یی
 ورسره وکپو. د خان د سترگو معلومېدو چي د خواہہ خوبہ
 راپور تہ شوی دی.

کلہ چي دواہہ کنبہنستل نو خان و بازید تہ د خراغ پہ رینا
 کي پہ غور وکتل او پوښتنہ یی ځني وکپہ چي؛
 هلکہ، تہ د خان جہان زوی بازید نہ یی؟
 هو خان چي، زہ بازید یم، بازید پہ ځواب کي ور تہ وویل.
 خپر خودی، دا وخت؟ خان بیا پوښتنہ ځني وکپہ.
 ولي خان جی دا وخت تالہ څوک نہ شي راتلی؟ بازید ہم د
 سوال پہ انداز کي پوښتنہ ځني وکپہ.

راتلی شي، زما د کور ورو هرانسان تہ د شپې او ورځي
 خلاص دی، تہ وایہ تہ څنگہ دا وخت راغلی یی؟

خان جي زه چي د کومي خبري د پاره دا وخت تاته راغلی يم
 که د هغې خبري معلومات زما وپلارته وشو نو ماته به هغه سزا
 را کړي چي د چا په وهم او گمان کي به هم نه وي.
 څنگه خبره؟ څنگه سزا؟ څه ويل غواړي؟ او هان، ستا حال
 هم ماته راغلی دی.

خان جي ته هغه خبري پرېږده، دا خبره تر هغې خبري ډېره
 ضروري ده. بازید په جواب کي ورته وويل.
 ښه! وايه څه خبره ده؟ خان هم په تجسس کي شو.

خبره داده خان جي چي، زما پلار و انگرېزانو ته د دوستۍ لاس
 ورکړی دی. هغو زما پلار ته ډېر شيان او ډېري روپۍ ورکړي دي،
 او دا قول يې هم ورسره کړی دی چي که چيري انگرېزانو کابل
 ونيو نو جلال اباد به هم فتح کړي که څه هم په نيم جلال اباد د دوی
 قبضه ده. د جلال اباد د فتح کولو وروسته به هغوی د دې ټولي
 سيمي واک زما پلار ته ورکوي. هغوی دا هم ورته ويلي دي چي
 موربه بيا تاته د نوابۍ پټکی تړو. لکه چي په هندوستان کي يې و
 ډېر و خلگوت ته تړلي دي او دويم دا چي زموږ په حکم به د ازادۍ
 غوښتونکو مخ نيوی کوی. په هغو کي به انتشار جوړوی. د دې
 کار د پاره د ملا زمري په نامه يو سړی له تېرو درو او ونيو راهيسي
 زموږ په مېلمستون کي ناست دی. دا سړی انگرېزانو زما پلار ته
 راستولی دی، زما پلار د ده هره خبره مني، دا څو ورځي کېږي چي
 ستا بزگر سخي دې ملا زمري او زما پلار ته ډېر تگ راتگ کوي،
 نن شپه خويې لور هم و ملا زمري ته ورکړه.

څه! لوري يې ورکړه؟ هغه ماشومه؟ د بازید خبري روانې
 وې چي خان زردا خبره وکړه.

هو خان جي، هغه لور و ملا زمري ته ورڪره، هغه هم زماد
پلار په ځله. بازید په ځواب کي ورته وويل.

بنه! نو دا کيسه ده. آبنه ته داراته ووايه چي تا دا خبري
ماته ولي وکړې؟ خان پوښتنه ځني وکړه.

ما دا خبري په دې تاته وکړې چي ته يو وطن دوسته او دين
دوسته انسان يې، زه هم ستا رنگه فکر لرم خوزما پلار زماد
فکر خلاف دی، هغه زه په کوټه کي بندي کړی وم، ما ځان په
خواری تر تا رارسولی دی، خان جي ستا بزگرسخي، زما پلار او
ملا زمري دا ټول ستا خلاف دي، او دا انگرېزانو ډوډی خواره
دي، ته زما يقين وکړه زه رښتيا وایم. بازید خان ته په ملتجي
لهجه کي وويل.

سمه ده، ته اوس څه کول غواړې؟ بېرته کورته ځي که دلته
پاته کېږي؟ خان پوښتنه ځني وکړه.

خان جي زما پلار به اوس خبر شوی وي او يا به سهار ته
خبر شي، هغه به خلگ راپسې کړي وي، زه به ځان په دې خاوره
ورکوم. بازید په ځواب کي ورته وويل.

ته داسي وکړه چي يو څو ورځي دلته پاتې شه، چي کله
حالات صحيح شو نو بيا به سوچ په کوو، او هان کېدای شي په
دې هکله ستا ضرورت پېښ شي. خان ورته وويل.

خان جي زه تاته تکليف نه درکوم، زه ستا هر قسم مرستې ته
تیاریم، که وخت راغی نو د خپل پلار خلاف هم درېږم، ما خپلي
غاړي خلاصي کړې، اوس زه د هيچانه نه وپېرېم، څه چي کېږي
هغه دي اوشي. بازید په ځواب کي ورته وويل.

خیر، تۀ یو شو ورعې صبر وکړه، هرڅه به خدای خیر کړي،
 دا راته ووايه چي ډوډی دي خوړلې ده که نه؟
 هو خوړلې مي ده. بازید په خواب کي ورته وویل.
 تهېک دی، تۀ ارام وکړه، سهار به خبري کوو.
 خان د دې خبري سره ولاړ شو او د مېلمستون د کوټې نه
 راووتو. هلته یې نوکر ته غږ کړو چي؛
 هلکه! ورشه یوه توشکه (نیالي) پرستن (تلتک) او
 بالبت مېلمه له یوسه او اوبه هم ورته کښېږده، سترې دی چي
 ارام وکړي. دې خبري سره سم خان د خپلي کوټې خواته روان شو.
 کله چي کوټې ته ورسېدو نو د کوټي و مخ ته پښتنه ولاړه وه. خان
 چي پښتنه ولیده نو یې ورته وویل چي؛
 پښتنې بچی! تۀ دلته څه کوي چي وینسه یې؟
 شوک راغلي دي؟ زۀ د اختري په غږ راوینسه شوم، او دا یم
 تر اوسه دلته ولاړه یم، خیر خودی؟ پښتنې پوښتنه ځني وکړه.
 هو خبر دی، د خان جهان زوی بازید راغلی دی.
 بازید؟ هغه دا وخت دلته څه غواړي؟
 هغه یوه ډېره مهمه خبره راوړې ده، د ډېرو خلکو له مخه یې
 پرده لېږي کړې ده.
 څنگه پرده؟
 بچی! تۀ ورشه ویده شه، سهار به ټوله کیسه درته وکړم.
 خان دې خبري سره سم خپلي کوټې ته ننوتو.
 پښتنه هم په سوچو کي ولوېده. هغه د خپلي کوټې خواته
 روان شوه، کوټې ته ننوته، د کوټې په منع کي کتپروت و په
 هغه پرېوته او په سوچو یې را مخه کړه، بازید به نوڅه خبره

زنگی علیخیل

پر کلی

راوړي وي؟ د چاد مخ نه یې پرده لپري کړې ده؟ په دې سوچو
سوچو کي خوب ورته راغی او ویده شوه.

سهار وختي د خان جهان کوروداني پر خان ناخاپه غږ
 وکړو،
 آسړيه، کوردي خراب شو، بازید نشته، د دې خبري سره
 سمه په ژړا شوه.
 خه، بازید نشته، خان جهان د دې خبري سره سم جست
 راوغورخېد او د کوټې نه ډېر په تازيله ابلې کوټې ته ولاړی
 چېرې چې ده بازید بندي کړی و.
 د کوټې دروازه خلاصه ولاړه وه، دننه هیڅوک هم نه و، دی
 بېرته راووت او خپلي کوروداني ته یې غږونه کړو.
 گل بشري، گل بشري، آگل بشري .....
 د خان غږ په ټول کور کي لکه ټکه داسي اورېدل کېده. گل
 بشره هم زر زراغله او د خان مخ ته ودرېده.
 گل بشري تا ټولي کوټې وکتلې؟ خان د گل بشري څخه په
 داسي انداز کي پوښتنه وکړه لکه دی چې په ځان نه پوهېږي.
 هو سړيه، ما ټولي کوټې وکتلې، هیڅ درک یې نشته، زه به
 څه کوم، زما کور کړیاب شو، هائي زما زوی، د دې خبرو سره
 سمه په چغو سر شوه. ټول کور یې خپل په چغو خبر کړو. داسي
 چغې یې وهلې لکه خدای مه کړه زوی چې یې مړ شوی وي.
 چغې مه وهه، زه دایم پسې ځم، خلگ هم پسې استوم، یو
 ځای نه ځای به په لاس راشي، خه مړ خونۀ دی. خان په غصه کي
 و گل بشري ته وویل.

پر کلی

زېږگی علیخېل

خو گل بشره چپري د دۀ په خبرو کلارېده. د هغې ځوان زوی ورک و.

خان هم زرد کوره ووتی او سیدها ولاړی و مېلمستون ته. هلته یې و ملا زمري ته دا کیسه وکړه چې بازید غورځېدلی دی، اوس به څه کېږي؟

د ملا زمري د مخ بڼه هم په دې خبري والوته خو زریې ځان سنبال کړو او دایې نه کړه ظاهره چې دی هم پرېشانه شو.

څه به کېږي خانه، هیڅ هم نه، تۀ راشه دلته کښېنه، خدای به هر څه خیر کړي. ملا زمري د تسلی په انداز کې ورته وویل.

یاره ملا صاحب تۀ نه پوهېږي. هغه به ټول حال کلي ته ووايي، زموږ جوړ کار به را خراب کړي. خان و ملا ته په پرېشانی کې وویل.

خانه د هغه خبرو څوک اعتبار کوي؟ هان دا لاکېدای شي چې برکلي ته تللی وي، تا څوک په کلي کې د کتلو د پاره لېږلي دي؟

هو، درې څلور کسان مي اوس دستي ولېږل. نو بیا د هغو تر راتگ انتظار وکړه. ملا زمري ورته وویل.

ستا په خیال چپري تللی شي؟

زه څه پېری نه یم چې دروېښیم، دا دی خلگ تللي دي رابشي، حال به راوړي، تۀ څه فکر کوي، وایم لږ انتظار وکړه، انتظار. ملا زمري د نصیحت په توگه ورته وویل.

غرمه شوه، ما بنام شو، د ما بنام پسې ما خوستن شو او اخر کار سهار شو، د بازید هیڅ یو حال نه شو معلوم. د بازید مور گل بشره د سحار راهیسې دوه واره بې سوده شوې وه. خوراک خولا

پرېږده د اوبویو شاخکی یې هم تر حلقه نه و تېر کړی. دکلي،
گاونډې بڼځي په راتولي وي خو هيڅ سود يې نه و تو .

خان خلگ زیات کړل، هغه خلگ یې راوغوښتل چې پل
معلوموي، خو هغوی چې به د کور و شاته ولاړل چېرې چې
بازید د دېوال څخه اوبنتی و نو د پتو په وجه به هیڅ یو پل نه
معلومېدو. اخر تهول سترې شول. خان جهان ته یې تسلي ورکړه
او ځني ولاړل.

خان جهان کله مېلمستون او کله کورته و کوروداني ته تلی
راتلی.

داسي نه وه چې خان جهان په زوی پسې خفه و او یاد
کوروداني په وجه د زوی په لټون دومره سرگردانه و. بلکې
داسي وه چې دده هغه ټول پټ رازونه ښکاره کېدل کوم چې دده
ملازمري سره په گډه د علاقې او د تحریک ازادي غوښتونکو
په خلاف تیار کړي وو. بازید په ډېرو خبرو خبرو او د پلار د دې
کارو خلاف و. ځکه دده بازید په خپل کور کې بندي کړی و هغه
هم د ملازمري په ځله.

دغه ورغ په کومه چي خان جهان د بازید د موندلو د پاره
 خلگ استولي وو، بازید د بهادر خان په مېلمستون کي کلار
 ناست و. زړه یې ډېر خوشحاله و چي دی د غلامی او بنديخ څخه
 خلاص شو او دا وخت ازاد و. ده د خان سره دا ویل چي دا ازادي
 هم د خدای څومره لوی نعمت ده، هغه زما د بنديخ شپې، څومره
 ترخې او په تیارو کي وې، ما خپل په مرضی مړی هم نه شوله
 خوړلی، نه د کور په انگرې کي په خلاصه پښه گرځېدای شوم.
 اوس مي مخ خلاص دی اوس هري هغه لاري ته خلاص يم چي زه
 یې ارزو لرم. د ازادی لار، د گټي لار، د میني لار، د دیدن لار،
 خیر اوس به یې ووينم، دا کلی خود هغه دی. دا کور ده ته جنت
 بنکارېدی، ولي به نه بنکارېدی دا خود هغه چا کور و د چا د
 پاره چي ده خپل کور او کلی پرې ایښی و. ده دا خبري د خان سره
 کولې چي خان بهادر کوټې ته راغی.

کوټې ته د ننوتو سره یې سم و بازید ته سلام و کړ. بازید هم
 خپل د ځایه ور ولاړ شو او د سلام ځواب یې ورکړو.
 کښېنه، کښېنه، ښه نو څنگه وه شپه څه تکلیف خونه و؟
 خان د کښېنستو سره سم دا پوښتنه وکړه.

نا بالکل نا! د ډېره موده پس مي ښه خوب کړی دی. بازید
 په ځواب کي ورته وویل.

ښه خبره ده، چای دي وکړې؟

هو خان جي اوس مي وکړې.

ښه، آښه دا راته ووايه چي واقعي سخي د خان جهان او د ملا زمري ملگری دی؟ زما ټوله شپه په دې خبره کي سودا وه.

ماته معلومه وه چي ته زما په خبره يقين نه کوي، او يقين به دي څنگه وشي، زه ستا د دښمن زوی يم، د دښمن په زوی اعتبار کول د کوم خای عقلمندي ده،

نه داسي خبره نه ده. ته د پلار رنگه نه يې. زه تا ښه پېژنم. ته د دې وطن پچی يې، د دې خاوري پيدا يې. خان په جواب کي ورته وويل.

نو بيا خان جي ته داسي وکره چي د سخي و کور ته يو څوک ور واستوه. دهغه په کور کي نيوي قالينان، توشکي (نيالي)، زنانه او مردانه نيوي جامې او د کور نيوي څيزونه زما د خبرو د صداقت د پاره کافي دي، او دويمه دا چي ما خوستن سخي خپله لور و ملا زمري ته ورکره. کېدای شي چي دهغه په کور کي داسي ماحول وي چي تاسو ځني اندازه ولگوي. بازید په ځواب کي ورته وويل.

څه، سخي خپله لور و ملا زمري ته ورکره؟

هو خان جي.

دا څه بد بخت سپری دی. څه ورپېښه ده، ولي داسي کوي. په سخي ما همپش بروسه کرې ده، هغه په تېر جنگ کي هم راسره و، دی څنگه مود ته دهوکه را کولای شي، زما يقين نه کېږي. خان ورته وويل.

زه به يوه بله خبره هم درته وکرم، چي دي شک په يقين بدل شي. يوه ورځ ستاسو د کلي ملا سخي ته ورغلی و او پوښتنه يې ځني کرې وه چي په کلي کي به څو ځوانان د جنگ د پاره تيار شي. نو ده په ځواب کي ورته ويلي و چي ته خو باچا سپری يې، د

انگرېزانو غوندي طوفان سره څوک جنگېدلای شي. خبري
 ډېري شوي وې. مگر دی تاسو ته نه راغی. دا ټول مجلس بیا ده
 و ملا زمري او زما پلار ته وکړی. ما دا مجلس واورېدو. ته خپل
 د ملا صاحب څخه پوښتنه کوی شي. بازید ورته وویل.

بسه، نو دا کیسه ده، ماته اخوندزاده صاحب هم نه دي ویلي،
 خیر هغه اوس لږ ساعت پس راغی، ستا په مخ کي به زه پوښتنه
 ځني وکړم، ته کښېنه زه لږ کار لرم، بیا چي اخوندزاده صاحب
 راشي نو به زه هم راشم..... خان ددې خبري سره سم ولاړ شو.

سمه ده خان چي. بازید په ځواب کي ورته وویل.

خان د مېلمستون نه خپل کور ته راغی. پښتنه یې راوغوښته او
 ځان سره یې څنگ کي په کټه کښېنوله او ورته یې ویل چي؛

بچیه! ما تاته ماخوستن ویلي و چي زه بیا سهار ټوله کیسه درته
 کوم نور اشته چي اوس یې درته وکړم.

بچیه! انگرېزان بیا دې وطن ته په سپکه سترگه گوري.
 هغوی په مور کي خپل جاسوسان، دلان د خان او د ملا په شکل
 کي ایله کړي دي. د بازید پلار خان جهان او د هغه کره مېلمه
 ملا، ملا زمري هم د انگرېزانو ډوډی خواره دي. په دې کیسه
 مور له وخته خبر و. مور دا خبره پته کړې وه. د هغې ورځي ستا
 خبره چي د سخي په کور کي رنگارنگ څیزونه دي او ماخوستن
 د بازید راتگ او د سخي په هکله دا ویل چي سخي هم د خان
 جهان او ملا زمري ملگری دی زما شک ته نوره وده ورکړه. او
 بله خبره دا چي سخي خپله لور و ملا زمري ته برایی شپه پته
 ورکړې ده.

هان، گل مینه یې ورکړه؟ پښتنې یو دم په جېرانگی کې
پوښتنه ځنې وکړه.

هو، هغه یې ورکړې ده، ماته دا خبره بازید وکړه.
نو بازید تاته دا خبرې ولي وکړې؟

بازید د پلار د کارنامو نه خبر دی، هغه د پلار رنگه وطن
دښمن، دین دښمن او ضمیر فروشه نه دی، هغه په تېر جنگ کې
هم دمور سره راسره و. خدای خبر چې سخي د خان جهان سره
اړیکې کله بښې کړې؟ هغه به هر وخت د خان جهان خلاف خبرې
کولې چې دا بې ننگه دی، دا وطن دښمن دی، دا ضمیر فروشه
دی، نن دی خپله د هغوی په صف کې ولاړ دی او پاته شو بازید
نو ما معلومات وکړی، هغه واقعي له کوره تښتېدلی دی، پلار
یې خلگ پسې اچولي دي خو زه یې پټ ساتم. ته هم لږ خیال کوه
چې شوک درڅخه خبر نه شي او بله دا چې ته د سخي کور ته
ورشه او معلومات وکړه چې څه کیسه روانه ده، ماته به زر حال
راکوي، ښه بچي؟

ته بې غمه او سه خان لاله، زه اوس ورځم او تاته ټول حال
راوړم. پښتنې په مینه ځواب ورکړو.

خان د هغه ځایه ولاړ شو او مېلمستون ته ولاړی. پښتنې
ټکری په سرکړو او د گل مینې د کور په خوا روانه شوه.

کله چې د گل مینې و کور ته ورسېده نو یې په کور کې چې
چیتیا محسوسه کړه. د گل مینې دوی کور داسې معلومېدو لکه
چې هیڅوک هم نه وي پکې. دې گل مینې ته غږونه وکړو خو چا
ځواب ور نه کړو. دا د گل مینې و کوټې ته ولاړه هلته په دروازه

پر کلی

زږگی علیخېل

کي يې د گل مینې د مور نازکو خاله غږ واورېدو. هغې گل مینې ته ویل چې؛

گوره خیال کوه چي پښتنه درنه خبره نه شي، خان سم کړه، اوبنکي پاكي کړه، زرکوه شاباس. پښتنې دا خبره واورېده، په دروازه کي يې وگل مینې ته غږ کړو. د گل مینې مورد کوټې څخه ورغږ کړو چې؛

راځه پښتنې بچۍ. پښتنه هم کوټې ته ورننوته، چي کتل يې گل مينه په کټ ناسته ژاړي.

پښتنې د گل مینې د مور سره سترې مۀ شي، خواره مۀ شي وکړه. هغې هم دا په مينه ښکل کړه او ورته يې وويل چې؛

پښتنې بچۍ! تۀ دا پوه کړه، زۀ يې سترې کړم.
ولي خیر خودی، دا ولي ژاړي؟ پښتنه د گل مینې په څنگ کي کښېنسته.

داسي خبره هم نه ده زويه، مرکه وراغلي ده، په هغه ژاړي. د گل مینې مور نازکو ورته وويل.

مرکه؟ دا خود خوشحالی خبره ده. اې کم عقلي! مۀ ژاړه، شکر اوباسه چي په عزت سره دي څوک خپلوي. پښتنې په ناز باندي وگل مینې ته وويل.

موري يې زرو لاره شوه ويل يې زۀ ځم چای د راوړم، تۀ دا لږ پوه کړه، ښه زويه.

تۀ بې فکړه شه، دا خولا پرېږده د دې پلار به يې لا مني. پښتنې په خدا کي ورته وويل.

کله چي د گل مینې مورد کوټې څخه ووتله نو پښتنې زرو گل مینې ته وويل چې، گل مینې زر حال را کوه چي څۀ کيسه ده؟

زۀ یې د پلار په عمر سړي ته ورکړم، له مایې پوښتنه هم نه ده کړې. گل مینې په ژړا ورته وویل.

چاته یې ورکړې؟ څوک دي هغه خلگ؟

نه یم خبره، خو بابا ویل چې ډېر ښه انسان دی.

ته واقعي نه یې خبره؟

هو زۀ رښتیا درته وایم، خو دومره پوه شوم چې هغه سړی له ما په

عمر کې ډېر لوی دی، زما د پلار د عمر دی.

او که زۀ دي خبره کړم چې ته یې وچاته ورکړې یې نو بیا؟

پښتنې په رازدارۍ کې ورته وویل.

څوک دی؟

ملا زمری.

ملا زمری؟ هغه چې دامی د درملني د پاره دلته راغلی و؟

هو هغه. پښتنې بیا په رازدارۍ کې ورته وویل.

ته څنگه خبره شوې؟ تاته چا وویل؟

ته ما پرېږده، داراته ووايه چې ستا دغه سړی خوښ دی که نا؟

زۀ یې په بلا وهم، هغه خو سم ځناور ښکاري، نا خورکی،

زۀ هغه هیڅ کله هم نه شم قبلوی.

نو بیا به څۀ کوي؟

پښتنې زۀ به زار وخورم، د دې کوره به وتښتم، خود هغه ملا

سره واده نه کوم، ته امی ته ووايه چې هغه ملا له ما ډېر مشر

دی، هغه سم سړی نه دی، ته ورته ووايه چې هغه بابا پوه کړي

چې د دې رشتې څخه انکار وکړي.

زۀ هیڅ هم نه شم کولای، که ما تاته هغه خبره وکړه کومه چې

ستا د بابا په هکله ده نو ته به زما یقین ونه کړې؟

څنگه خبره؟ ته یې ماته وکړه زه ستا په هره خبره یقین کوم. ستا پلار، خان جهان او داملا زمری دا درې سره د انگرېزانو ملگری دي، ملا زمری انگرېزانو دې علاقې ته رالېږلی دی، هغه د خان جهان سره ملگری دی، هغو ستا پلار او دارنگه ډېر خلگ پخپل دام کې راگېر کړي دي، ستا سوپه کور کې چې کوم نیوي څیزونه دي دا ټول ملا زمري ستا پلار ته ورکړي دي، ستا پلار اوس زموږ مېلمستون ته نه راضي، هغه د خان جهان مېلمستون ته ځي، اوس پوه شوې؟ پښتنې په یوه ساه درازدارۍ په انداز کې ټول حقائق ورته بیان کړو.

که دا خبره وي نو زه د دې پلار لور نه یم، کوم چې د دې علاقې د دښمن ملگری دی. گل میني خپلي اوښکي پاکي کړې او دا خبره یې وکړه.

د دې علاقې نه، د ټول وطن دښمن، ته داسې وکړه چې د مور او پلار په مخ کې غږمه کوه، ځان کون و اچوه، زه به ستا د پاره یوه لاره جوړه کړم. پښتنې په ځواب کې ورته وویل.

زه دانه شم کوی، دوی زما د ژوند فېصله کړې ده، ته ماته لاره راوښیه، زه په هره لار در سره ځم. گل مینه بیا په ژړا شوه.

د ښځې ذات هم عجیبه وي چې د دې د فائدي خبره وي نو خوشحاله وي او چې لږ یې د طبیعت څه چپه وي نو ژړا د دې لوی هتیار وي. دا ژړا د هر سخت زړه د نرمولو د پاره لویه وسله وي. گل میني هم دا لاره خپله کړه او په ژړا سر شوه.

د پښتنې زړه هم ډېر په خوږ شو او ورته یې وویل چې؛

گل میني ته مه ژاړه، زه ځم و خان لاله ته دا خبره کوم، بیا سبا را ځم او تاته وایم چې څه کول پکار دي. پوه شوې؟

تۀ کښېنه، چای خو وکره. گل مینې ورته وویل.
 نا، زۀ عم، نور کارونه هم لرم، سبا راحم، تۀ اوس خپلي اوبښکي
 پاکي کره، تر سبا زما انتظار وکره. دا خبري دوی کولې چي د گل
 میني مور نازکو خاله راننوته. دهغې په لاس کي د چای ډکي پیالې
 وې.

خاله زۀ عم، تاسو خپلي چای وکړی. پښتنې په ولاړېدو کي
 دا ورته وویل.

وی، مادومره خواري وایستله، تۀ دایوه پیاله وکره بیا خې که
 نۀ خې.

سمه ده خاله، گل مینه مو چاته ورکره؟ پښتنې ځان ناگوله
 (ناخبره) واچوئ او دا پوښتنه یې ځني وکره.

د دې د پلار د لري خپلوان دي، وهغو ته مو ورکره.

ښه، ډېره ښه خبره ده، خیر اوس به گل مینه هم نۀ ژاړي، مادا
 پوه کره چي د پلار او مور خیال وساته، اوس به مو انشاء الله
 تنگ نۀ کړي. پښتنې ورته وویل.

هایي زویه، دهر چا لور او خور ودېږي، لور او خور خويي د
 بل د کور، که دوی وژاړي او که نۀ، ودېږي خو به خامخا، دا زۀ او
 ستا مور نۀ یورا ود شوي؟ د گل میني مور ورته وویل.

هو بالکل، لور او خور خود بل د کور وي او گل مینه خو
 بختوره ده چي ستارنگه مور لري، زما حال ته وگوره، پلار مي
 هم پلار دی هم مور، خوزۀ هغه ته د زړۀ حال نۀ شم ویلای، کوم
 چي یوه لوريې و مور ته وايي. پښتنې په ځواب کي ورته وویل.

زویه! ستا دي هم الله ښه ځای نصیب خلاص کړي، ترڅو به د
 پلار په کور پرته یې. نازکو خاله خپله هوښیاري ښکاره کره.

پر کلی

زږگی علیخېل

بس ته دعا کوه، چي مادي الله د پلار د سوري محرومه نه کړي.

آبښه زه اوس هم، چای مي هم وکړي، ډېر ناوخته شو. پښتني په ولاړېدو کي ورته وويل.

خه زويه په مخه دي بڼه، کله کله دغسي چکر راوه.

انشا، الله، اوس د گل ميني تر واده هره ورځ راخم ترڅو چي مي گل مينه و د کړي نه يي. پښتنه د دې خبري سره سمه روانه شوه، کله چي پښتنه د سخي د کوره راروانه شوه نو په لار کي سخي په مخه ورغی. دې سخي ته سترې مشي ورکړه. هغه هم خواره مة شي ورته وويل. پښتني په گيله کي ورته وويل چي؛

سخي ماما! دومره لويه خوشحالي او مور دي هېر کړي

يو؟ ولي مور بيا دومره زړ پردي شو؟

نه بچيه، داسي کيسه نه ده، تر اوسه مي لانه ده ورکړي، صرف هو مي ورته کړي ده چي مور سوچ په کوو. زه، د گل ميني مور او خپلوان به مشوره په کوو بيا به ده او نا خبره کړي. سخي په جواب کي ورته وويل.

بڼه نو تر اوسه دي لانه ده ورکړي، څوک دي هغه خلک؟

پښتني په خوږ ځي لاس ورکېنودى.

بچيه ته يې نه پېژني، زما د لري خپلوان دي، په جلال اباد

کي اوسي.

خان لاله يې هم نه پېژني؟ پښتني بيا پوښتنه ځني وکړه.

هو، خان جي يې هم نه پېژني، ته ولاړه ولي يې راعه کورته.

سخي يودم خبره بدله کړه.

زۀ اوس دا یم ستاسو د کوره راروانه یم، ډېره ځنډېدلې یم، سبا سو که بل سبا، انشا، الله ضرور رآحم، هغه هم تر هغو چي ما گل مینه نه یې رخصته کړې. پښتنې په خدا ورته وویل.

نو ځه بچیه، خدای دي مل شه، خو بچیه في الحال د گل میني درشتې ذکر چا سره مه کوه، کله چي دا کیسه ترسره شوه نو به بیا ټول کلی خبروو، بڼه بچیه. سخي په ملتجي لهجه کي ورته وویل.

زۀ پوه شوم، سخي ماما ته بې غمه ووسه، زۀ خان لاله لانه خبروم ته څو لا خلگ بڼيې. پښتنې په مسکا کي ورته وویل.

اباده ووسې، نو ځه بچیه په مخه دي بڼه، په خان لاله سلام وایه، ورته وایه یوه ورځ درځم ملاقات ته.

سمه ده سخي ماما، د خدای په امان.....

پښتنه د رخصت اخستو پس د کور خواته روانه شوه او سخي د خپل کور خواته روان شو.

پښتنه زرزر کورته راغله، د مینځي څخه یې د خان پوښتنه وکړه چي چپري دی، هغې ورته وویل چي هغه په مېلمستون کي د مېلمنو سره دی، دې زریو نو کړ چي سپین زېری و او نوم یې اختر و ورغړ کړو او ورته یې وویل چي خان لاله ته غږ کړه چي غواړي دي، ورته وایه چي زر راشه.

اختر مېلمستون ته ورغی، هلته د خان سره بازید، علي گل اکا او جانواکا ناست وو. دوی دا خوندي زاده صاحب په انتظار و. خان چي دا واورېدل چي کورته دي غواړي نو زراولار شو. علي گل اکا ته یې ویل چي؛

پر کلی

زڼگی علیخېل

زڼه زړه راغم. خان کورته راغی او د پښتنې وکوټې ته ورغی. غاړې یې تازه کړې پښتنې په غږ کړو چې راجه خان لاله. خان هم کوټې ته ورننوتو، دواړه په یوه کټه کښېنستو. پښتنې د سخي د کور روداد داسې بیان کړو.

خان لاله زڼه چې ورغلم نو په کور کې چپه چپتیا وه، ډېر غږونه مې گل مینې او نازکو خاله ته وکړې خو هیچا هم جواب نه کړو، اخر زڼه د گل مینې وکوټې ته ورغلم، څنگه چې دروازې ته ورسېدم نو د گل مینې مور نازکو خاله و گل مینې ته ویل چې اوبنکي دي پاکي کړه، خیال کوه چې پښتنې ته حال ونه وایې، په داساعت زڼه کوټې ته ورننوتم، د گل مینې مور بڼه روغېر اسره وکړی، گل مینه په کټه ناسته ژړل یې، موریې ماته ویل چې ته دا پوه کړه، زمایې زړه راو خوړی، د گل مینې مور چې د چای د پارو د کوټې څخه ووتله نو ما د گل مینې څه پوښتنه وکړه چې څه کیسه ده؟

هغې راته ویل چې زڼه بابا ورکړم، هغه هم دومره لوی سړي ته چې زما د پلار په عمر دی، ما پوښتنه ځنې وکړه چې څوک دي؟

دې راته ویل چې زڼه یې نه پېژنم، خو صرف دومره خبره یم چې زڼه یې د پلار په عمر سړي ته ورکړم. ما چې هغې ته وویل که زڼه تاته هغه سړی در وښیم نو بیا؟ دا جبرانه شوه چې ته چا خبره کړې یې؟ نو ما ورته وویل چې ته هغه پرېږده. دې راته ویل چې څوک دی؟

نو ما ورته وویل چې ملا زمري، هغه چې ستا د مور و درملني ته راغلی ؤ.

نو دا جېرانه پاتې شوه، ویل یې چې هغه خو ما لیدلی دی، هغه خو زما ترپلاره هم مشر دی.

ما ورته ویل چې مشر خولا پرېږده هغه د انگرېزانو ډوډی، خور دی، خان جهان هم د انگرېزانو ډوډی، خور دی، هغوی ستا پلار د روپو او د غټ نوم و ورکولو په دام کې راگېر کړی دی.

دې ویل چې اوس خو بېخي داسې نۀ کوم، اوس چې مي حالوي لايې هم نۀ کوم.

ما ورته ویل چې تۀ تادي مۀ کوه، زۀ سبا رآم او تاته لار بنيم، دا کیسه وه د سخي ماما په کور کې. پښتنې ټولي خبري و خان ته وکړې، خان هم سوچو کې شو چې په دې سخي څۀ شوي دي؟ سم سړی ؤ خان یې د بلا په ځله کې ورکړو.

بچیه، دا جینی د دې ملاله دامه ساتل غواړي. گنې دا ملا به د دې جینی او د سخي دکوره ډېري ناروا گټي ترلاسه کړي، تۀ چې سبا ځې نويو وار له ماسره ووينه، زۀ تاته يوه لاره په لاس درکوم. خان پښتنې ته وویل.

سمه ده، تۀ چې هرڅه وايې هغه به کېږي. پښتنې په ځواب کې ورته وویل.

خان ولاړ شو د کوټې څخه ووتی او سیدهاد مېلمستون په خوا ولاړی. د مېلمستون په کوټه کې اخوندزاده صاحب هم راغلی ناست ؤ. د سلام وودعانه پس مجلس شروع شو. جانو اکا دده د راتلو څخه مخ کې رخصت شوی ؤ. خان اخوندزاده صاحب ته وویل چې

اخوندزاده صاحب، ته کله وسخي ته د مجاهدینو په هکله ورغلی
یې؟

هو، یوه ورځ ورغلم، ما دا گپه تاته ونه کړه و لي چي موقع په
لاس نه راتله، زه یوه ورځ ورغلم نو دی په پټو کي و، ما چي کله د
ځوانانو په هکله د ده څه پوښتنه وکړه نو ده په ځواب کي راته وویل
چي، ته هم باچا سړی یې، د انگرېزانو په څو کورنو کي راته وویل
جنگېدلای شي، زما او د ده په منځ کي ډېري خبري وشوې، اخر ما
دا ورته وویل چي ته یوه ورځ د خان وکوټې ته راشه، ده په ځواب
کي راته وویل چي کله هم زه فارغ شم نو به ضرور درشم، هغه ورځ
ده او دانن ورځ، بیا مې په سترگونه دی لیدلی. اخوندزاده صاحب
بڼه په تفصیل سره ورته وویل.

اخوندزاده صاحب دا بازید خان دی، د خان جهان زوی،
خان د بازید خواته اشاره وکړه.

زه یې پېژنم، اخوندزاده صاحب په ځواب کي ورته وویل.
بازید خان د کوره تښتېدلی دی، ماته یې پناه راوړې ده، ده
ته په کور کي د سر خطر وه، ده هغه ټول حال چي د ملا زمري،
خان جهان او د سخي په منځ کي شریک و ماته یې وویل. سخي
د څو پیسو او د کور د څیزونو په لالچ کي خپل ضمیر خرڅ کړو،
د دې ثبوت دادی چي ده برابري خپله لور هم و منافع ملازمري
ته ورکړه چي د انگرېزانو ډوډی خور دی. دوی لگيادي په
علاقه کي خپل خلک تیاروي، دلته مور ته دا خبر دی چي
انگرېزانو خپله یوه فوځي دسته د دې کلي، خدای مه کړه د بربادی د
پاره تیاره کړې ده. دوی د دې دستې استوگن ځای او د خوراک
پوره پوره بندوبست کړی دی، د تېروار رنگه دوی بیا کوزکلی و

انگرېز ته سپاري، بازید خان د پر مهم معلومات راوړي دي، باید چي له دې معلوماتو څخه گټه تر لاسه کړو او د راوان وخت پېش بيني وکړو. خان ورته وويل.

هغه خو تهېیک ده، داراته ووايه چي د سخي سره څه پکار دي؟ علي گل اکا سوال ځني وکړه.

سخي به راغواړو، د هغه څخه به دا پوښتنه کوو چي وروره ولي؟ ولي دي د دوزخ لاره خپله کړه؟ کېدای شي چي د اخوندزاده، ستا او زما خبره څه اثر پرې وکړي او دی بېرته توبه اوباسي، سمې لاري ته راشي. خان په ځواب کي ورته وويل.

سمه ده، زه اوس اوس ورځم او سخي راوړم، نن به دا کيسه ختموو. علي گل اکا ولاړ شو او دا خبره يې وکړه.

هو ورشه، مور درته ناست يو، که يې هر څه پلمه کوله، د لاسه يې ونيسه او رايې وله، خيال کوه چي درنه ورک نه شي..... اخوندزاده ورته وويل.

ته بې غمه اوسه وروره، لې ساعت صبر وکړه زه يې درته لاس تړلی راوړم که نه؟ علي گل اکا دې خبري سره سم د کوټې ووتی.

خان، اخوندزاده صاحب او بازید په کوټه کي پاته شول، هلته علي گل اکا لکړه په لاس کي په کراره کراره د خان د پتو خواته روان شو، چېرې چي سخي دده د خياله کېدای شو.

سخي خپل په کور کي د خپلي کوروداني سره دغو ه وه. سخي ورته ويل چي، هيڅوک به هم نه خبروي او نه به يې راغواړي، کوروداني يې ورته ويل چي که څوک راغواړي او که نه زما خور به خامخا راځي، زه گورم څوک زموږ بنادي په غم رالږي.

گل مينه د کور په يوه کوټه کي ناسته ژړل يې، حالانکه پښتنې دې ته ډاډ ورکړې و چي يونه يو بندوبست به وکړي، خو بيا هم زياته زړه دی، چپري صبرېداي شي، د مور او پلاريې دغه دغو شروع وه چي د کور دروازه چي دلرگو څخه جوړه وه وټکېده، سخي خپلي بنځي ته وويل چي؛
چپ شه، په دروازه کي څوک ولاړ دی، پام کوه چي څوک دي غبروانه وري.

دروازه بيا وټکېده، سخي د کوره په غبرکړو چي درغلم، څوک يې چي دروازه دي ماته کړه، سخي د دې خبري سره د دروازي خواته روان شو، دروازه يې خلاصه کړه او د کورد باندي ورووتی.

د باندي د خان جهان نوکر ولاړ و. د سلام و دعا پس هغه سخي ته وويل چي خان دي غواړي، هغه ويل چي يو وار زر راشه، ډېر ضروري کار دی.

ده په ځواب کي ورته وويل چي زه لږ ساعت پس درځم، ته اوس ولاړ شه، داسي نه چي يو څوک دي وويني.

د خان نوکر بېرته ولاړی، سخي کورته بېرته ننوتو، څنگه چي دی په انگړ کي روان شو بيا دروازه وټکېده، ده د خان سره وويل چي يو خودی دی چي په زوره مي بدنامه وي او پر نارهيې کړه چي؛

وروره درته اومي ويل چي درغم. ده لا دا خبره نه وه پوره کړې چي دروازه بيا وټکېده، سخي په غصه کي د دروازي خوا ته روان شو، څنگه چي يې دروازه خلاصه کړه نو مخامخ علي گل اکا ورته ولاړؤ.

علي گل اکا پر غږ کړو چي کله دي راته وويل چي درغم؟
سخي ډېر خړ شو، په شرمندگي کي يې ورته وويل چي ته؟
علي گل اکا خداي دي راوله، دواړو ديو بل سره روغېږ وکړ، سخي ورته وويل چي رايه ولي ولاړيې؟
نا، ناوخته دی، درغه، ډېر ضروري کار مي درسره دی.

ضروري کار؟

ته درغه خبري به هلته کوو.

نا، ما خو لږ پوه کړه چي کيسه څه ده؟

وايم ته درغه په کيسه به دي سر خلاص شي او خبري به هم ډېري واورې.

علي گل اکا بخښنه غواړم زه هم ځمکو ته، بېخي ډېر کار دی او ته ښه خبريې چي زه ورته يوازي يم.

ته درغه ځمکي نه تښتي، که څه داسي مسئله راغله نو زه به پخپله و خان ته ستا په ځای ځواب ورکړم اوس ته رايه ډېر ضروري کار دی، بيا موقع په لاس نه رايي.
ښه، زه به يو وار کورته ورشم.

نۀ بس راعه، د کور د تلو وخت هم نۀ لرو، د دروازي څخه غږ
کړه چي د علي گل اکا سره ولاړم.

ده هم د علي گل اکا خبره ومنله، او د دروازي څخه يې غږ
او کړو چي زۀ يو څۀ کار لرم بېرته زرار ځم، ده په کسته د علي گل
اکا نوم وانه څيست، ولي چي هلته يې د خان جهان و نوکرته
ويلي و چي زۀ لږ ساعت پس در ځم. سخي په زړۀ زړۀ کي د ځان
سره فکر کاوی چي څۀ کيسه ده؟ علي گل اکا ما چپري او چاله
بيايي؟

علي گل اکا او سخي بزگر دواړه د خان د کور په خواروان
شول، لږ ساعت پس دوی دواړه د خان و مېلمستون ته ورسېدو،
کله چي دوی کوټې ته ننوتو نو سخي هک پک پاتې شو، هغه په
دې چي هلته بازید ناست و، ده د سلام نه مخ کي پر بازید غږ کړو
چي؛

ته؟ ته دلته څه کوې؟ هغه د پښتنو متل دی چي د جرگې
نابلده لږوه وي، په سخي هم هغه کانه وشوه. بازید، خان او
اخوندزاده درې سره ورولاړ شول، روغېر يې ورسره وکړ، ده ته
يې دا محسوسه هم نۀ کړه چي موږ په تا خبر يو.

سخي و خان ته مخامخ کښېنستی، ټولو فرداً فرداً پوښتنه
ځني وکړه، خان و سخي ته په مسکا کي وويل چي؛
سخي جانۀ لورد کوزدې دي مبارک شه، زۀ اوس د
پښتني د ځلې خبر شوم.

خير مبارک، سخي په ځان نۀ پوهېدی چي خان څۀ ورته
وايي. هان دی په ځان کي غل ضرور و. خير ده هم زړۀ وکړی او و
خان ته يې وويل چي؛

بازید دلته څه غواړي؟ دی خو د هغه سړي زوی دی څوک
چي د انگرېزانو ملگری دی، ده ته اجازه چا ورکړې ده چي دې
کلي ته راشي. درې سره ناست سړیو د ده خبري اورېدې، هیچا
هم د ځلې غږ نه باسه، کله چي دی سترې شو نو خان په غږ کړو
چي؛

سخي جانه نور څه هم وايي که دغه بس دي؟
سخي په ځان کي خجالت شو او د ځان سره یې دا فکر وکړ
چي، زه دو مره گرم گرم کېږم او دا خلگ زما په خبره باک هم نه
راوړي.

اخوندزاده صاحب په غږ کړو چي؛

سخي جانه دغه خبري ته خو موږ ته راغونښتی یې، دا هلک
زموږ په کلي کي د شپې گرځېدی، د کلي خلگو ونیوی او دلته
یې راوستی، د ده پلار د انگرېزانو ملگری دی، نو دی به هم
خامخا د پلار ملگری کوي، نو ته څه پکي وايي چي د انگرېزانو
د ملگری سره څه سلوک په کار دی؟

زه خو وایم چي سر ځني پرې کړی، سخي په غصه کي
ځواب ورکړ او بازید ته یې په قهر وکتل.

یعني ستا د خبري مطلب دا دی چي د انگرېزانو د هر
ملگری څخه سر پرېکول پکار دي؟ اخوندزاده صاحب ییا
پوښتنه ځني وکړه.

هو بالکل، دا د دین او وطن د بښمنان دي، دغه سزا هم ورته کمه
ده، سخي په جذباتي انداز کي ورته وویل.

نویا خو اول ستا سر پرېکول غواړي. علي گل اکا په منع
کي دا خبره وکړه.

پر کلی

زږگی علیخېل

د سخي د مخ بڼه بالکل غائبه شوه، حلق يې وچ شو، زبانه گويي بڼده شوه، مخ يې تک زړې شو او رډ بډ يې و خان ته وکتل.

اخوندزاده په غږ کړو چي؛

سخي جانه ولي چپ شوې؟ خله دي ولي گونگي شوه، د دې خبري جواب لري که نا؟

خان هم په غږ کړو چي؛

اې بډ بخته، تاته ده شۀ کمي وه؟ زما په ځمکو کي لکه ورور سم راشريک وي، ترننه پوري مي د يو خيز حساب نه دی درسره کړی، بڼه وطن دوسته او دين دوسته وي، بيا هغه کومه مجبوري وه چي ته يې و دې گناه ته تيار کړې؟

د سخي د سترگو ناخپه اوبنکي راروانې شوې او په ژړا کي يې و خان ته وويل چي؛

خانه ما معاف کړه، تاسو ټول ما معاف کړئ، زۀ په ځان نه پوهېدم، د دې هلک پلار ماته زرغون بازار رابنکاره کړی.

ولي ته ماشوم وي چي د ده د پلار په خبرو کي راغلي؟

اخوندزاده صاحب په خښم ورته وويل.

بس شه درته ووايم، زۀ ډېر خطا وتم، اوس زۀ دومره پکي راگېر شوی يم چي هيڅ لار د خلاصون نه لرم. سخي په ژړا کي ورته وويل.

هيڅ هم نه دي شوي، ته توبه وباسه، الله به هر شه خير کړي.

نا اخوندزاده صاحب، اوس هيڅ نه شي کېدای، ما د بېرته راتلو ټولي لاري بندي کړې، ما د دولت په لالچ کي دومره لوی گام واخست چي څوک يې تصور هم نه شي کولای.

تا هیڅ یوه لاره نه ده بنده کړې، ته صرف توبه و باسه او زموږ سره بېرته هغه رنگه همکار شه کوم چي له مخه وي، خدای به هر څه خیر کړي. علي گل اکا په ځواب کي ورته وويل.

علي گل اکا زه تا څنگه پوه کړم، ما خپله نازولې ماشومه لور و ملا زمري ته ورکړه. سخي په ډېره مایوسه لهجه کي ځواب ورکړو.

گوره سخي که ته په رښتیا سره توبه و باسي نو موږ ستا و هر قسم کومک ته تیار یو. خان ورته وويل.

سخي ماما، ته زما پلار نه پېژني، هغه دنوابی د پاره خپل زوی بندي کړ، هغه د څو روپو په خاطر یې د دې علاقې د ساده پښتنو د سبا وون سودا د انگرېز سره وکړه، هغه په هغو انسانانو کي شمار دی کوم چي دنوم او مرتبې د پاره د خپل اولس او دین د بنمنان شوي دي، زه یې ډېر ښه پېژنم، تاته چي یې څومره مراعات در کړي دي دغسي یې و نورو خلکو ته هم ورکړي دي، ته په خبره ځان پوه کړه، تراوسه هیڅ نه دي شوي، راشه بېرته د خپل قام او دین د ناموس د پاره په دې تحریک کي شریک شه، ته ماته نه گوري؟ ما هر څه پرېښودل. مور، پلار، ځمکي، جائیداد هر څه، صرف په دې خاطر چي د وطن او د دین مینه زما په رگو کي غوټې وهي. بازید خان ورته وويل.

سمه ده، زه به توبه و باسم، بېرته به تاسو ته راشم، خو زما لور؟

د هغې ته فکر مه کوه، ته دومره وکړه چي خان جهان په ځان مه پوهه وه. خان ورته وويل.

د علي گل اکا تر راتلو له مخه خان جهان سپری رالېږلی و
چي یو وار زر راشه، نو اوس تاسو فېصله وکړئ چي ورشم که نه؟

ورشه، ضرور ورشه، خو دامه په ظاهره چي تا و مور ته
ټول حال وویلو، اوس به د دوی دام د دوی په پښو کي وي. خان
په ځواب کي ورته وویل.

خان چي ما معاف کړه، ما د اخرت په اسائشو د دنیا و
اسائشو ته ترجیح ورکړه، ستا سره ما ډېر بد کړي دي، ته ما
معاف کړه. سخي د دې خبري سره سم بیا په ژړا شو.

ژړا د سپړنه د بنځو کار دی، زما په زړه کي اوس هم ستا د
پاره ډېر عزت دی، دا د خدای ډېر لوی فضل دی چي تا پر وخت
توبه و ایستله. اوس ورشه، او هان! ډېر خیال کوه چي د بازید په
هکله دي د ځلې څخه څه ونوزي، څه شاباس چي مور ستا په
انتظاریو. خان په مسکا کي ورته وویل.

سخي هم خپلي اوبسکي پاکي کړې، د ټولو څخه یې رخصت
راواخستو او د کوټې څه راووتو.

کله چي دی د مېلمسون څخه راروان شو نو زړه یې خوشحال
خوشحال و، د خدای شکرونه یې ادا کول چي الله د څومره لویه
گناه څه دي راوگرځولم، واقعي ته د باچهانو باچایي.

په دغه سوچو او فکرو کي و کوز کلي ته ورسېدی. سیدها
د خان جهان و مېلمستون ته ولاړی. هلته د مېلمستون په کوټه
کي ملازمری، خان جهان او یو بل سپری چي ده له مخه نه و
لېږلی ناست و.

ده د ټولو سره روغبړ وکړی، ملازمري دی خپل په څنگ
کي کښېناؤ، د حال احوال نه وروستويې پوښتنه ځني وکړه چي
د کومه ځايه راروان يې؟

ده په ځواب کي ورته وويل چي د بهادر خان د کوره.

ښه! هلته دي څه کول؟ ملازمري بيا سوال ځني وکړی.

زه د هغه د ځمکو بزگريم، د ځمکو د حساب کتاب د پاره يې
غوښتی وم. سخي په ځواب کي ورته وويل.

څه داسي خبره خوبه دي نه وي کړې چي سبا و مور ټولو ته
مسئله جوړه شي؟

ولي زه لېونی خونۀ يم چي دغه خبري به ورته کوم، زه هم
ستاسو ملگري يم، ماته هم مسئلې جوړېدای شي او بيا
بهادر خان او جهان خان دواړه د ښمنان دي، خان جهان چي له ما
سره ښه کړي دي هغه بهادر خان په ټول ژوند له ماسره نه دي
کړي، ملا صاحب ته به يې غمه اوسه. سخي په ځواب کي ورته
وويل او داسي اندازيې خپل کړ چي د هيچا هم سر نه شو په
خلاص.

ښه خبره ده، سخي جانه دې خبري ته مي ته راغوښتی يې
چي سبا ما ښام ته ځان تيار کړه. ملازمري او دغه مېلمه کوم چي
د جلال اباد څخه راغلی دی ستا کره درځي او ته به و ملازمري ته
خپل امانت په لاس ورکوي. خان په داسي لهجه کي ورته وويل
لکه چي دا خلگ بس په روانېدو وي.

خان جي، له ماسره خود څلورمي شپې قول شوی ؤ. داد
سبا شپې کيسه څه به ځايه نه ده؟

پر کلی

زږگی علیخېل

هیڅ بې ځایه نه ده، خبره داده چې بل سباله خیره ملا زمري جلال اباد ته روان دی، بیا پرته دی د درو میاشتو پس راځي، هلته د ده پر ضروري کارونه دي، دی څلورمې شپې ته نه شي ایسارېدای. خان جهان په ځواب کې ورته وویل.

خان جي، ماته مو ډېره گرانه کړه.

هیڅ گرانه نه ده سخي جان، بس ته د سبا ماخوستن تیارې ونیسه. ملا زمري په غږ کړو.

هاڅه سمه ده، څنگه چې ستاسو خوښه وي. سخي په یوه سره اسوېلی کې ورته وویل.

هان دا واخله، دا دي لونگی ده، ملا زمري په دسمال کې څه ورته و نیول.

دا څه دي؟ سخي دسمال ته لاس کړو او دا سوال یې ځني وکړ.

دایو خود سرو پاپاؤ لیان دي پکار به در شي او که دي نور څه حاجت شونو خان ته صرف اشاره وکړه دی به زما پر ځای دغسي لونگیانې در کوي. ملا زمري په خدا کې ورته وویل.

زه در څخه ځم ځمکو ته هلته ډېر کار لرم، سبا ماخوستن زه ستاسو انتظار کوم. سخي ولاړ شو او دا خبره یې وکړه.

انشاء الله، په مخه دي ښه.

سخي دخان جهان د کوره سیدها د برکلي په خواروان شو. ده ته دا احساس وشو چې واقعي دارنگه خلگ د وطن او دین د ښمنان دي. څومره دولت ورسره دی. داد کومه خوا ورته راځي؟ یوزمور اخوندزاده صاحب دی چې د ماښام د ډوډۍ پوري حیران دی او بل دا ملا زمري دی چې لمن یې د سرو ډکه ده. په دغه سوچو کې خپل کلي ته راوړسپدی. سیدها د بهادر خان و مېلمستون ته ولاړی. هلته د

پر کلی

زږگی علیخېل

مېلمستون په کوټه کې بهادر خان، بازید، علي گل اکا او اخوندزاده
دده په انتظار وو.

د سلام دعانه پس یې د شمال و خان ته وروغورځوو.

خان پوښتنه ځنې وکړه چې دا څه دي؟

ده په ځواب کې ورته وویل چې، پخپله یې وگوره.

خان چې د شمال خلاص کړو نو حیران پاتې شو، دا دومره سره؟

دا دي له کومه کړل؟

داراته ملازمري راکړل، هغه هم په لونغی کې.

لونغی کې؟ په لونغی کې سره؟ دا مې اول وار و لیدل چې په

لونغی کې سره ورکول کېږي.

خان جهان زده دې د پاره غوښتی و چې ما خوبه چاته حال نه

یې ویلی او د دې د پاره چې دوی سبا ما خوستن راجي او زمالور

وړي. سخي په ځواب کې ورته وویل.

نو تا څه ځواب ورکړی؟ اخوندزاده صاحب پوښتنه ځنې وکړه.

اخوندزاده صاحب، ما ورته وویل چې الله مور اوله.

دا دي ډېر بنه ورته ویلي دي، ستاد تلونه پس مور په دې هکله

لږ خبره وڅېړله او س به یې له تا سره هم شریکه کړو.

څنگه خبره؟

خبره دا ده چې.....

ملا صاحب په دې نوي جامو کي سم هلک بنکارې، د
خلورم واده دي مبارک شه.

د خان جهان په مېلمستون کي ناست کس و ملازمري ته په
خندا وويل.

خيال کوه دلبر جانه چي د سخي او د خان جهان په مخ کي دا
خبره ونه کړې، هغوی ته ما ويلي دي چي دا زما اول واده دی.
ملازمري په دې کس چي دلبر نومېدو غږ کړو.

ياره زمريه! ستاغوندي شاطره (چالاکه) ما په خپل ژوند نه دی
ليدلی، ته څنگه دا ترې خلگ ترووالي اړوې په دې زما عقل ماته
ځواب راکړي، واقعي چي په خپل کار کي ايمانداريې، دلبر ورته
وويل.

دلبر جانه! د انسان لوی ضرورت نس او نفس مړېده دي، که
د دې فکر در سره و نو هره هغه لار چي د عام انسان په سترگو بده
بنکاري تاته به بڼه بنکاري، او که د دې دواړو څه دي ډډه وکړه
او د دې خلاف دي مجاهده پيل کړه، نس دي په ولېره او نفس دي
سوړ وساتي نو بيا ته د وخت بزرگي يې، او بزرگي زما په وس نه
ده پوره.

ملازمري دلونگی په ترلو کي په خندا خندا دا خبره ورته
وکړه.

زه ستا په خبره پوه شوم، آښه دا راته ووايه چي د ناوي د
راوړلو پس کوم گام دی؟

بر کلی

زږگی علیخېل

تۀ بې غمه اوسه خانه، مورڅه ماشومان یو چي په هیڅ نه پوهېږو؟

چي ماشومان نه یاست نو بیا تر اوسه دلته څۀ کوئ؟ ځی ورشی او خپل امانت تر لاسه کړئ. او هان، خیال کوئ چي ډوډی هلته ونۀ خورئ، ډوډی بند و بست ما دلته کړی دی او بله خبره دا هم ده چي داسي نه وي چي سخي یا بل څوک تاسو ته هلته په ډوډی کي څه څیز در کړي او تاسو تر مانۀ بلکي تر خدایه ورسېږی.

خانه دا دي ډېره بڼه خبره وکړه، دې ته زموږ پام هم نه و، درځه ملا جانه چي ناوخته شو، لاره هم اوږده ده. دلبرو خان ته د خبري کولو پس په ولاړېدو کي و ملا زمري ته وويل. ملا زمري هم ولاړ شو، خپله لونگي يې سمه کړه او د دلبر سره د کوټي نه او بيا د مېلمستون نه ووتو، او سیدها مخ په برکلي روان شو.

دا وخت د ماخوستن اوله برخه شروع وه، سپوږمۍ هم د شپاړسمي شپې جلوه راښکاره کړې وه، دوی دواړه د پټو په پولو بڼه په خندا خندا روان وو، کله کله به يې يو د بل سره ټوکي هم وکړې، اخر دوی د سخي و کور ته ورسېدو..... د سخي کور د کلي څه لږ لږې و، دا کور د پټو په منځ کي و، شاوخوا يې تک شنه پټي و چي د شپې تور ښکاره کېدل، د خان بهادر کور بيا د کلي په ابل سر کي و چي د سخي د کوره نه معلومېدو، سخي د دوی په انتظار کي د کور څه دباندې ولاړ و، سخي سوچ کاوه که ملا زمري نه راغی نو بيا به څۀ کېږي؟

په دغه فکر کې و چې په دوو سایو یې نظر ولگېدو کومې
چې دده په خوا راروانې وې، دواړې سایې دده په خوا په کراره
کراره راروانې وې، ده ته وام ولوېدو، خو اخیږي په غږ کړو چې
څوک یاست؟

په هغو دواړو کسو کې یو په غږ کړو چې، موبړیو.
د سخي زړه ډاډمن شو، دواړو کسانو ته منځته ورغی او یوه
کس ته یې په گیله وویل چې، ملا صاحب ډېر ځنډ مو وکړی.
هغه کس په غږ کړو چې، ډېره تازیله دي نه ده؟ اول خودي
ورځي غوښتې اوس د ځنډ خبرې کوي؟ ملا زمري د روغې پس
په ځواب کې ورته وویل.

نا هغه خبره نه ده، تاسو راجئ دننه کورته مجلس کوو.
درې سره کسان سیدها د سخي و کورته ننوتو، د کورو
دروازې ته منځامخ دوې کوټې وې، او د دروازې سره یوه
ورکوټې کوټه وه. دا ورکوټې کوټه د سخي د مېلمنو کوټه وه.
سخي دوی دواړه په دې ورکوټې کوټې کې کښېنول او دی د
اوبو د پاره د کورد کوټو خواته روان شو.

په سقر (دوزخ) کې یې حوره پته کړې وه سخي، او مادا حوره
راپیدا کړه، اوس له خیره به یې د دې سقر نه بهشت (جنت) ته
بیایم. ملا زمري د هیوې په رڼا کې و کوټې ته شاوخوا وکتل او دا
خبره یې وکړه.

ملا ماته خودا کوټه د غوا غوڅله معلومېږي، څومره
بدبوداره ده، ستا خبره ته هیڅ ده چې دا سقر دی. دلبر په پوزه
څادرو نیوو او دا خبره یې وکړه.

خیر لږ ساعت یې برداشت کړه، مازي خپله حوره زه تر لاسه کړم، بیا به په ژوند دې سفر ته مخ راوانه روم.

سخي د کوټې د وره سره پټه ولاړ دا خبري اورېدې، په زړه کي یې ځان ملا متولو، چي څومره غلط کار ته دي لاس اچولی ؤ، خان تهېک ویلې چي دانگرېز په ډوډۍ خواره بهر و سه کول خپل ځان ته دوزخ کتل دی، لږ ساعت پس څلور کسان چي مخونه یې پټه کړي وو او صرف سترگي یې بنکاره کېدې و کوټې ته نابیره رانوتو. د دوو په لاس کي توپکان او دیوه په لاس کي توره او دیوه په لاس کي رسی وه.

یو توپک والا په ملا او د هغه په ملگري په زوره غږ وکړو چي، درېش! د ځایه ونشورئ. هلکه لاسونه تر شا ورو تپه.

یو کس د چا سره چي رسی وه هغه په یوه رسی د دواړو لاسونه تر ملا داسي ورو تپل چي دواړه څنگ په څنگ ودرېدل، او د رسی یو سړي خپل په لاسو کي ټینگ ونيوو.

در روان یې کړه، کله چي هغه د رسی واله کس دوی روانول نو ملا زمري ناره کړه چي؛

تاسو څوک یاست؟ موږ مو ولي وتړلو؟ موږ خود سخي مېلمان یو، تاسو لکه چي خطا وتي یاست؟

ته موږ ته غلط او صحیح مه رانښه، موږ تر تانبه پوهېږو چي غلط څه دي او صحیح څه، در روان یې کړه، د چا چي توره په لاس کي وه هغه کس دا خبره وکړه.

دواړه یې د غویو رنگه روان کړل، د کوره ووتل او سیدها دکلي د ابل سر په خواروان شول، په لاره کي هیڅوک هم نه ؤ. حتی چي په دې شپه سپو هم نه غپل.

○
 گل مینه او د گل مینې مور نازکو هم په دغه شپه په کومه
 چي ملازمی او دلبر اغوا شو د پښتنې سره د خان په کور کي
 مېلمنې وې. د نازکو خاله دا گومان و چې دا ډوډی پښتنې د گل
 مینې د واده په خوشحالی کي کړې ده. ولي چي گل مینه بل سبا
 ماخوستن و دېده. دا په هیڅ یوه کیسه نه وه خبره، که څوک خبر و
 نو هغه پښتنه او گل مینه وې. بهادر خان سهار وختي لا و پښتنې
 ته ټوله کیسه کړې وه. هغې بیا گل مینې ته هغه وخت و ویلې
 کوم وخت چي دا ډوډی دست د پاره ورغلې وه او گل مینه یې
 په اعتماد کي اخستې وه. دا خبره دې د نازکو خاله نه په دې پټه
 کړه چي پر هغې اعتبار نه و.

د گل مینې مور په ناز و لور ته وکتل او پښتنې ته یې په ځواب
 کي وویل چي زویه! د گل مینې خوبه خود ارمان پوره شي خو خدای
 دي ستا هم نېک ځای نصیب خلاص کړي.

خاله! گل مینه ډېره بختوره ده، خدای دي هري پیغلي ته دا
 بخت ورنصیب کړي. پښتنې په داسي انداز ورته وویل چي پرته
 له گل مینې نازکو خاله په دې خبري نه شوه پوه. گل مینې و
 پښتنې ته وکتل او پښتنې و گل مینې ته و خندل. دغه خبري
 شروع وې چي د بهادر خان غبراغی، پښتنه زور و ولاړ شوه، د
 گل مینې مور ته یې وویل چي خاله زه زراحم خان لاله غبراته
 کوي.

پښتنه د کوټې څه راووته، خان د کوټې څه لېرې لېرې ولاړ و.
 پښتنه ورغله او د پلار په مخ کي ودرېده. خان ورته وویل چي
 زویه! مېلماڼه ډېر شو، د ډوډی بند و بست شته او که نه؟

پښتنه په دې خبره پوه شوه او په خوشحالی کې یې و خان
ته غاړه ورکړه.

ماته یقین و چې ته به دا کار ضرور کوي.
او ماته دا یقین نه و چې دا کار به دومره په اسانۍ او زر
کېږي. خان د پښتنې په سرلاس کېښودی او په خندا یې دا خبره
ورته وکړه.

اوس مخ ته څه کول پکار دي؟ پښتنه د خان د سینې څه
لېږي شوه او دا پوښتنه یې ځني وکړه.

اوس به ته د سخي کورودانه داسي قانع کوي چې کوم سرې
چي گل مینه غوښتي وه هغه و تنبېدی. هغه د انگرېزانو
جاسوس و او په هغه مجاهدين خبر شول. د مجاهدينو څه بچ
کېدو د پاره هغه و تنبېدی او سخي ته یې حال رالېږلی دی چې
زه ستاسو لور نه شم کولای، پوه شوي؟
سمه ده زما سر په خلاص شو.

هان که ضرورت شو نو زه به سخي درته راو لېږم، ما هغه پوه
کړی دی.

خان د دې خبرې سره سم د مېلمستون خواته ولاړی او
پښتنه د کوټې خواته ولاړه.

سخي ماما راغلی و او خان لاله ته یې عجیبه خبره کړې ده،
څنگه خبره؟

هغه ویل چې کوم سرې ته چې تاسو گل مینه ورکړې ده هغه د
انگرېزانو ملگری و، اوس مجاهدين په خبر شوي دي، هغه چې کله
خبر شونو و تنبېدی او سخي ماماته یې حال رالېږلی دی چې زه
ستا لور نه شم کولای. زما د خوا دریا ته ده.

پر کلی

زېږگی علیخېل

هائې زوی دي ومره، دومره لویه د هوکه، اوس به زه څه کوم، د گل مینې مور په ژړا شوه.

خاله! تاخو دا ویل چې دا سپری د سخي ماما د لېږي خپل دی نو سخي ماما ته دانه وه معلومه چې دی د انگرېزانو ملگری دی؟

هائې زویه، د چا پر تندي لیکلي دي چې دا بنه دی که بد، او پاته شوه د خپلوي خبره نو زویه هغه درواغ وه.

نو بیا دا څوک و؟ دا چا در بنودلی و چې تاسو د گل غوندي لور ورو بخښله؟

زویه! دا سپری یو وار زموږ کره راغلی و، هغه هم هغه وخت چې زه ناروغه وم، ده ماته څه څاښتونه راکړه، د هغې څه الله ماته شفاء راکړه، د ده و شرافت ته چې ما وکتل نو ډېر بنه انسان راته ښکاره شو، بیا یوه شپه د گل مینې پلار راته وویل چې ما گل مینه و دغه سپری ته ورکړه، که څه هم د دې سپری عمر لږ زیات و، ما هو ورته وکړه چې بنه دي کړي دي سپری شریف دی، عالم دی، د لور به مو دواړه لاسونه په غوږو کې وي، دا خبره گل مینې او ورېده او په چغو شوه چې زه یې نه کوم، دا دی نن د گل مینې د زړه ارمان پوره شو. د نازکو خاله د سترگو او ښکي روانې وې او دا خبرې یې ورته کولې.

خیر هر څه چې وشو په دې کې هم دخدای یو مصلحت و، دخدای په کارو څوک پوهېږي، ته او ښکي پاکي کړه زه ځم ډوډی را اخلم. پښتنه د دې خبرې سره سمه ولاړه شوه، ولاړه ډوډی یې راواخسته، درې سره زانناؤ ډوډی و خوړه، د گل مینې مور لږ و خوړه ویل یې خواته مې نه کېږي. گل مینه

پر کلی

زڼگی علیخېل

خوشحاله وه چي خداى دلوى افت شه بیچ کره. د ډوډى وروسته نازکو خاله و پښتنې ته وویل چي، ته یو څوک خو ورواستوه چي د گل میني و پلارته غږ کړي او موږ کورته بوځي. پښتنې ډپر ورته وویل چي نن شپه پاتې شی. خو نازکو خاله نه ورسره منله. اخر پښتنې د گل میني په هکله ورته وویل چي گل مینه خو راپرېږده اوس خو هغه دی واده هم پاته شو، سبا سهار به یې زه خپله درولم، اول خو نازکو خاله نه منله خو وروسته یې ومنله. پښتنې هم و سخي ماما ته حال ولېږلو. لس ساعت پس سخي ماما او نازکو خاله خپل کورته ولاړو او گل مینه د پښتنې سره د هغوی په کور کي پاته شوه.

د ماخوستن د واقعي خوفناکه عکس لاد ملا زمري په
دماغ قابض و. هغه حيران و چي دا څوک خلگ وو؟ دا څه
غواړي؟ او سخي؟ سخي هم په هغه وخت ورک شو، دا خوبه
سخي نه وي کړي؟ يا دا کار خوبه بهادر خان نه وي کړي؟ يا
بهادر خان دا نه شي کولای، سخي زمور ملگری دی، هغه ماته
دهوکه نه شي را کولای، ولي که هغه ماته دهوکه را کړي نو د هغه
حال خو هم له مور سره دی. په دغه سوچو کي وو چي دلبر په غږ
کړو چي ملا زمريه! دا په کوم دام کي راگېر شو؟

زه پخپله په دغه فکر کي يم چي دا څوک کېدای شي؟
که خفه کېږي نه نويوه خبره درته وکړم.
څنگه خبره؟

هغه دا چي کېدای شي چي دا کار خان جهان کړی وي.
خان جهان؟ هغه به يې ولي کوي؟ ماته دا کار د بازید بنکاري.
د بازید؟

هو بازید، هغه زمور په ټولو کارو خبر و، کېدای شي چي
هغه دکلي څه زمور څار کړی وي.

کېدای شي، خويوه خبره بله هم ده، په مور يو خان جهان
اوبل سخي خبر وو.

خیر ته لږ صبر وکړه، معلوم به شي چي څوک دي او څه
غواړي؟ د دوی خبري شروع وې چي يو کس د کوټې و دروازي
ته راغی. د کوټې دروازه چي د دباندې څه بنده وه خلاصه کړه.
دې کس مخ پټ کړی و. ده دوی ته وچه ډوډی او سوپر کتنغ

پر کلی

زږگی علیخېل

راوړی. د دوی په مخ کې یې کښېښودی او ورته یې وویل چې
دا و خوری.

موږ دانه خورو.

ستاسو خوښه ده، ما درته ایښي دي که خوری او که نه. زه
وروسته راځم او دا وړم.

ته موږ ته دا ووايه چې موږ مو په څه گناه کې دلته راوړي
يو؟ او ته خبر يې چې موږ څوک يو؟

زه ښه خبريم چې تاسو د چا ډوډی، خواره ياست او په دې هم
ښه خبريم چې تاسو يې دلته ولي راوړي ياست. راغلي کس
ورته وويل.

تاسو څوک ياست؟

ډېر زړه درته معلوم شي چې موږ څوک يو.

د دې خبرې سره هغه کس چې دوی ته يې ډوډی راوړې وه ووت.

دلبر ډوډی، ځان ته نزدې کړه خو نابیره ملازمري په غږ کړو
چې، خیال کوه چې وې نه خورې، دا د دښمن چال دی، په دې کتغ
کې څه کېدای شي.

دلبر زړه ډوډی لېرې کړه او ملازمري ته يې رډو وکتل.

ماخوستن چې کله دوی يې اغوا کړو نو د بهادر خان د کور
بجائې يې د علي گل اکا په کور کې په يوه کوټه کې بندي کړو.

هغه په دې چې د بازید د ځلې چې ملازمري د بهادر خان کور
لیدلې دی. د دوی اول چال کامیابه شوی و. اوس يې نو دویم

چال ته د حقیقت جامه ورپه غاړه کوله. هغه داسې چې سخي يې
د خان جهان و کور ته ولېږی. هغه د خان جهان په مېلمستون کې

چغې وهلې چې تاخو ويل چې دا دومره ښه سپری دی. دا داسې،

دا داسې، زه ټوله شپه ورته په انتظار وم، د دوی هېڅ درک هم نه شو معلوم، زما لور د ومره خوبني ده چي ده و مور ته په د ومره ټيټه سترگه وکتل او خان جهان ورته قسمونه خوړل چي دوی ستا کور ته درغلو، زه هم د ماخوستن راهيسې پر پشانه يم چي دا څه شول.

خان جي زما د خياله چي دوی و مور ته د هوکه راکړه، څه پکي وايي؟

په څه به د هوکه راکوي؟ هر څه ده و مور ته راکړو. قالينونه، سامانونه، روپۍ، سره زر، سپين زر، زموږ هر خواهش يې راپوره کړو، نو په څه به دوی مور ته د هوکه راکوي؟

ولي دا مور لږ بڼه ورسره کړي دي؟ ټول خلگ مود ده د فکر ملگري کړو. دی مود دې علاقې باچا کړو. دی له مور به نور څه غواړي؟

ياره ستا د خياله بهادر خان يا بازید خوبه دا خلگ نه وي ورک کړي؟

د دوی په تگ زه او ته خبر و. هغو ته څنگه اطلاع کېدای شي؟
خير معلوم به شي، تاته که څه معلومات تر لاسه شول نو زر تر زره يې تر ما را ورسوه، بڼه.
سمه ده خان جي.

د دې خبرو وروسته سخي د خان جهان څخه اجازه واخسته او سیدها راغی د بهادر خان و مېلمستون ته. ټوله کيسه يې خپلو ملگرو ته وکړه چي په دې خلگو به څه کوو؟

خان ورته وويل چي يو څو ورځي صبر وکړه د حاجي غلام اکا زوی مور جلال اباد ته لېږلی دی کله چي هغه راشي نو د دوی فېصله

پر کلی

زږگی علیخېل

به هم وکړو. انشاء الله په علي گل اکا به دوی بوج نه شي، که څنگه
علي گل اکا؟

بهادر خانه ته خود يو خو ورځو وايي. که کال هم پکي
ووزي نو به هم غږ نه و باسم او نه به تاته گيله وکړم.

په دغه خبرو پر دوی باندي غرمه شوه. د غرمې ډوډی ټولو
د خان سره وخوره.

هغه وخت او هغه ورځ راغله د کومې د معلوماتو د پاره چې دوی د حاجي غلام اکا زوی جلال اباد ته لېږلی ؤ.

د انگرېزانو پنځه بتالينه (فوځي دستې) د دوی پر کلي راغلل. د بهادر خان برکلی يې د درو خواو نه ونيوو. بهادر خان د کلي زلمي، سپين بيري چاچي د جنگ وس درلود هغه يې ټول راغونډ کړي وو. دی نه ؤ خبر چې انگرېزانو د ده په لښکر کې خپل خلگ پرېښي دي.

خان د کلي د ملا اخوندزاده صاحب سره کور په کور په جرگو وو. انگرېزانو لا جنگ نه ؤ پيل کړی. هغو دوه واړه خان ته د دوستۍ پيام رالېږلی ؤ. لاکن خان هر وار دوی ځواب کړي وو. د علي گل اکا پر کور يې پېره هم کښېنولې وه او دا يې ورته ويلې ؤ چې، که لږ هم ملازمري او د هغه ملگري چالاکي ښکاره کړه نو زر تر زره يې ختموئ.

د حاجي غلام اکا زوی تر اخره نه راغی. چا به ويل چې هغه نيول شوی دی، چا به ويل چې هغه د انگرېزانو سره ملگري شوی دی، چاڅه، چاڅه خو بهادر خان ته د دې حملې اطلاع د يو خط په ذريعه شوې وه بس په دې خط کې دا کمي وه چې په دې کې د حملې ورځ نه وه ليکل شوې. په دې ده په ملازمري ډېروس تمام کړو خو هغه ځله نه سپرله.

انگرېزانو درېيم ځل بيا د دوستۍ او مراعاتو پيام و خان ته راو لېږی. دې ځلي خان و راغلو قاصدانو ته صفا وويل چې که ما بيا تاسو په دې علاقه کې وليدای نو قسم مي دي په خدای وي چې

تنونه به موسپوته او سرونه به موکارغانوته واچوم. قاصدان پوه شول چي د خان سره یوه لارهم نه کېږي. دوی ناامیده بېرته لاړل. د دوی د تلونو وروسته خان یو خط د وزیر اکبر خان په نامه کابل ته ولېږلو. له بده مرغه هغه خط تر وزیر اکبر خان پوري نه ورسېد او په لاره کې ونیول شو. قاصد ووژل شو، او خط د انگرېز سامراج ودربارته ولېږل شو.

خدای خبر چي خان ته څنگه اطلاع راغله چي قاصد او خط دواړه نیول شوي دي. ده خپل ملگري په کومو چي دده پوره پوره اعتماد و وراغونډ کړل. سهار په سپېدو کې پر انگرېز سامراج د برید کولو پرېکړه وشوه.

پښتنې د ټپیانو د پاره له وخته لابندو بست کړې و. دې دوي ورځي مخکي د کلي تکره بنځي او يو څو پېغلاني چي گل مينه هم پکي وه تيارې کړي وې. د جنگ ورځ ډېره توده وه. دې واره ټپيان ډېرو و. پښتنه د نورو بنځو سره داسي مصروفه وه لکه د دې خپل سکه وروڼه چي وي. وروڼه به يې ولي نه وو، دوی د وطن په ناموس او استقلال قربانېدل، ټپيان کېدل، دا خو د وروڼو کار وي چي د وطن په ناموس او د وطن د سياه سرود عزت د پاره خپل سرونه په لاس کي واخلي.

دې د يوه ټپي د سرو ټپ ته مرهم پټی. کوله چي یو نقاب پوش ټپي يې راوړی. دې گل مينې ته غږ کړو چي هله گل مينې دا وگوره. گل مينې هغه زرزرد نورو بنځو په کومک يوې خوا ته پرې باسی. د ټپي سترگي وچي پر پښتنې ولاړوي، ټپي و گل مينې ته په زگېروي وويل چي، ته..... پښتنه..... راوغواړه..... زه و هغې ته..... يوه خبره..... کوم.

گل مينې ته د دې ټپي غږ لږ شناخته غوندي معلوم شو. دا زرو پښتنې ته ورغله او هغه يې راوغوښته.

پښتنه هم راغله، د ټپي مخ او س هم په نقاب کي و، خو اخري سلگي يې شروع وې، څنگه چي پښتنه ورنزدې شوه نو ټپي زرد پښتنې لاس ټينگ کړو، پښتنه هم په څنگ کي ورته کښېنسته، ده لاس بېرته ورپرېښودو، ټپي په سلگو وو..... ډېر په تکليف و..... پښتنې همت وکړ او د ټپي د مخ نقاب يې وغوښتل چي لېرې کړي، لاس يې د مخ په خوا وروړاندي

کړو، کله چې یې نقاب ته لاس ورسېدو نو په تپي کې نابیره ساه راغله، سترگي یې خلاصې کړې او د پښتنې لاس یې بیا تپنگ کړو، پښتنې په حیرانگي کې یو وار خپل لاس ته او بیا د تپي و لاس ته وکتل او په ډېر ډردي کې ورته وویل چې، ډېر په تکلیف کې یې؟ زه به ستا زخمونه و مینم او بیا به پتی په ولگوم.

تپي په انکاری انداز کې سروښوروی او سړيې ویوې خواته وغورځېدی، پښتنې بیا د نقاب خواته لاس کړو، خودې ځل..... تپي..... هیڅ حرکت ونه کړ..... هغه به وولي حرکت کوو..... دهغه حرکت او تکلیف د تل د پاره ختم شو..... پښتنې نقاب ځني لپري کړ..... او د نقاب د لپري کېدو سره د پښتنې سترگي رډي د نقاب پوش چې دا وخت یې نقاب په مخ نه و، و نیولې..... د پښتنې د سترگو غټي غټي او ښکي را روانې شوې..... زبانونو یې بنده شوه..... او دیو سوږ وجود غوندي یوې خواته ولوېده.

گل میني چې دا ولیدل چې پښتنه وغورځېده نو زریې ورته رامنډه کړه. هغه یې خپلي غېږي ته راپورته کړه او چغې یې شروع کړې.

پښتنې، پښتنې، ماته وگوره، پښتنې سترگي خلاصې کړه، پښتنې ته و لي خبري نه کوي، څه در وشو، پښتنې، پښتنې. گل میني د پښتنې په ځله کې اوبه ورتوی کړې، خواوبه د حلقه څه لاندې نه تېرېدې. گل میني چې هغه تپي چې اوس په دې فاني دنیا کې نه و سترگي ولگېدې نو د گل میني سترگي هم رډي راوختې، د دې په مخ کې د بهادر خان سوږ وجود پروت و، دهغه بهادر خان چې د دې کلي په ننگ کې یې سر شیندلی و، د دې

وطن د ازادۍ په لار کي قربان شوی ؤ، په سپېڅلي دين قربان شوی ؤ، د هغه و هغو خلگو ته چي هغوی د دې مقدسي لاري خبر نه وولار وروښودله، د گټي لار..... د تنگ لار..... د غيرت لار..... د جنجالت لار..... د ازادۍ لار..... د سرلوړۍ لار.

په داسبا ورځ د بي شمېره خلگو په اوبنکو کي بهادر خان خاورو ته وسپارل شو. اخوندزاده په اديره کي و خلگو ته د تنگ او غيرت درس ورکړو. د پروڼ په جنگ کي د بهادر خان سره سره دېرش (۳۰) مجاهدينو د شهادت جام نوش کړو. د انگرېزانو له خوا يو اوو يا (۷۱) کسان جهنم ته رسېدلي وو. د وارو خواته ټپيان بي شمېره وو.

د جنگ سنگريپا هغسي تود شو. د اديرې نه وروستو دوی بيا هغسي په ميدان کي د تنگ چغه پورته کړه. خو د لښکر لاروی نه ؤ. لښکر بي له مشره تیت وپرک شو. مشران د قامي غدارانو له لاسه شهيدان کېدل. انگرېزانو خپل زر خريد پښتانه د بر کلي په لښکر کي شامل کړل. هغوی اول اخوندزاده صاحب او بيا يې علي گل اکا شهيد کړو. د غسي جانو اکا حاجي غلام اکا او نور مشران يې له مخه و باسل. اوس په لښکر کي داسي څوک نه ؤ چي مخ کشي يې کړې وائي. پرته له بازید خانه ..... خو هغه ورک ؤ ..... چېرې ورک ؤ ..... چاته نه ؤ معلوم.

په اديره کي چپه چپايي وه، پنځه قبرونه تازه تازه تپره ورځ سهار جوړ کړل شوي وو، ديوه قبرو سرته يو کس څادر په سر ناست ؤ، دې کس ژړل، ډپر په کراره غږ يې ژړل، داسي يې ژړل که يې څوک څنگ ته موجود وای نوبه يې غږ نه اورېدو. ده ژړل، په ژړا او په سلگو کي گوياشو.

خانه دا ټول زماله لاسه، ټول زماله لاسه، که ما د دوی ملگري نه وای کړې نونن به ته په دې تورو خاورو کي نه وای پروت، خانه زه ستا مجرم يم، ماله تاسره، له دې قامه سره، له دې وطن سره او د دين مبین سره ډپر بد کړي دي، زه د دې قام، د وطن او د دين د بنمن يم.

ده دغه خبري د ځان سره کولې چي يوه کس ده په اوږه لاس کېښودى. ده زهغه لاس ونيو او پسې زر را ولاړ شو. چي وې کتل نويو کس او يوه زنانه چي په چادري (برقه) کي وه ده د شا ته ولاړ وو. د لاس د زنانه سره راغلي سړي ؤ. سړي هم په مخ څادر اچولې ؤ. ده زړ پوښتنه ځني وکړه چي، څوک ياست تاسو ؟

سخي ماما، زه يم..... بازید

ته؟ ته دلته څه کوي او دا بنځه څوک ده؟

سخي ماما مور د ځان د قبرو زيارت ته راغلي يو او دا بنځه د ځان لور پښتنه ده.

پښتنه؟ سخي په حيرانگي کي و زناني ته وکتل چي دا وخت هم په چادري کي وه.

هو، پښتنه.

دلر ساعت خاموشي پس پښتنې خپل د مخ څخه چادري
آخوا کړه او سخي ته گویا شوه.

سخي ماما، د ټول کلي ځوانان شهيدان شول، په کلي د
انگرېزانو قبضه ده، خان جهان او يو انگرېز فوځي افسر زموږ پر
کور قبضه کړې ده، بازید په ډېره خطره کې زه د کلي راو باسلم،
ستا کور ودانه او گل مینه خپل په کور کې دي، خان جهان ستا
سره سره د خپلو ورکو ملگرو په لټون کې د ټول کلي هر کور
وکتو، د پردې او د ټکري هيڅ خیال يې نه وساتو، د پښتنې
خبري شروع وې چې بازید په منع کې خبره وکړه.

سخي ماما، له موږ سره وخت کم دی، موږ له دې کلي زرتزره
ځان ایستل غواړو، بڼه شو چې ته مو وليدې، که ته خپل گناهونه
پاکول غواړې نو زرتزره هغه دوه کسان کوم چې د علي گل اکا په
کور کې موږ پټه کړي دي ختم کړه، اوس موږ ته اجازه را کړه په موږ
ډېر ناوخته دی.

که زما گناهونه په دې کار پاکېدلای شي نو پوه شه چې زما
گناه پاکه شوه. سخي په ځواب کې ورته وويل او په سوچ کې
شو.

هر څه چې کوي ته بڼه پوهېږې، موږ درنه لارو او هان زموږ د
تلو و هيچا ته هم مه وايه، ستا به په موږ ډېر لوی احسان وي.
پښتنې ورته وويل.

بې غمه او سه بچیه، ځی په مخه مو بڼه شه. اوس نو زه هم د
خیرد کار تلوار کوم. سخي د دې خبري کولو سره سم د کلي په

خواروان شو. پښتنه او بازید دواړه د خان و قبرته ودرېدو. پښتنې چې کله د دعا د پاره لاسونه پورته کړو نو په ژړا شوه. د بازید هم د سترگو او بڼکي راغلي، دعا ختمه شوه، دوی دواړه یوې خواته روان شول، کله په پټو کې، کله په شاړه کې، کله بیا د نارنجو په باغ کې، روان وو، روان وو او بس روان وو، په تلو تلو کې پر سهار شو، پښتنې په بازید غږ کړو چې؛ ودرېږه، لږمه وکړم، پښو مې کار پرېښودو، د دې خبرې سره پښتنه په ځمکه کښېنسته، بازید هم لږ لږې په ځمکه کښېنستو.

ما خو واره فکر وکړ چې تاته به وایم خویا به مې اراده بدله کړه. بازید ورته وویل.

زه پلار ډېره سخته او موخته کړې يم خو نه پوهېږم چې ولې مې نن پښو کار پرېښودو.

تا د پرون راهیسې هیڅ نه دي خوړلي، لږ مخ کې د کوچیانو مېني دي، هلته به ځان ورسوو، کېدای شي چې هلته پناه اوږوډی پیدا کړو. بازید په ځواب کې ورته وویل.

اوس نور ناله ختیځې خوا په ښکاره کېدو شوه، دوی هم خپل منزل په مخه کړو، یو ځای ورته د اوبه یخه چینه په مخه راغله، پښتنې او بازید په هغه چینه اوبه او چڼلې، د لږ دمې وروسته بیا دوی وو او منزل، ښه ډېر چې لارل نو د کوچیانو کیږدی ښکاره شوې، د کیږدیو لوگي یوه خوندوره ننداره جوړه کړې وه، درمې غږ د دوی تر غږو ورو شو، چې لږ نور مخ ته لارل نو درمې سره روان شپانه دوی ولیدل، هغه په غږ کړو چې ای! څوک یاست؟ دا وخت چېرې ځی؟

بازید په غږ کړو چي ستا مېلمانه یو .

خدای مور اوله، شپانه دوی ته ورنزدې شو او د بازید سره یې روغېر وکړو . بازید چي ولیدل چي شپانه د پوخ عمر سپری دی او په خبره سرهم خلاصوي نویې ورته وویل چي، وروره اول خودي نوم راوښایه ؟

زما نوم تراب خان دی خو خلگ تورکی راته وایي .

توراب خانه، مور له ډېره لېري راغلي یو، ټوله شپه موپه پښو سفر کړی دی، له پرون راهیسي مو هیڅ نه دي خوړلي . دا خودومره خبره نه ده، راعه وروره چي کوچ او د تناره توده مړی درباندي وخورم .

دوی د شپانه سره روان شول، لږ لېري د شپانه دوی کيږدی ولاري وې، شپانه په خپلي کوروداني غږ کړو چي وښځي ! مېلمانه راسره دي اورې ! مېلمه ته په دابلي کيږدی کي حای تیار کړه او داد مېلمه سره زنانه د خان سره کښېنوه او زر زرد کوچو او تودې مړی بندوبست وکړه، دوی ستړي دي .

هغه کوچی هم داسي پداره وه چي په یوه دقیقه کي یې حای تیار کړو، بازید په یوه کيږدی کي د تراب کوچي سره او پښتنه په دابلي کيږدی کي د تراب د کوروداني سره کښېنسته .

په هغه ماخوستن په کوم چي سخي، بازید او پښتنې په اديره کي سره وليدل نو سخي سيد هاد علي گل اکا و کورته ولاړی، د علي گل اکا کور د کلي څخه لږي و، هغه د غره په بېخ کي ځان له کور جوړ کړی و او په دې ټول جنگ کي د يوې خوا څه هم څوک و هغه خواته نه و تللي، دا د سخي خوشبختي وه که د ملازمري بدبختي چي هيڅ يو هم د دوو ورو ورو څو په جنگ کي هغې خواته نه و راغلی، سخي ځان ورو رسوو، د کور و دروازې ته دوه کسان توري په لاس ولاړوو، سخي و دواړو کسانو ته سلام ورو اچوو، هغو هم په ځواب کي و عليکم ورته وويل، سخي پوښتنه ځني و کړه چي څوک خو به نه يي راغلي؟

نا نه دي راغلي. يو کس ځواب ورکړو.

هغه کسان خو به تښتېدلي نه وي؟

نا، مور د لته د څه د پاره ولاړيو. دويم کس په ځواب کي ورته

وويل.

ښه خبره ده.

مور دا کسان نن ختمول او يوې خواته تلو او هان، پرون درې کسه د کوز کلي دې خواته راغلي وو او د دغو دوو کسانو پوښتنه يې کوله، مور ورته وويل چي دلته يو انگرېز فوځي افسر ارام کوي تاسو له دې ځايه ولاړشئ، هغوی هم زر ولاړو.

درځي چي د دې کسانو کيسه ختمه کړو، هسي هم په ځمکه او اولس دا بوج دي. سخي ورته وويل او د کور په دروازه ننوتی، هغه دوه کسه هم ورپسې ننوتل.

مور هم دغه وویل چې جنگ ختم شو نو دوی د څه دپاره ژوندي دي. په هغو کي یو کس و سخي ته وویل.

دا جنگ تر قیامت نه شي ختمېدای، ته د تهه خانې (زېرخانه) دروازه خلاصه کړه، ولي چې یو بل کار هم شته هغه به هم تر سره کوو. سخي بېرته په ځواب کي و هغه کس ته وویل.

د کور په کوټه کي یوه ښکلې قالینه اواره وه. دوی دا قالینه لېري کړه نو لاندې د تهه خانې (زېرخانه) لار وه. دوی درې سره د تهه خانې په پایو (ځینو) کښته تهه خانې ته روان شول. د پایو په اخر کي هلته یوه مضبوطه دروازه وه. دوی دا دروازه په یو مخصوصه چاڼي خلاصه کړه. دننه توره تیاره وه چې خپل د لاس گوتي هم نه معلومېدې، سخي په دروازه کي ودرېدی او نوردوه کسان دننه ورغلو، یو کس د ډیوې رڼا جوړه کړه، په تهه خانه کي دوه کسان چې لاس او پښې یې تړل شوي وې پراته وو، دوی په هغو کي یو کس راپورته کړو او د سخي و مخي ته یې راوستو، سخي چې دې بندي ته وکتل نو هغه د ملازمري ملگری دلبر و. ده ځوانانو ته وویل چې ختم یې کړئ، هغو هم سم د لاسه د کتارو (خنجرو) واورونه په سینه او نس کي وکړ، دلبر لږ چغه وکړه خو ډېر زړ سوړ شو.

ملازمري چې دا ولیدل نویې چغې شروع کړې چې، مامه وژنئ، ما هیڅ نه دي کړي، زه بل وار دا کار نه کوم، سخي په شکي انداز کي پوښتنه ځیني وکړه چې داراته ووايه چې ته یې څوک؟ له کومه راغلی یې؟ چا راستولی یې؟ ملازمري په بدحواسی کي ورته وویل چې ای وروره زه نه پښتون یم او نه مسلمان، زه خو، زه خو یو انگرېز یم.

پر کلی

زږگی علیخېل

انگرېز؟ دا څه وايي، ته انگرېزي، ستا پښتو، ستا
 مسلماني، هغه ستا لمونځونه، ستا تاويزونه، څاښتونه هغه ټول
 درواغو و؟
 هو، هغه ټول درواغو و، که مانه وژنئ نوزۀ تاسو ته ټول حال
 وایم.

حال که وايي او که نه، مري خوبه. سخي په قهر کي ورته
 وويل.

نوسمه ده زما کار هم دلته پوره شو، ماهم په تاسو کي
 داسي تخم پاشلی دی چي په پېړيو پېړيو به يې زما انگرېز سرکار
 مېوه خوري، زما رنگه بې شمېره ملايان په دې هېواد کي خپله
 دنده تر سره کوي، ستاسو رنگه بې شعوره، بې علمه خلگ هغه
 نه شي پېژندلای.....

سخي په ځوانانو غږ کړو چي، ځله يې وربنده کړئ د دې
 منافق، هغوی هم لکه زمريان په ملازمري يې حمله وکړه، د ملا
 زمري په وجود کي يو ځای هم روغ پاتې نه شو، سخي له ډېره
 قهره د ملازمري سترگي ورو ايستلې، د ملازمري سوړ وجود د
 دۀ په مخ کي پروت و، د دې کاره چي دوی فارغ شول نو سيدها د
 بهادر خان د کور په خواروان شول، ولي چي هلته دا وخت خان
 جهان استوگ و.

پښتنې چې کله کوچ او د تناره توده ډوډۍ وخوره نو سر ورباندي دروند شو، سترگي يې پټې پټې کېدې، دې هم ويوې خواته ډډه ووهله او ويده شوه.

هلته په ابله کېږدی. کي د بازید هم دغه حال و، کوچي تراب اجازه ځني واخسته چې زه ځم، رمه مي ډېره لېري ولاړه، ده هغه ته اجازه ورکړه او خپله پرېوتو.

لږ ساعت چې دوی دواړه په خواړه خوب ويده و نو لس يا دوولس کسان وسله وال چې په اسانو سپاره وو دې کېږديو ته راغلل. غږ يې وکړ چې څوک شته او که نه؟

خود کېږديو څخه چا ځواب ورنه کړو، ولي چې د کوچي تراب کورودانه دا وخت د بوټو پسې تللې وه.

وسله وال راشي د کېږديو و ځلو ته ودرېږي، يو وسله وال و هغي کېږدی. ته ورشي چې په کومه کي بازید ويده وي، بازید وينس وي، هغه ځان په خوب اچولی وي، څادر يې په مخ وي، وسله وال راشي او غږ په اوکړي چې، وروره، هو کوچي وروره، بازید غږ نه باسي، د زړه درزايې وار په وار تېږېږي، هلته پښتنه هم راوینسه شوې وي، هغه هم په خوف کي وي، دغه وسله وال په آنور و غږ کړي چې، زما د خياله دا کوچي مړدی، هيڅ غږ نه باسي.

ته يې لږ وښوروه. د وسله والو مشر ورته ووايي.

سمه ده، وسله وال د دې خبري سره سم کېږدی. ته ننوزي، هغه په توره د بازید څادر لېري کړي، څنگه چې د بازید د مخه څادر لېري شي نو دا وسله وال شاته وغورځي او چغه کړي، مدو

دغه دى، پيدا شو، دغه دى، ٽول وسله وال داسونو خخه را کوز شي او د کيردي شاوخوا ودرپري.

يو وسله وال چي د دوى مشر معلوميدو غڙڪو چي، ظالمه ٽوله علاقه مو درسي وکته او ته دلته پتتي، بازيد هم راپورته شي او په کيردي کي ودرپري. هلڪو وي ٽري او په اس يي و اچوي. ٽلور کسان راشي بازيد و تري او په اس يي و اچوي، هلته د ابلي کيردي خه پښتنه په منڊه راووزي، څنگه چه بازيد وويني چي لاس او پښي يي ٽري په اس چپه پروت دى نو چغي کري. ظالمانو دى مو ولي ٽري دى، ده خه کري دي؟
دا څو کده؟ د وسله والو مشر پوښتنه وکړه.

پښتني ته ولاړه شه، زما غم مه کوه، دوى په ما هيڅ نه شي کولای، پښتني خه درته وایم، ولاړه شه، خه ولاړه شه. بازيد پښتني ته چغي شروع کري.

هان..... پښتنه..... د بهادر خان لور..... دا خو زموږ هېره وه، گوره څنگه يي خان پخپله په لاس را کړو، ملگرو د دي لاسونه تر شا ورتري او په اس يي کښېنوي، دروان يي کړي چي ډر لوى لوى بنکارونه په لاس راغلي دي.

يو وسله وال د پښتني لاسونه ورتري او په اس يي کښېنوي، هغه کس د بل ملگري سره په اس کښېني، دا ورکوټي قافله بېرته ډر کلي په خواروانه شي.

سخني او د هغه ملگري د شپې په نيمايي کي د خان بهادر وکورته ورسپري. هلته اوس خان جهان او دوه انگرېز فوځي افسران استوگن دي. دوی د کور و دروازې ته ورسپري، هلته دوه کسان د وسلې سره ولاړ وي، هغه چي دوی وويښي نو غږ په وکړي چي، څوک ياست؟

سخني غږ په وکړي چي زه يم، سخني د خان ملگري. دوی درې سره ملگري دغه دوه کسان په چل مړه کړي او کورته ننوزي، په کور کي انگرېزان سپاهيان پر کوټو پپرا کوي، هغوی چي وگوري چي درې کسان په کور را ننوتلي دي نو هغوی بې له پوښتني زرد توپکو ځلې د دوی په خوا کړي، د توپک په مرميو د درې سراو وسيني سوري سوري کړي، د دزو (ټکانو) په غږ انگرېز فوځي افسران او خان جهان راويښ شي، دوی زرد کوټې څخه دباندې راووزي، چي وگوري په انگرې کي د درو کسانو په ويښو لږلي ساړه وجودونه پراته وي، خان جهان ته يو مړی شناخته ښکاره شي خودی غږ نه شي باسی چي زه دا پېژنم.

د درې سراو و کسانو ساړه وجودونه د کلي په اخر کي وغورځول شي، سهار شي، پسې غرمه شي او د غرمې پسې ماسپښين شي، په برکلي کي او ازه جوړه شي چي د خان جهان باغي زوی او د بهادر خان لور پښتنه يې نيولي دي، کلی ټول راشي د بهادر خان د کور و مخ ته ودرېږي، دوی دواړه دا وخت په کور کي دننه وي، خان جهان خپل زوی و بلي خونې ته پپولی وي او پښتنه په بله کوټه کي يکي يوازي ناسته ژاري. دا هغه

پر کلی

زږگی علیخېل

کوټه وي کومه چي د جنگ له مخه د دې وي. دا نن په خپله کوټه کي يوه بنديوانه وي.

خان جهان خپل زوی ډېر پوه کړي، هر رنگه لالچ ورکړي، خو بازید هیڅ یوه خبره هم نه مني، بازید په چغو کي ورته وایي چي؛

تۀ د دې قام د بنمن یې، تۀ د دین د بنمن یې، تۀ د دې وطن د بنمن یې، تۀ د هغه انسان قاتل یې چاچي په دې کلي، علاقې او وطن سرور کړو. یو هغه و چې د وطن په مینه کي سرخرو شو او یو تۀ یې چي ضمیر ایمان ټول دي په وطن د بنمن خرڅ کړو، زۀ ستا زوی نه یم، زۀ د هغه سړي زوی یم څوک چي د دې کلي په ننگ کي خاورو ته ولاړی.

بچیه! تۀ زما په خبره ولي سر نه خلاصوي، که ما ستا سفارش نه وای کړی نو دوی به تۀ له وخته لا خاورو ته سپارلی وې او یا به یې د سخي غوندي په ډېران غورځولی وې. تۀ لږ سوچ وکړه، دا جاگیر دا اسائشونه ټول ستا دي. ما چي څه هم کړي دي ستا د پاره مي کړي دي. خان په دردمنه لهجه کي ورته وویل.

تۀ څوک یې؟ زۀ تانۀ پېژنم، راوغواړه ستا باداران او ورته ووايه چي ما په دار کړي، زۀ غلامي نه منم، زۀ مور ازاد زېږولی یم او تر مرگه به ازاد یم. ستا غوندي د انگرېزو ډوډی خورنۀ. بازید د جذباتو څخه ډکه لهجه کي ورته وویل.

سمه ده، زۀ تاته تر سهاره وخت درکوم، بیا زۀ ستا ذمه واره نه شم جوړېدلای، تۀ بڼه سوچ په وکړه. خان جهان د دې خبري

پر کلی

زږگی علیخېل

سره سم د کوټې څخه ووت. دوه کسان راغلو او بازید یې و بلي کوټې ته بوتلی چېرې چې نور قامي مجاهدین بندیان ول.

هلته په بندي خانه کي د ده د پېژندگلو يو ځوان چي په زخمي حالت کي يې نيولی و. دهغه نوم شراف الدين و خو خلگو به شينو ورته ويلو. ماخوستن شينو د بازید سره ډېر مجلس وکړ، بازید هم ټول حال ورته وويل.

بازید خانه! زما په فکر کي عجيبه خبره راغله، خدای خبر چي ته به يې راسره ومني که نه؟

څنگه خبره؟

گوره بازیده! ته د دې زندانه وتی شې، زه نه شم وتی، ته داسي وکړه چي پلار ته ووايه چي زه توبه گاريم، ته چي څنگه وایې هغسي به کېږي. ستا پلار به تاله دې زندانه خلاص کړي. ته پښتنه يو رنگه تر لاسه کړه او د دې علاقې څخه ځان وباسه. کوشش وکړه چي ځان کابل ته ورسوي. هلته ډېر داسي ملگري شته چي د بهادر خان لاله نوم ورواخلي نو دوی به تاسو ته پناه درکړي.

ياره دا دهوکه نه ده؟

څنگه دهوکه؟ د بهادر خان لاله لور ستا په اسره ده، دهغې عزت بچکول اوس ستا ذمه واري ده، گنې په اخرت کي به ستا گربوان او دخان لاس وي، هغه ستا څومره مرسته وکړه او يو ته يې چي دومره نه شي کولای؟

تههیک دی شينو، زه به دغسي کوم او هم دا اوس به يې کوم، ته ورته گوره چي زه څه کوم. بازید دا خبره وکړه او د دروازي خوا ته ولاړ شو. په دروازه کي يې څو واړه غږ کړو چي

خان جهان ته وایه چې ستا زوی دي غواړي. ښه ساعت پس، خان جهان پخپله راغی. بازید ورته وویل چې پلاره! زه له تا معافي غواړم. بهادر خان زما مزغه را خراب کړي و، زه یې ستا خلاف کړی وم، دخپل پلار خلاف. اوس ماته معلوم شو چې پلار پلار وي، پلاره ما معاف کړه. بازید په ژړا شو. خان جهان چې دا ولیدل چې زوی مي بېرته خپل شو نو یې په غېږ کي ونیو او ورته یې وویل چې هیڅ خبره نه ده، دیر آید، درست آید. راجه تابه ډوډی هم نه وي خوړلې، د سهار راهیسې مي وږی ساتلی یې. دواړه د یوې بلي کوټې خواته ولاړو. د بندي خانې دروازه بېرته بنده کړل شوه او دننه په بندي خانه کي شینو و خدای ته په زاری و چې ای خدایه! ته د پښتنې خورکی ابرو خوندي کړې، ته بازید ته دومره طاقت ور کړې چې د پښتنې د سر سوری جوړشي، هغه د دې ظالمانو د لاسه خلاصه کړي. ربه! ته یې مدد وکړې، ته یې حافظ او ناصر شي. په دغه دعاگانو کي په ژړا شو او تر ډېره یې ژړل.

○

پښتنه په کوټه کې له ډېره وخته یوازې بې وسه ناسته وه. د شپې په دویم پړاؤ کې انگرېز فوځي افسرد شرابو په نشه کې ډوب کوټې ته ځنګېدلی راغی. پښتنې چې د دې وحشي سترگو ته وکتل نو خوف زده شوه. انگرېز فوځي چې پښتنې ته وکتل نو په انگلېسي ژبه کې یې بې اختیاره له ځلې ووتل،

Wow, Beautiful Girl

پښتنې ځان سره راټول کړو، فوځي په کراره کراره ورنزدې کېدو او په انگلېسي ژبه کې یې ورته وویل چې،

Common Girl I am Your Lover

لېري شه له ما کافره، لېري شه. پښتنې په ژړا کې په چغو دې انگرېز ته وویل.

انگرېز فوځي بیا ورنزدې شو، پښتنې په کوټه کې شاوخوا منډي شروع کړې، فوځي به کله ونیوله او کله به یې له کسته پرېښودله چې ښه سترې شي نو بیا به ورسره گورم.

په دغه منډو منډو کې پښتنه ډېره سترې شوه او یوې خوا ته په یوه کونج کې په ژړا کېښېسته، هغه هم داسې لکه چې د یوې لویې بلا څخه ځان پټول غواړي، انگرېز بیا په کراره کراره ورنزدې کېدو او په ځله یې په انگلیسي کې دا الفاظ وو،

Now you can't run, hahahahaha

نابیره دروازه خلاصه شوه، یو نقاب پوښ توره په لاس کې کوټې ته راننوتو، هغه چې دا ولیدل نو یې پر انگرېز د توري وارونه پېل کړو، په دقیقه کې یې د انگرېز له تنه سر جلا کړو او پښتنې ته یې غږ کړو چې؛

پر کلی

زڼگی علیخېل

راځه وخت نشته. پښتنه هم زرو لاره شوه او د نقاب پوش سره
د کوټې ووت. نقاب پوش وپښتنې ته وویل چې؛
ددې کور هره لار تاته معلومه ده، ته له مخه شه او د وتلو یوه
داسې لار چې د چاشک نه وي باندي درځه. پښتنې هم و نقاب
پوش ته وویل چې؛

راځه زما د عزت محافظه، نور کار زما دی. ددې خبرې سره
پښتنه له مخه او نقاب پوش ورپسې دیوې کنډوالې خواته روان
شول. د کنډوالې دېوالونه تر نیمايي پورې غورځېدلي وو. دواړه
تر دې دېواله واوښتل. دلرې مزل کولو پس دلاري چپ په یوه باغ
ورگډ شول. نقاب پوش ورته ویل چې؛

پکار داؤ چې مور یو اس تر لاسه کړی وای نو به زرد دې
علاقې وتلي وای.

بازید خانه نور مخه پتوه، زه دې دیالیدونه نا امیده
شوې وم. پښتنې بازید وپېژندو.

بازید هم خپل نقاب له مخه لېرې کړو. دوی ډېر تېز تېز روان
وو. اخر باغ ختم شو او یوه شاړه شروع شوه. خودوی ته دا وخت
ډېره خطر وه. یو خود سپور می رها ډېره زیاته وه او بل انگرېز
فوعې څه معمولي کس نه ؤ، هغه د فوع مشر ؤ، اوس نو ټول
فوع په حرکت کي راغلی وو. څلور خواته د دوی پسې څار
شروع شوی ؤ.

پښتنې! له ډېره وخته مي په زړه کي یوه خبره پته ساتلي ده،
خود خان لاله د پېرې مي د ځلې نه ده راباسلې....

زه پوهېږم چي ته څه ويل غواړي، زما هم دغه حال دی کوم چي ستا دی. پښتني په تېز تېز تلو کي ځواب ورکړو او د زړه خبره يې و ځلې ته راوسته.

بازيد خانه! پښتنه اوس ستاده، که په اور کي يې اچوې او که ټول عمر خوشحالي ورکوي دا اوس ستا اختيار دی.

زما په ژوند به په تا، تود باد هم نه ولگېږي، ما که هر څه وبایلل، خان لاله، اخوندزاده صاحب، علي گل اکا، مور، يو غدار پلار، علاقه، کلی، خوما، ما خپله مينه وگټله. بازيد په ځواب کي ورته وويل.

مينه ډېره غټه قرباني غواړي او تا هغه قرباني ورکړه. پښتني دغه خبره کوله چي د شا دخوانا څاپه د توپکو د مرميو باران شو. پښتني چغي کړې، بازيد دا د لاسه څخه ټينگه کړه او په منډه شو، خود اسانو د پښو دربی وار په وار رانزدې کېدو، ډزي (ټکان) هم زيات شوې، دوی دواړو منډه وهله، ناڅاپه د پښتني پښه په يوه تيربه (ډبره) ولگېده او پښتنه پر مخ وغورځېده.

د غورځېدو سره يې لاس مات شو، خو بازيد بېرته پورته کړه. همت وکړه پښتني! دا کافران په مور هيڅ نه شي کولای. پښتنه په ژړا وه، هغې په ژړا کي و بازيد ته وويل چي..... زما لاس..... زما ملا..... وی. زما لاس خو گرسره کار پرېښوی. بازيد دا چپري دومره پرېښودې شوه، ده د پښتني لاس ټينگ ونيوو دايې راپورته کړه او بيا په منډه شو، هلته د فوځيانو اسونه ډېر رانزدې شوي وو، دلته د دوی د پښو طاقت دوی ته ورو ورو ځواب ورکولو.

اخر سپاهیان را ورسېدل، گېر چاپېره تردوی را تاؤ شول. پښتنه بې سوډه شوه او وغورځېده. بازید چي د پښتنې تر ملا لاس را تاؤ کړو نویې لاس لوند شو، ده چي لاس پرته زرا اوباسی نو لاس یې په وینو سوړؤ. ده چي لاس پرته زرا پښتنې..... په تاکی مرمی لگېدلې وه او تا ماته غږ هم نه کوو..... پښتنې..... پښتنې سترگي خلاصي کړه..... خواب را کړه..... ته چپ ولي یې..... پښتنې خه خو ووايه..... بازید په داسي چغو شو لکه ماشوم چي د خپل گران څیز پسې هغه هم چي ورک شوی وي ژاړي..... پښتنې هیڅ خواب نه ورکوو..... پښتنه اوس د خواب نه وه..... هغه ولاړه خپل خان لاله له..... خپلي مورنازولي مور له..... هغې خپل بنائست..... پېغلتوب پر وطن قربان کړ..... د پلار شمله یې ټیټه نه کړه..... بلکه د پلار شمله یې دنگه کړه..... د پښتنې په مخ مسکا وه..... خدای خبر چي دا مسکا دڅه وه؟ په دې خوبه نه وه چي دا پر وطن قربان شوه؟ او یا په دې خوبه نه وه چي د دې سوړ وجود دا وخت د خپل مین په غږ کي ؤ.

بازید په ژړا خان بې حاله کړی ؤ. یوانگرېز فوځي وبل انگرېز فوځي ته امر وکړ چي،

Shoot him

هغه ظالم هم حکم په ځای کړو، بازید یې دوې مرمی یوه په سراو یوه په ملا وویشتو، بازید هم ډېر زرد پښتنې سره یو ځای شو. د بازید په مخ هم مسکا وه..... یوانگرېز فوځي داس څخه را کوز شو او دواړه یې وکتل چي ژوندي خوبه نه وي. چي یقین یې وشو نو خپل افسر ته یې وویل چي،

Sir, they will gone

انگرېز بېرته په خپل اس کښېنستی، افسر په ټولو غږ کړو چې،

Let's go, we finish our work

د پښتنې په وینو رنگ سوړ وجود په ځمکه پروت ؤ او د
بازید په وینو رنگ سوړ وجود نیم په ځمکه او سړيې د پښتنې
په سینه پروت ؤ. دواړه په مسکا وو..... دواړه په ابدي
خوب ویده شوي وو.

سهار د کوچیانو یوې کوشنې قافلې دوی دواړه خاورو ته
وسپارلو.....

هلته په برکلي کي یو سړی د بهادر خان د کور په مخ کي په
دار ځوړند ؤ.

د دې سړي ګناه دا وه چې دې سړي خپل زوی له بندي خانې
څخه خلاص کړی ؤ او ییاد د ده زوی یو انگرېز افسر قتل
کړو..... لحاظه دی په دار کړل شو. برکلی د انگرېزانو په ډېر
محفوظه کلا (هېډ کوارټر) کي بدل شو. د نور وطن د نیولو
دپاره اوس نو انگرېزانو نوي نوي منصوبې پېل کړې. دا وار
دوی د خانانو او ملایانو سره سره د وطن واکدارانو ته لاس
واچوو.

پای

Thank you for reading

Find more e-books and articles on Ketabton - your multilingual digital library.

www.ketabton.com

Ketabton - Pashto, Farsi, Arabic & English